

HDZ
je spet
vse
izigrala

VOJKO COLJA

Hrvatski demokratski skupnosti (HDZ) je z včerajšnjim izglasovanjem ustavnega zakona o »časni opravljeni nesposobnosti« hrvatskega predsednika Tudjmana uspela prava kvadratura kroga, saj je za izvedla kljub nasprotovanju sesterice opozicijskih strank. Akademik Vlatko Pavletić bo začel, a za nedolocen čas, nadomestil »očeta domovine«. HDZ je torej ohranila oblast, saj je na dlani, da bi tudi po morebitnem porazu na saborskih volitvah Tudjmanova stranka ohranila vse vzvode oblasti. V hrvaskem navidezno polpredsedniškem političnem sistemu ima namreč glavno besedo predsednik, nato vlada, parlament pa je brez konkretne oblasti. Seveda državo ne bo vodil politično medli Pavletić, temveč trojica hadezejevskih voditeljev Pašalić, Seks in Granić ter seveda Tudjmanovi najozjji sodelavci in družinski člani, ki jih je »oče domovine« postavil na ključne položaje.

Opozicija se upravičeno čuti opeharjeno, saj ni jasno, koliko časa bo Pavletić zacasen vrsilec dolžnosti, prav tako niso določili datuma saborskih volitev. Zaveda se, da lahko Tudjman s sedanjo medicinsko tehnologijo ohrani v nedogled pri življenju. HDZ brzkone racuna na iracionalnost in emotivnost dela hrvatskih volilcev, tako da bo poskušala volilno vnovčiti Tudjmanovo smrt.

Opozicija seveda upa, da se Hrvati zavedajo resnosti sedanjega gospodarskega položaja. Tudjman je s svojim nepotizmom in uslugami hercegovski lobiju državo popeljal na rob gospodarskega poloma. Pokojninski skladi so skoraj izropani, prav tako državne rezerve, brezposelnost je skoraj 20-odstotna. Divja privatizacija in se bolj divja uvozna politika sta domače proizvajalce dobesedno potolkli. Premier Matesa je v začetku leta obljubil 50 tisoč novih delovnih mest, po zadnjih ugotovitvah pa mu je uspelo uresničiti dodatnih 50 tisoč brezposelnih. Seveda tega ni kriv pokorni Matesa, ki se gotovo ne bo udeležil tepeza med hadezejevskimi veljaki za prevzem Tudjmanove dediščine.

RIM / STRMA POT OKVIRNEGA ZAŠČITNEGA ZAKONA

Težave z zaščito manjšin Senat štirikrat nesklepčen

RIM - Zakonski predlog za zaščito narodnih in jezikovnih manjšin (tako imenovani okvirni zakon) ima v senatni skupščini res zelo trnovo pot, ki je posejana z zaprekami in z vsakovrstnimi pastmi. Potem ko je bila skupščina oktobra kar dvakrat nesklepčna so senatorji včeraj zvečer sicer odobrili šest členov zakonskega predloga, medtem pa je bil zgornji dom italijanskega parlamenta v pol-

drugi uri kar štirikrat nesklepčen. Zaradi tega so sejo in upajmo tudi odobritev zakona odložili na danes.

Preverjanje legalnega števila navzocih senatorjev so zahtevali predstavniki Forza Italia, ki so pri tem izkoristili odsotnosti senatorjev vladnih komponent, se posebej sredinskih sil. Pri tem je »aktivno vlogo« igral trzaski senator FI Giulio Camber.

Na 3. strani

Celovitejša zaščita za tridentinske Ladince

RIM - Poslanska zbornica je včeraj z velikimi težavami nadaljevala obravnavo (gre za prvo branje) ustavnega zakonskega predloga, ki spreminja nekatera volilna pravila v avtonomnih deželah (Sicilija, Sardinija, Dolina Aosta, Tridentinska-Južna Tirolska in Furlanija-Julijska

krajina) ter v avtonomnih pokrajinah Bocen in Trento. Med dopoldansko razpravo je tekla beseda tudi o volilni zakonodaji v nasi deželi. Če bo zakon odobren bodo Ladinci imeli zajamčeni mandat tudi v tridentinskem pokrajinskem svetu.

Na 3. strani

Masellijev zakon: 11. januarja spet debata v zbornici

RIM - Poslanska zbornica bo 11. januarja prihodnjega leta nadaljevala obravnavo zaščitnega zakona za nase manjšino. Tako so odločili predsednik Violante in nacelniki poslanskih skupin ob soglasju vlade. 11. januarja bo zbornica začela svojo dejavnost po božičnih praznikih.

Na 3. strani

HRVAŠKA / KLJUB NASPROTOVANJU OPOZICIJE

Uvedli so začasno opravilno predsednikovo nesposobnost

Ali Jörg Haider ÖVP ponuja mesto kanclerja?

DUNAJ - V okviru prizadevanj za sestavo nove avstrijske vlade je morda prišlo do odločujočega zasuka. Svobodnjaska stranka Jörga Haiderja namreč precej odkrito snubi ljudsko stranko (ÖVP) Wolfganga Schüssla, kateremu naj bi ponujala kanclersko mesto v zameno za ustanovitev črno-modre koalicije. Pri ÖVP glede tega molčijo, vendar je slišati vse več glasov, da naj bi v ÖVP se enkrat premislili odločitev, da se umaknejo v opozicijo.

Sicer pa se pogajanja med strankami nadaljujejo in včeraj so se predstavniki socialdemokratov in ljudske stranke sestali že petič. Klima (SPD), ki ima poizvedovalni mandat, želi zaključiti s posvetovanji do začetka decembra.

Na 15. strani

ZAGREB - Predstavniški dom sabora je včeraj sprejel ustavni zakon o začasni opravljeni nesposobnosti hrvatskega predsednika. 85 poslancev od 127 je glasovalo za zakon, 28 pa je bilo proti. Poleg hadezejevskih poslancev sta dopolnilo k ustavi podprla predstavnika srbske manjšine in predstavnik madzarske, ukrajinske in nemške manjšine ter poslanci skrajne desnice. Ustavno dopolnilo je predlagala vladajoča Hrvatska demokratska skupnost (HDZ), šest glavnih opozicijskih strank pa mu je nasprotovalo, ker je zahtevalo datum prihodnjih saborskih volitev.

Na 15. strani

EVROPSKA UNIJA / GOSPODARSKA PREDVIDEVANJA 1999 - 2001

Italija bo s težavo dohajala hitrejšo rast v petnajsterici

BRUSELJ - Evropska komisija je včeraj objavila jesenska predvidevanja o gospodarskih gibanjih v Evropski uniji za obdobje med letom 1999 in 2001. Slika, ki izhaja iz predvidevanj, je dokaj optimistična. Rast gospodarstva se bo po oceni Bruslja z letosnjih 2,1 odstotka prihodnje leto povzpela na 3 odstotke in na ravni ostala tudi leta 2001. Nekoliko nižja je napoved o gospodarski rasti v enajstih državah, ki so letos uvedle evro. Evro-območje naj bi po napovedi komisije v prihodnjih dveh letih beležilo 2,9-odstotno gospodarsko rast, torej za

0,1 odstotka manjšo od celotne petnajsterice.

Kar zadeva Italijo, so napovedi nekoliko slabše za letosnje leto, medtem ko naj bi gospodarska rast leta 2001 dosegla 2,5 odstotka. Se najslabše kaže Italiji na področju zaposlovanja, saj bo nezaposlenost v Italiji leta 2001 (11%) nižja samo od španske (12,3%).

Da je nezaposlenost v Italiji velik problem, opozarjajo tudi včeraj objavljeni podatki Istat o zaposlenosti v velikih industrijskih podjetjih, kjer se je število v letu dni zmanjšalo za 25 tisoč (2,9 odstotka).

Na 14. strani

Čadež in Lombergar pod drobnogledom

LJUBLJANA - Direktor RTV Slovenija Janez Čadež in direktor programov Janez Lombergar sta pod vse večjim udarom. Preiskovalci naj bi v zvezi z nepravilnostmi, ki jih je nakazal sindikat, preiskali njuno stanovanji in njuni pisarni, oba pa naj bi tudi zaslišali. Uslužbenci RTVS so včeraj zahtevali njun odstop, sama pa trdita, da sta nedolžna in da bi bil odstop priznanje krivde.

Na 5. strani

Prvi likovni zvezek »Galerie Imaginaire«

TRST - V Narodnem domu so včeraj predstavili prvi likovni zvezek Na poti vidnega premične, namisljene galerije. Gre za projekt novonastalega združenja »Galerie Imaginaire«, ki je prvič nastopil v javnosti. Prvi likovni zvezek oz. skatla-ovojnica pa ob tekstu vsebuje dela fotografa Sergia Scabarja, grafika Marjana Kravosa, kiparja Giorgia Valvassorija in likovnika Gustava Gramuša.

Na 7. strani

Edvard Rusjan, slovenski Ikar

GORICA - Na današnji dan pred devetdesetimi leti se je tudi Gorica vpisala med prizorišča, ki bodo za vselej ostala zapisana v zgodovini letalstva. V četrtek, 25. novembra 1909 je namreč z Malih Rojc v predmestju Gorice poletelo krhko in okorno letalo EDA 1, ki ga je z bratovo pomočjo izdelal in pilotiral goriski Slovenec Edvard Rusjan.

Na 10. strani

Župani vzeli na znanje odločitev Dezele

GORICA - V dolgi zgodbi o javni zdravstveni službi na Goriskem in se zlasti o lokaciji bolnišnice v Gorici so župani, na torkovi seji Konference županov, pomagali napisati zadnje poglavje in v glavnem pasivno vzeli na znanje, da je Dezela izbrala objekt Janeza od Boga kot dokončno lokacijo goriske bolnišnice. Jutri bo predvidoma zasedal Enotni odbor za zdravstvo in odločil o nadaljnjih korakih.

Na 12. strani

V Elanu na Brnci ob delo 130 delavcev

CELOVEC - V tovarni smuci in smučarskih desk Elan na Brnci na Koroskem bodo do konca meseca odpustili 60 delavcev, na uradu za zaposlovanje pa jih je iz te tovarne 71. Vzrok za odpust je selitev proizvodnje v Begunje.

Na 14. strani

Božično zrebanje '99

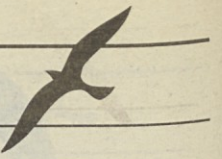
Kupuj v trgovinah na Opcinah ki izobešajo ta znak in vprašaj po srečkah božičnega zrebanja 1999!

Zrebanje 08.01.2000

1 Volkswagen LUPO Trendline
1 Scooter HABANA
8 nakupnih bonov po 1 milijon

insieme a opcin skupaj na opcinah

BANCA DI CREDITO COOPERATIVO DEL CORSO ZADRŽNA KRASKA BANKA
Ulica Riccardofolo, 2 - Opčina (Trst) - Tel. 040-21491

POLITIKA / D'ALEMA PREVIDNEJŠI

Reforma pokojnin tema za novo leto

Toda za januar nekateri napovedujejo odprtje formalne krize D'Alemove vlade

RIM - »Ni bil in ni nas namen, da bi kakor koli oskodovali upokojence. Nas namen je predvsem izvesti pravično reformo socialne države, takšno, da bo lahko zajamčila socialno varnost tudi našim otrokom in vnukom.« Tako je povedal predsednik vlade Massimo D'Alema, ko je včeraj nastopil na vsedržavni konferenci o zdravstvu v Rimu.

Predsednik vlade torej se vedno vztraja pri potrebi po uresničitvi reforme pokojninskega sistema. V nekem smislu se ne umika s stališča, ki ga je nakazal v nedeljo na mednarodnem forumu reformizma v Firencih in ki je vzbudil kritične reakcije iz sindikalnih in političnih vrst, vključno iz vrst svoje vladne večine. Toda nek bistven premik je v njegovem včerajšnjem nastopu vendarle zaznaven. D'Alema namreč včeraj ni več govoril o kaki anticipaciji pokojninske reforme, kot je to storil v Firencih. Reforma je torej potrebna, kdaj jo bo treba izvesti, pa ostaja odprto vprašanje.

To revidirano stališče je, kot kaže, skupno vseh vladnih večini. Tajnik LD Walter Veltroni ga je včeraj se nekoliko dopolnil. Dejal je, da bo v vladni večini, pa tudi med vlado in sindikati, že januarja steklo soocenje o pokojninski reformi, kar seveda se ne pomeni, da bi hoteli takoj sprejeti oprijemljive ukrepe. Veltroni je spomnil, da so se v vladni večini o izvedbi soocenja dogovorili že letosnjega avgusta.

V sozvočju s tajnikom LD se je včeraj oglašil tudi prvak LS Pierluigi Castagnetti. Toda tudi on je se

nekaj pristavil, in sicer, da resnično preverjanje pokojninske reforme bo prišlo na vrsto seleta leta 2001, kot predvideva dogovor med vlado in sindikati iz leta 1997. In tako je krog sklenjen. Lahko bi rekli, da se je razprava o reformi pokojninskega sistema, ki je v preteklih dneh močno razburkala politične vode, se zlasti večinske, vsaj z nekega vidika končala brez kakšnega bistvenega premika.

Seveda pa ostajajo tudi drugi vidiki. Tajnika LD Walterja Veltronia in druge voditelje leve sredine zdaj očitno predvsem skrbi, da bi polemike okrog pokojnin ne vplivale negativno na izide nedeljskih nadomestnih volitev za poslansko zbornico, in to se zlasti v Bologni, kjer je julija po podobnih pole-

mikah na občinskih volitvah slavila desna sredina.

D'Alemova prva skrb pa je očitno drugačna, in sicer, kako uspešno prebroditi že napovedano januarско vladno krizo. Sredinec Cossiga, socialist Boselli in republikanec La Malfa so včeraj ponovili, da bo kriza izbruhnila takoj po odobritvi finančnega zakona, že 6. januarja. Tudi tajnik LS Castagnetti se s tem strinja, čeprav pristavlja, da ne sme priti do krize v temi.

Ob vsem tem seveda desna sredina ne molči. Predsednik NZ Fini, predstavnik FI La Loggia in tajnik CCD Casini so včeraj dejali, da bi bilo najboljši, ko bi januarja razpustili parlament, tako da bi bile spomladi predčasne parlamentarne volitve.

RIM / ATENTAT NA MUZEJ ODPORNIŠTVA

Storilce iščejo v krogih skrajne rasistične desnice

Taviani protestiral zaradi birokratske počasnosti rimske občinske uprave

RIM - Atentat na muzej odpornstva v Ul. Tasso v Rimu je bil napad na simbol boja za svobodo in proti fasizmu. Zato je zelo verjetno, da je treba storilce iskati v krogih skrajne izvenparlamentarne desnice, ki je večkrat zelo blizu organiziranemu kriminalu.

Tako je v bistvu povedala ministrica za notranje zadeve Rosa Russo Jervolino v poslanski zborci v odgovor na vprašanja o napadu na muzej odpornstva. Ministrica je poudarila, da protisemitski naboj, ki ga ima atentat, vzbuja se večje ogorčenje. Dodala je, da se je sigla Sionistično gibanje že pojavila leta 1972 v Parmi z grozilnimi pismi nekaterim občanom židovskega rodu.

Jervolinova je zagotovila, da organi pregona po-

zorno spremljajo pojave antisemitizma, ta pozornost pa je v nekaterih mestih obrodila pomembne rezultate. Pozornost preiskovalcev, je povedala ministrica, je usmerjena predvsem v tiste kroge, ki zagovarjajo rasno diskriminacijo in politično nasilje.

Danes pa bodo rimski občinski delavci začeli z odpravljanjem posledic torkovega atentata. Prenoviti je treba vhod v palaco, kjer je eksplodiral eksplozivni naboj povzročil največjo škodo, obnoviti pa je treba tudi okna v pritličju in v prvem nadstropju. Predsednik muzeja Paolo Emilio Taviani pa je včeraj izrazil svoje nezadovoljstvo zaradi počasnosti ukrepov in birokratske počasnosti rimske občinske uprave.

RIM / DEMOKRATI

Po volitvah v Bologni spet v ofenzivi za Novo oljko

RIM - Do nedelje bodo treba nekaj stvari razčistiti. Predvsem gre za odnos zaveznistva z bivšim predsednikom republike Francescom Cossigo, za pot do »prenovljene vlade«, o kateri je govoril premier Massimo D'Alema in za novi volilni zakon.

O tem bo govor na današnji seji vodstva Demokratov, na katerem bodo najbrz sprejeli dokument, ki pojasnjuje ta stališča. Pri Oslicku skušajo predvsem prisiliti ljudsko stranko k jasni opredelitvi, ki mora izbrati med zavestim pristopom k Novi oljki in med nedorečeno in nejasno politiko. Pierluigi Castagnettiju in njegovim soimisljenikjem Demokrati zamerijo predvsem predlog, da bi tudi za zbornico veljala volilna pravila, ki veljajo za senat. To pa bi pomenilo ohranitev proporcne kvote, kar bi LS omogocilo, da ohrani poslansko skupino tudi brez povezave z ostalimi levosredinskimi silami.

Pri Oslicku so zaskrbljeni zaradi poskusov, da bi se kolo italijanske politike zasukalo nazaj, kot kažejo poskusi, da bi rehabilitirali obdobje Caf in njegove protagoniste. Se najbolj pomemben pa je sklepni del osnutka programskega dokumenta, ki meni, da bo vlada lahko vodila učinkovito politiko, ce bo imela politično strnjeno jedro, ceprav so v tem trenutku potrebni dogovori s silami, ki so pripravljene podpisati samo program. Nova oljka pa mora biti po oceni Demokratov odločen korak na poti k jasni politični bipolarnosti.

RIM / PREDSEDSTVO REPUBLIKE

Minibus za osebje Kvirinala

Predsedniku Carlu Azegliu Ciampiju pokazali novo vozilo

RIM - Predsednik Carlo Azeglio Ciampi je začel svoj mandat s kopico obiskov po Italiji, na katerih so ga spremljali funkcionarji predsedstva republike. Odslej bodo funkcionarji potovali bolj udobno z minibusom, ki je bil nalasc opremljen. Novo vozilo si je včeraj na dvorišču Kvirinala ogledal tudi predsednik Ciampi.

Sicer pa je bil včerajšnji predsednikov delovni dan poln obveznosti, saj je sodeloval na stvilnih porreditvah in sprejel predsednika bolgarskega parlamenta.

Kasacijsko sodišče: Marcello Dell'Utri ni imel pogojev za izvolitev

RIM - Kasacijsko sodišče je včeraj objavilo utemeljitev razsodbe, s katero je sklenilo, da da poslanec FI Marcello Dell'Utri ni imel pravice do kandidature na volitvah za poslansko zbornico in za evropski parlament.

Po oceni sodnikov ima sodišče pravico odrediti dodatno kazen kot je prepoved opravljanja javnih funkcij, tudi ce je slo v primeru Marcella Dell'Utrija za dogovorjeno kazen dveh leti in treh mesecev. Dodatna kazen je predvidena, ker je bil poslanec FI obsojen zaradi davčnega prekrška.

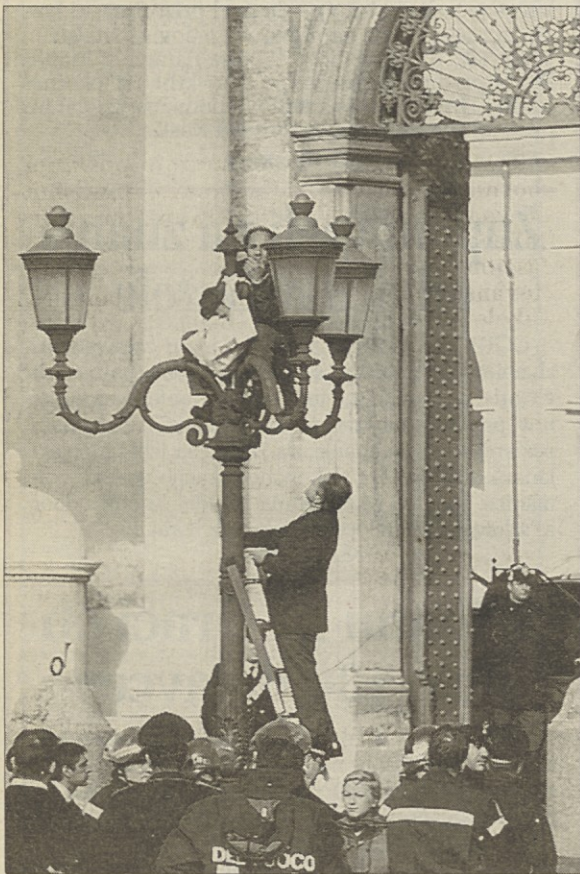
Vrhovno sodišče je dodalo, da prepoved opravljanja javnih funkcij pomeni tudi, da obsojenec ne sme kandidirati za parlament.

Sodstvo je ze poslalo poslanski zbornici in evropskemu parlamentu prepis razsodbe. Prihodnji teden se bo odbor zbornice, ki preverja izvoljivost poslancev sestel, da preuci vprašanje in nato poroca skupščini. Predsednik odbora Elio Vito je dejal, da gre za neobicaen primer.

RIM / MOŠKI NA DROGU CESTNE SVETILKE

Protest pred palačo Kvirinala

Protestiral je zaradi domnevne sodnijske krivice

RIM - Trg pred predsedniško palačo na Kvirinalu je bil včeraj dopoldne prizorišče nenavadnega protesta. 50-letni Luigi Grossi, doma iz Parme, je splezal na drog cestne svetilke prav pred vhodom v predsedniško palačo. Da bi preprečil morebitne posege policije in orožnikov, si je zategnil zanko za vrat in vrv pritržil na drog.

Po poročanju časopisnih agencij se je odlocil za protest, da bi opozoril na »kričec primer sodnijske krivice«. Sodstvo naj bi namreč ne sprejelo njegove teze v pravdi zoper Parmsko hranilnico, ki ga je pred casom odputila.

Potrebna je bila velika potrpežljivost organov javne varnosti, ki so se dobro uro trudili preden so Grossija prepricali, da se je spustil z droga.

Na telefoto Ap pogajanje s protestnikom

KAIRO / »RAZBURLJIV« DOPUST

Odisejada italijanskih turistov po afriškem nebu

KAIRO - Iz Milana so odpotovali v prepricanju, da jih caka zanimiv in razburljiv devtdnevni odih v Keniji, se predno pa so sploh videli Kenijo, so doziveli pravo odisejado po afriškem nebu. Za 239 italijanskih turistov so se tezave začele ze v ponedeljek zvečer na letališču Malpensa, kjer so jim sporočili, da bodo zaradi slabega vremena morali na pot kreniti precej kasneje kot je bilo predvideno. Okrog 1. ure so jim dejali, da letala ni več na razpolago, pri Euroflay so ga preusmerili drugam, poiskati je bilo treba drugega, namestili so jih v hotelu.

Turisti so se naslednje jutro vrnili na Malpenso, kjer so jim povedali, da je odhod predviden sele za 11.30, v resnici so vzleteli dve uri kasneje. Namesto v Keniji pa so ob 17. uri pristali v kraju Hurgada v Egiptu, kjer so se morali oskrbeti z gorivom. Namesto 25 minut pa so se tamkaj zadržali kar tri ure, ker so ugotovili, da so brez plana za polet. Ko so ga naposled izročili, so krenili proti Keniji, vendar preglavic se zdalec ni bilo konec. Okrog 23. ure so izvedeli, da Etiopija ni dala dovoljenja za prelet in da sta ob letalu etiopska lovca. Vrnili so se v Egipt, v Kairo, ker pa so bili brez vstopnega vizuma, so portljago in dokumente morali pustiti na carini, noc so prebili v hotelu blizu piramid, morali pa so odsteti 4 tisoč dolarjev, v vsaki sobi so bili nameščeni v treh, a v nekaterih sobah sta bili samo dve postelji. Začeli so se sprasevati, kaj jih sele čaka v Keniji. Za »razburljiv« dopust pa so odsteli poldrugi milijon lir...

Slovenska razpečevalca aretirana v Milanu

MILAN - Milanskim razpečevalcev, ki oskrbujejo diskoteke, nocne in druge lokale z drogo, sta prodajala cist kokain. Toda milanski policisti so jima prisli na sled s pomočjo informatorja. Gre za 34 in 36 let stara Slovenca, ki sta imela ze velikokrat opravka s pravico in ki sta bila aretirana včeraj v Milanu. Preiskovalci njunih imen niso objavili, ker sumijo, da sta bila aretirana del sirse mreže, ki naj bi jo vodila Albanca. Aretrana Slovenca in zaplenjeno mamilo pa so lahko sled, na osnovi katere bi lahko zajeli se druge člane tolpe. Razpečevalca so aretirali v Ul. De Andreis po daljšem zasledovanju. V njunem avtomobilu so našli okoli pol kilograma kokaina, v listnicah pa okoli 3 milijone lir. Kokain je bil skrit pod predalom za dokumente, skrivalisce pa je bilo mogoče odpreti samo s posebnim elektronskim kodom.

Minister Mannino ni ogoljufal davkarije

PALERMO - Sodni senat prvega odseka kazenskega sodišča v Palermu je včeraj oprostil bivšega ministra Calogera Mannina obtožbe, da je ogoljufal davkarije. Po oceni sodnikov kaznivega dejanja sploh ni bilo. Tozilec je trdil, da je leta 1989 Mannino dobil 200 milijonov lir od podjetnika Filippa Salamoneja kot prispevek za dezelno tajništvo KD, toda prispevka ni vpisal v davčno prijavo. Obramba pa je dokazala, da je Mannino dobil 100 milijonov lir, ki so bili porabljeni za prenovitev sedeza dezelnega tajništva KD, zato prispevek ni bil obdavčljiv. Sodni zbor je sprejel tezo obrambe. Včerajšnji proces je bil le manjša nevsečnost za Mannina, ki je obtožen sodelovanja z mafijo. Proces vodi drugi odsek kazenskega sodišča.

ZAŠČITA JEZIKOVNIH SKUPNOSTI / RAZBURLJIVO ZASEDANJE SENATNE SKUPŠČINE

Pod streho šest členov okvirnega zakona Senat medtem kar štirikrat nesklepčen

Danes nadaljevanje obravnave - Preverjanje legalnega števila je zahtevala Forza Italia

RIM - Zakonski predlog za zaščito narodnih in jezikovnih manjšin (tako imenovani okvirni zakon) ima v senatni skupščini res zelo trno pot, ki je posejana z zaprekami in z vsakovrstnimi starimi in novimi pastmi. Potem ko je bila skupščina oktobra kar dvakrat nesklepčna so senatorji včeraj zvečer le odobrili šest členov zakonskega predloga, medtem pa je bil zgornji dom italijanskega parlamenta v poldrugih urah kar štirikrat nesklepčen. Zaradi tega so sejo in upajmo tudi odobritev zakona za manjšine odložili na danes.

Senatorji so se po jutranji odobritvi nekaterih izvršilnih norm

reforme krajevnih uprav (tako imenovani zakon Bassanini) ves dan v bistvu ukvarjali z resolucijo v prid odprave smrtne kazni v svetu. Kot so se sporazumeli predsednik Nicola Mancino in načelniki senatnih skupin so obravnavo te problematike prekinili točno ob 18. uri, ko se je v Palacu Madama začela klavarna igra, ki je zal ze mejila na pravo farso.

Minuto potem ko je predsedujoči Domenico Contestabile (Forza Italia) formalno odprl razpravo o okvirnem zaščitnem zakonu je njegov somisljenik Emidio Novi zahteval preverjanje legalnega števila navzočih parlamentarcev. Prisotni senatorji Pola

svoboscin in Severne lige niso pritiskali na gumb t.i. elektronskega

glasovanja, kar so naredili edino (seveda navzoči) predstavniki vladne koalicije in Stranke komunistične prenov. Največ odsotnosti je bilo opaziti v vrstah sredine (se posebej pri Ljudski stranki), prazna pa je bila tudi marsikatera klop skupine Demokratske levice. Nekateri senatorji LD so bili na predstavitvi neke knjige v bližnji palači Giustiniani, marsikdo pa v tem tednu sploh ni prisel v Rim, ker je angaziran v volilni kampanji za nedeljske nadomestne parlamentarne volitve v nekaterih okrožjih. V volilni kampanji vsekakor sodelujejo parlamentarci (senatorji in poslanci) vseh sku-

pin, torej tudi Severne lige in Pola svoboscin. Senatna skupščina je

bila, kot receno, do 19.30, ko so sejo dokončno prekinili in odložili na danes, se trikrat nesklepčna. Preverjanje navzočnosti senatorjev so tudi tokrat zahtevali zastopniki Forza Italia, ki so očitno najhujši sovražniki tega zakona. Pri tem Berlusconi je pristasi seveda izkoristilo dvoje in pomisleke, ki jih glede tega normativa imajo tudi mnogi ligasi in istocasno nekateri senatorji vladne levo-sredinske koalicije. Namesto, da bi nasprotniki in kritiki tega zakona prisli na dan z odkritim nasprotovanjem, se raje ne pokažejo v dvorani.

V zadnjem (četrt) in odločilnem preverjanju sklepčnosti je bila ključna odsotnost senatorjev sredinskih sil D'Alemove koalicije, medtem ko so bili predstavniki levih vladnih komponent v primerjavi s prvimi preverjanji sklepčnosti kolikor toliko množično prisotni. To pa ni zadostovalo, da bi senat ze sinoči odobril ta pomemben zakon.

V tem skrajno napetem in živcnem vzdušju je skupščina skoraj cudžno odobrila šest členov zakonskega predloga, za kar nosita v prvi osebi zaslugo večinski poročevalec Felice Besostri (SDI-Oljka) (zgoraj desno) in ministrice za dezele Katia Bellillo (zgoraj levo). V ključnih trenutkih, ko so senatorji desnice hrupno zapuščali dvorano in s tem ustvarjali zmedo,

sta Besostri in Bellillova pokazala veliko potrpežljivost in hladnokrvnost. Zanimivo je, da je skupščina vseh šest členov v bistvu odobrila skoraj soglasno.

Da bo današnja seja tako napeta je ze v dopoldanskih urah napovedovala velika »aktivnost« trzaskega senatorja Forza Italia Giulia Camberja, ki je vehelementno preprečeval se neodločene kolege, kako je ta zakon škodljiv in nevaren za celovitost italijanske države. Pri tem mu je stalno bila ob strani somisljenica Lorenza Scopelliti, ki se je ze oktobra (ne razumemo zakaj) močno zaganjala proti zaščiti jezikovnih in narodnih manjšin srom po polotoku. Berlusconi je stranka je tudi v tem primeru z desne »prehitela« Nacionalno zavezništvo, ki je v poslanski zbornici v bistvu pustilo na cedilu Roberta Menio. Slednji je upal, da mu bo stranka sledila pri obstrukciji, v kateri je potem na koncu ostal klavarno osamljen.

Ministrice Bellillova in poročevalec Besostri sta sinoči po seji formalno pozvala vse večinske senatorje na množično prisotnost na današnji senatni seji. Leva sredina razpolaga v senatu s široko večino, tako da lahko okvirni zakon, ki sicer uživa tudi podporo SKP in vsaj dela Liga, brez težav odobri tudi ob odsotnosti parlamentarcev desnosredinske opozicije.

POSLANSKA ZBORNICA / REFORMA STATUTOV AVTONOMNIH DEŽEL IN POKRAJIN

Zajamčeno zastopstvo za Ladince v tridentinskem pokrajinskem svetu

Zbornica kar dvakrat nesklepčna - V razpravi tudi o stvarnosti FJK

RIM - Poslanska zbornica je včeraj z velikimi težavami nadaljevala obravnavo (gre za prvo branje) ustavnega zakonskega predloga, ki spreminja nekatera volilna pravila v avtonomnih deželah (Sicilija, Sardinija, Dolina Aosta, Tridentinska-Juzna Tirolska in Furlanija-Juljska krajina) ter v avtonomnih pokrajinah Bocen in Trento. Med dopoldansko razpravo je tekla beseda o volilni zakonodaji v naši deželi, zaradi nesklepčnosti skupščine so potem obravnavo preložili na pozne popoldanske ure, ko je bila skupščina znova nesklepčna, kar je upravičeno zelo razburilo predsednika Luciana Violanteja.

Kar zadeva Tridentinsko-Juzno Tirolsko so se poslanci opredelili za direktno izvolitev predsednika tridentinske pokrajine, medtem ko bodo v Bocnu ohranili dosedanja proporcionalni sistem in torej tudi način izvolitve predsednika. Za to so se odločili, ker hočejo zajamčiti dosedanje odnose med tamkajšnje nemško večino, italijansko manjšino in ladinško narodnostno skupnost. Odslej naprej bosta o volilnih zakonih odločala oba pokrajinska sveta, medtem ko je bilo to sedaj v pristojnosti deželne skupščine, ki je sicer, kot znano, sestevke obeh pokrajinskih svetov.

skaj sveta, medtem ko je bilo to sedaj v pristojnosti deželne skupščine, ki je sicer, kot znano, sestevke obeh pokrajinskih svetov.

Ladinci, kot nam je potrdil njihov poslanec izvoljen na listi Oljke Giuseppe Detomas (zgoraj v sredi), bodo odslej naprej imeli zajamčeni mandat ne samo v Bocnu, a tudi v Trentu, kjer bodo po novem imeli volilno pravico vsi občani z najmanj enoletnim uradnim bivališčem v pokrajini, medtem ko so sedaj lahko volili le občani, ki so najmanj štiri leta prebivali v pokrajini. Ta člen je bil odobren z glasovi leve sredine in Forza Italia, medtem ko so Liga, NZ in obe komunistični stranki glasovali proti. Ladinci iz tridentinske pokrajine ter Moheni in Cimbri se bodo lahko pritožili na Dezelno upravno sodišče, če bodo ocenili, da krajevne uprave ne upoštevajo ali pa krsilo dolocila o varstvu narodnih manjšin.

Zadovoljstvo nad reformo statuta Tridentinske-Juzne Tirolske je v tiskovnem sporočilu izrazil tajnik Juznotirolske ljudske stranke (SVP) Siegfried Brugger (sporadj levo). Zakon

po njegovem daje več pooblastil in več politične oblasti bocenski in obenem tridentinski pokrajini. To novost pozdravlja tudi predsednik bocenske province Luis Dürnwaldler, medtem ko so Levi demokrati le delno zadovoljni z vsebino odobrenega dolocila. Hude kritike nad reformo statuta Tridentinske-Juzne Tirolske pa po pričakovanju prihajajo iz vrst Nacionalnega zavezništva, ki, podobno kot na Trzaskem, brani »italijanstvo« teh krajev.

V dopoldanski razpravi so nekateri poslanci iz nase dezele na tak ali drugačen način omenili avtonomni statut in pisano narodnostno sestavo Furlanije-Juljske krajine. Na to sta opozorila zlasti leva demokrata Antonio Di Bisceglie (spodaj v sredi) (poročevalec zakonskega predloga) ter Elvio Ruffino ter - z različnih zornih kotov - Pietro Fontanini (Severna Liga), Roberto Menia (NZ) in Gualberto Niccolini (Forza Italia).

Edini, ki se je odkrito opredelili proti vsebini zakonskega osnutka, je bil Fontanini, od vednopristas čistega proporcionalnega volilnega sistema, medtem ko sta bila

Niccolini in se posebno Menia v precejsnji zadregi. Nacionalno zavezništvo namrec v Rimu vneto zagovarja večinski volilni sistem, na dezelni ravni pa koleba, ker se boji političnih reakcij zaveznikov (Forza Italia in posredno tudi Lige), ki so za ohranitev sedanje proporcionalne zakonodaje. Menia se je na koncu izmazal s trditvijo, da se NZ v vsakem primeru v FJK zavzema za neposredno izvolitev predsednika deželne odbora.

V razpravi se je oglašil tudi demokrat, goriski poslanec Mario Prestamburgo (zgoraj desno). Politicna dogajanja v dezelnem svetu, kjer imamo spet manjšinsko in zato sibko upravo, postavljajo v ospredje pomen politične stabilnosti, s katero bi se po njegovem okristila celotna dezelna skupnost. Za dosego tega cilja (politična in upravna stabilnost) pa je treba nujno korenito spremeniti dosedanja volilna pravila.

Sinoči je zbornica vsekakor odobrila vseh pet členov zakonskega predloga, danes, če ne bo dodatnih zapletov, pa bi morala odobriti predlog v celoti.

Zaščita Slovencev: Masellijev zakon na dnevnem redu po novem letu

RIM - Poslanska zbornica bo v torek, 11. januarja 2000 nadaljevala obravnavo zascitnega zakona za slovensko manjšino. Takole so včeraj sklenili načelniki poslanskih skupin na predlog predsednika Luciana Violanteja, ki je na seji ponovil razloge (obrnava finančnega zakona in proračuna), zaradi katerih je zbornica prekinila obravnavo zakonskega predloga poslanca Domenica Masellija.

Za torek, 11. januarja je sklicana prva seja poslanske zbornice po bozicnem in novoletnem premoru. Glede obravnave nasega zako-

na morajo poslanci, kot znano, se prisluniti replikam večinskega in opozicijskega poročevalca (Masellija in poslanca NZ Roberta Menie) ter predstavnik vlade, ki bo ministrice za dezele Katia Bellillo. Nakar bo skupščina vzela v pretres posamezne člene in seveda ustrezne popravke.

Veliko večino (skoraj dvatisoč) amandmajev je predložil Menia, popravke pa napovedujejo tudi Luciano Caveri (Union Valdotaïne), Gualberto Niccolini (Forza Italia) in tudi sam večinski poročevalec Maselli.

G L O S A

Tudi izbrani preroki nimajo vedno prav

JOZE PIRJEVEC

Ce bi tudi v Rusiji tako kot v Angliji vprasali ljudi, kdo je clovek tisocletja, bi bil odgovor gotovo skoraj enodusen: Aleksander Sergeevic Puskin. O tem, kako Rusi ljubijo svojega pesnika, me vedno znova prepričuje bronasti spomenik, ki so mu ga postavili v središču Moskve. Kadarkoli grem mimo, tudi v največjem mrazu in snegu, na njegovem podnožju ne manjka svežega cvetja.

V Ljubljani je Narodna in univerzitetna knjižnica te dni organizirala v spomin Puskinu, ki se je rodil 26. maja pred dvesto leti, lepo razstavo. Na njej je videti nekaj portretov pesnika in njegovih sodobnikov, nekaj prizorov iz burnega obdobja pod Aleksandrom I. in Nikolajem I., v katerem je zivel svoje kratko življenje, predvsem pa njegove knjige: ruske izvirnike, ki jih hrani naša osrednja biblioteka pa tudi slovenske prevode. Puskin smo Slovenci odkrili že v drugi polovici prejšnjega stoletja in ga takoj vzljubili: v zadnjih stopenjasetih letih ni bilo generacije, ki bi se ne ukvarjala s prevajanjem njegovih del in bi ga ne brala. Navadno pravimo, da poezije ni mogoče prevajati, kajti v prehodu iz enega v drug jezik, se ji zgodi tisto, kar se dogaja gojeni vrtnici: ohrani obliko, izgubi

pa svoj zlahtni vonj. Za Puskinovo poezijo v slovenščini to ne drži. Zaradi sorodnosti jezikov in spretnosti prevajalcev - naj spomin samo na Otona Zupanciča in Mileta Klopčiča - ima njegova beseda tudi v naši govorici svoj izjemni sporočilni naboj, svojo nepremagljivo lepoto in skladnost. O tem sem se enkrat prepričal na otvoritvi ljubljanske razstave, na kateri so recitali pesem »Prerok«, v kateri Puskin podaja svoj intimni portret in se predstavlja kot znamenitost, ki se ga je dotaknil Gospodov serafin: »In v prsi mi zaból je meč, / razklal jih, vzél srce drhtečé / in ogel živo plamenec / potisnil v rane mi režeče. / Kot trup sem ležal sred puščav, / in božji glas me je pozval: / »Pokonci, prerok, glej, sprejmi / napolni z

voljo se mojé, / obhajaj morja in zemljó / ljudem z besedo srca zgi!«

Kljub svoji veličini in kritičnemu odnosu do carskega režima se Puskin vendar ni mogel izogniti najhujši ruski skušnjavi: prepričanju, da ima njegov narod imperialno poslanstvo. Leta 1831, ko je vsa liberalna Evropa obsojala okrutnost, s katero je Nikolaj I. zatrl upor p o d j a r m l j e n i h Poljakov, je »obrekovalcem Rusije«, namigujoč na zmago nad Napoleonom, oholo zabrusil: »V besedah ste strašni - poizkusite v dejanju! / Mar stari naš junak je obnemogel v spanju, / da ne bi več umel vihteti bajonet? / Se zdi vam brez moči glas carjevih besed? / Se nismo že z Evropo bili? / Smo vorici svoj izjemi sporočilni naboj, svojo nepremagljivo lepoto in skladnost. O tem sem se enkrat prepričal na otvoritvi ljubljanske razstave, na kateri so recitali pesem »Prerok«, v kateri Puskin podaja svoj intimni portret in se predstavlja kot znamenitost, ki se ga je dotaknil Gospodov serafin: »In v prsi mi zaból je meč, / razklal jih, vzél srce drhtečé / in ogel živo plamenec / potisnil v rane mi režeče. / Kot trup sem ležal sred puščav, / in božji glas me je pozval: / »Pokonci, prerok, glej, sprejmi / napolni z

Na tem verze pogosto mislim te dni, ko gledam, kako Rusi puštosijo po Ceceniji in vem, da se sami pehajo v pogubo. Tudi od Boga izbrani preroki nimajo vedno prav.

AVSTRIJA / POSEBNA KARTICA ZA TUJCE

Predlog svobodnjakov izzval val ogorčenja

Stranke so ožigosale predlog FPÖ kot kot nesprejemljiv, rasistični in nečloveški prijem

DUNAJ - Zahteva Haiderjev svobodnjakov o uvedbi posebne identifikacijske kartice za tujce z vsemi osebnimi podatki, prstnimi odtisi, fotografijo, itd. je v Avstriji sprožila val protestov. Vse ostale stranke - od socialdemokratov do ljudske stranke in zelenih - ter organizacije za varstvo človekovih pravic idr. so se odločno postavile proti najnovejši svobodnjaski zahtevi ter jo označile za rasistično in nečloveško. Socialdemokratski državni poslanec Posch je celo dejal, da bi takšna kartica dejansko ne bila nič drugega kot zidovska zvezda v času nacizma, samo v moderni obliki.

Predlog parlamentarnega poslanskega kluba

svobodnjakov o uvedbi kartice za tujce je včeraj izrecno podprl tudi vodja avstrijskih svobodnjakov in koroski deželni glavar Jörg Haider. Kot je voditeljica strankinega resorja za problem tujcev Partik-Pable je tudi Haider dejal, da je v Avstriji veliko preveč ilegalnih priseljencev, zato je treba ustvariti »učinkovit instrumentarij proti nadaljnemu priseljevanju«. Dodal je se, da tako ureditev celo zelijo »posteni tujci, ki že dalj časa živijo v Avstriji«...

V zvezi s primerom triletnega otroka iz priseljske družine, ki je v Linzu v Zgornji Avstriji zbolel za tuberkulozo in ga zdravijo v bolnišnici, pa je Haider kot deželni glavar Koroske že storil

»prve preventivne korake za zaščito koroskih otrok«. Z odlokom je včeraj odredil cepljenje vseh otrok v otroških vrtcih in solah, kjer je delez tujih otrok nadpoveprečen. Vse ostale sole oz. starše pa je pozval, naj ponudbo cepljenja proti tuberkulozi prostovoljno sprejmejo.

Avstrijska ministrica za zdravstvo je Haiderjevo novo kampanjo proti tujcem ostro kritizirala ter poudarila, da priseljenci nikakor ne pomenijo povečanega zdravstvenega tveganja v Avstriji. Z najnovejšimi populističnimi izjavami želijo svobodnjaki očitno zopet vzbuditi medprebivalstvom čustveni val in zaostritev predsodkov v odnosu do tujcev. (I.L.)

FOJDA / ŽUPAN SE SKUŠA PŘIBLIŽATI OBČANOM

Opozicija kar na internetu

Na občinski spletni strani vsi sklepi občinskega odbora

FOJDA - Ce nimaš opozicije, si jo lahko tudi izmisliš. Občina Fojda se lahko ponasa z nekaterimi posebnostmi, na katere ne naletiš vdk dan. Ce bi obstajala neka nagrada za iznajdljivost in modernizacijo, bi si jo gotovo zaslužila Fojda.

Morda se bodo bralci spomnili, da je na pomladanskih občinskih volitvah v Fojdi nastopila ena sama lista (levosredinska) ki je tako prevzela upravo brez konkurence. Župan Franco Beccari tako v občinskem svetu nima opozicije, kar je dokaj nenormalna okoliščina in po njegovi oceni predvsem znak določenega nezanimanja občanov za upravo, kar seveda ne more biti dobro.

Tako si je Beccarijev odbor zamislil dva načina, da se upravljanje občine približa občanom. Predvsem je sprejel sklep, da se bo občinski svet sestajal tudi po vaseh in zaselkih občine in ne le v občinski

stavbi. Občani bodo lahko prisotni in bodo lahko dali svoje pripombe in predloge. Poleg tega pa si je župan omislil "telematsko opozicijo" preko interneta. Do decembra bodo vsi občinski odloki objavljeni na naslovu, ki ga ima uprava na telematski mreži. Tako bo, in to je seveda zaželjeno, vsak občan imel možnost, da preko interneta komentira, kritizira in iznasa predloge.

Beccari je prepričan, da bo tako občina bolj obveščena o tem, kaj mislijo ljudje, politika pa bo preko sodobnega sredstva dejansko bliže občanom. Občina Fojda je kar dobro opremljena s telematsko mrežo, bila pa je tudi prva v deželi, ki se je leta 1994 opremila z internetom. Župan pravi, da sedaj preučujejo možnost, da bi se občani v kratkem lahko posluževali nekaterih občinskih storitev kar z doma, preko ekrana. (du)

VIDEM

Projekt Marea predvsem za mlade

Veliko gradiva o varstvu okolja

VIDEM - Imenovali so ga Marea, njegov glavni cilj pa je spodbuditi med mladimi zanimanje za okolje, predvsem za tisti del obale, ki je zaradi biobayce samo del dneva prekrita z morskovo vodo. Projekt, ki so ga izdelali deželna služba za gozdove in parke, miramarski morsk park, sklad za zaščito okolja WWF, so predstavili včeraj v vidmu.

Kot je povedal odbornik za gozdove in parke Giorgio Pozzo, bodo v okviru projekta dali mladim na razpolago veliko informativnega gradiva (zgbanke, kasete, cd plošče) prav o obali FJK, poleg tega pa so pripravili tudi spletno stran na internetu (www.univ.trieste.it/wfmiram). Zbrani so glavni dosežki izvedencev prav o tistem delu obale, ki ga zarisuje premična meja med kopnim in morjem.

Pozzo je tudi dejal, da dežela razmišlja o tem, da bi od države prevzela upravo obale, da bi lahko bolje organizirala varstvo. Dodal je tudi, da bo v kratkem zapadla konvencija o morskem parku pri Miramaru. Dežela se bo zavzela, da bi ta dogovor postal dokončen, saj delo raziskovalcev omogoča deželi, da pozmerni ceni stalno monitorira zdravstveno stanje morja.

NOVICE

Vabilo SKGZ in SSO društvom in ustanovam

TRST - V okviru dogovora o finansiranju manjšinske kulturne dejavnosti, ki sta ga SSO in SKGZ sklenili z Uradom za Slovence v zamejstvu in po svetu, krovni organizaciji vabita slovenska društva in ustanove, tako članice kot nečlanice, ter vse dejavnike v našem javnem in kulturno-prosvetnem prostoru, da prijavijo svoje načrte in programe za leto 2000. Na razpis lahko pošljejo svoje prijave tudi društva in ustanove, ki doslej se niso bili deležni finančne pomoči slovenske vlade. Načrt naj vsebuje opis rednega delovanja in morebitnih izrednih pobud ter naj navede vire predvidenega finančnega kritja. Društva naj pošljejo prošnje na svojo krovno organizacijo, skupne ustanove pa na izbiro, isto velja tudi za tiste, ki niso člani in se prvič prijavijo za finansiranje iz slovenskega vladnega sklada. Zaradi nujnega usklajevanja, naj bi vsi dejavniki čimprej izročili omenjene načrte, rok zapade 15. decembra 1999.

V Palmanovi odpri sedež agencije Arpa

PALMANOVA - Ob prisotnosti podpredsednika deželne odbora Paola Cianija so včeraj v Palmanovi izročili namenu novi sedež Dezelne agencije za zaščito okolja Arpa. Kot sedež agencije je bila izbrana Palmanova prav zato, ker je v sredini FJK, poleg tega ima v tem mestu sedež tudi vodstvo deželne civilne zaščite.

Arpa je prevzela postopno precej pristojnosti, potem ko so leta 1993 odvzeli krajevnim zdravstvenim podjetjem pristojnosti za nadzor in boj proti onesnaženju. Od teh ustanov je Arpa prevzela tudi del osebja. Stevilo zaposlenih pa bodo v kratkem dvignili od sedanjih 220 na 380.

ŠPETER / KMALU USTANOVITEV ZDRUŽENJA

Dobri sosedje obmejnih občin

Negativna ocena sklepa Dežele FJK o ukinitvi gorskih skupnosti

SPETER - »Ti sklicuješ se stanke županov, skušaš čimbolje upravljati in biti kos izredno težkim pogojem življenja v goratem svetu, neodgovorna politika pa te iz mestnih foteljev medtem ukinja«. To bi lahko bil enostaven komentar do-gajanja v zadnjih dneh.

Ravno ko je deželni svet pred nekaj dnevi z večino Pola svoboscin in Severne lige ponovno izglasoval ukinitve gorskih skupnosti, so se namreč na pobudo Predsednika Gorske skupnosti Nadiških dolin Firmina Marinica sestali župani nadiških občin. Konferenca županov skupaj z vodstvom Gorske skupnosti je v zadnjem obdobju postala že redna praksa, kajti gre za potrebo po smotrnem usklajevanju načrtov in programov. Beneške občine so namreč majhne in so, ne da bi se zanasale na biblijske ritme deželne uprave in njene kuloarske spletke, same krenile v pove-zovanje služb in storitev.

Na dnevnem redu srečanja je bila vrsta točk, omejili pa se bo-mo le na nekatere. Najvažnejša je bila vsekakor razprava o usta-

navljanju združenja "Dobri sosedje", ki ga bo sestavljalo 24 neposredno zainteresiranih obmejnih občin. Marinic je povedal, da jih je kakih petnajst dolje že sprejelo ustrezen formalen sklep. V roku dveh mesecev naj bi bili tako izpolnjeni pogoji za ustanovitev združenja, a to se bo potem povežalo z enakimi zvezama občin, ki se snujeta v obmejnih pasovih Slovenije in avstrijske Koroske. V združenje naj bi se včlanili se videnska pokrajinska uprava in gorska skupnost. Skupno združenje obmejnih občin treh držav pa bo tvorilo "Euregio", katerega namen je aktivirati projekte in na najboljši način izkoristiti sredstva, ki jih prinašata evropska programa Objektiv 2 in Interreg 3.

Poleg navedenega vprašanja je konferenca županov sprejela načrt o spremembi "klimatske klasifikacije". To je pomembna zadeva, ki z drugimi besedami pomeni, da bodo prebivalci hribovitega območja Nadiških dolin posledje (če bo do prekvalifikacije prislo) lahko koristili vsedrjavne in deželne popuste

pri nabavi mazuta za ogrevanje.

Župani so nato soglasno sprejeli sklep o imenovanju delovne skupine, ki bo naredila načrt o poenotenju nekaterih storitev med občinami.

Ko so bili župani in vodstvo gorske skupnosti na konferenci, se niso bili seznanjeni s ponovnim sklepom deželne uprave o ukinitvi gorskih skupnosti. Zato pa je vodstvo gorske skupnosti skupaj z nekaterimi župani o tem razpravljalo na srečanju z deželnim svetovalem Levih demokratov Alessanom Tesinjem. Slednji je dejal, da de-sno-ligaska deželna večina očitno vztraja pri svojem, kljub temu, da je rimska vlada nedavno prvi sklep o ukinitvi že zavrnila. Deželna uprava je sklepu o ukinitvi primerno prilagodila tudi proračunske postavke za leto 2000. Tesini se je od sklepa deželne uprave ogradil in dejal, da je leva sredina nedvoumno naklonjena resni reformi krajevnih uprav. Ta pa mora upoštevati več sredstev za gorske občine in mora obenem pomagati pri združevanju malih občin. (du)

PISMA UREDNIŠTVU

Še o seji občinskega sveta na Repentabru

K poročilu o zadnji seji občinskega sveta v repentabrski občini, ki ga je PD odjavil 11. novembra, bi dodali še naslednje dopolnitve. Poleg vprašanja županu o nevdzdržnem stanju na mejnem prehodu in na postajaliscu na Fernetcih je svetovalska skupina SSK predložila se tri resolucije. Prva je zahtevala ustanovitev kmetijske komisije, druga komisijo o prozornosti, tretja pa doslednejše dvojezično poslovanje občinske uprave, kot to predvideva sam statut.

Ze na zadnjih dveh sejah je setovalci Igor Rožac ustno predlagal ustanovitev kmetijske komisije, a se župan za to ni odločil kljub pomembnosti komisije same. Zato je SSK to zahtevo ponovno predložila na zadnji seji v obliki resolucije. Ker pa uvodni del pedlagane resolucije ni zadovoljil župana, je SSK odstranila sporno besedilo, da bi večina resolucije sprejela. Tako bo že na naslednji seji ustanovljena in imenovana komisija za kmetijstvo. V duhu konstruktivne opozicije je naša skupina umaknila tudi resolucijo o ustanovitvi komisije za prozornost.

Z velikim začudenjem pa so svetovalci SSK ugotovili, da so se župan in drugi svetovalci večine izrekli proti predlagani resoluciji glede dvojezičnega poslovanja in s tem glasovali proti samemu statutu, kar pomeni nespoštovanje samih zakonov.

Svetovalska skupina SSK v občinskem svetu repentabrsk občine

LJUBLJANA / OBISK IZ ITALIJE

Ranieri in Petrič o paktu stabilnosti

Ranierija je v Slovenijo spremljal Fabrizio Saccomanni

Na Madzarskem jutri zasedanje delovne skupnosti Alpe-Jadran

LJUBLJANA - V madzarskem Buek-Fuerdu (zupanja Vas) bo jutri potekalo plenarno zasedanje predsednikov delovnih skupnosti Alpe-Jadran, je danes sporočilo ministrstvo za zunanje zadeve. Udeleženci, med njimi bo državna sekretarka na ministrstvu za ekonomske in odnose in razvoj Vojka Ravbar, bodo poleg poročila o dejavnostih predsedstva za tekoče leto obravnavali predvsem predloge strukturne reforme delovne skupnosti, ki jo je predlagala zupanja Vas ob prevzemu predsedovanja delovni skupnosti na začetku leta. (STA)

LJUBLJANA - Na krajšem delovnem obisku v Sloveniji sta bila včeraj državni sekretar v italijanskem zunanjem ministrstvu Umberto Ranieri in predsedujoči delovnemu omizju za ekonomsko obnovo, razvoj in sodelovanje Pakta stabilnosti za Jugovzhodno Evropo Fabrizio Saccomanni s sodelavci. V delegaciji je bil tudi namestnik posebnega koordiniratorja Pakta stabilnosti za JV Evropo Ed Kronenburg, so sporočili iz zunanjega ministrstva.

Italijanska delegacija se je v zunanem ministrstvu pogovarjala z državnim koordiniratorjem Pakta stabilnosti za JV Evropo državnim sekretarjem Ernestom Petričem in državnim sekretarko v ministrstvu za ekonomske odnose in razvoj Vojko Ravbar s sodelavci. Sogovorniki so obravnavali predvsem vključevanje obeh držav v projekte in aktivnosti gospodarske obnove na območju JV Evrope v okviru Pakta stabilnosti ter možnosti za sodelovanje pri nekaterih pobudah in projektih na področju demokratizacije in človekovih pravic.

Slovenska stran je ponovno poudarila interes in pripravljenost za sodelovanje v aktivnostih Pakta stabilnosti za Balkan. Predstavila je tudi dosedanje gospodarsko sodelovanje in pomoč državam regije in nacrtje, ki so vključeni v Strategijo vključevanja Slovenije v gospodarsko obnovo JV Evrope v okviru Pakta stabilnosti, ki jo bo slovenska vlada kmalu obravnavala.

Italijanski gostje pa so pohvalili dosedanje dejavnosti Slovenije v Paktu stabilnosti. Pri tem so poudarili pomembnost vloge Slovenije, ki je enaka vlogi Italije, ki tudi dobro pozna položaj na območju jugovzhodno od nje. Saccomanni je orisal tudi dosedanje aktivnosti delovnega omizja za ekonomsko obnovo, razvoj in sodelovanje pri Paktu stabilnosti, pri čemer je predlagal, naj Slovenija prevzame pobudo oz. projekt za odpravljanje trgovinskih ovir med državami JV Evrope v okviru omizja.

Italijanska delegacija je ločeno sprejel tudi minister za ekonomske odnose in razvoj Marjan Senjur. (STA)

OKUŽBA / PO SMRTNEM PRIMERU V MARIBORU

Okužen otrok tudi v izolski bolnišnici

Pri šibkejših otrocih bakterija haemophilus influenza lahko povzroči gnojni meningitis

IZOLA - Medtem ko je v Mariboru prejšnji teden umrl triletni otrok zaradi okužbe z bakterijo haemophilus influenza, se je včeraj izvedelo, da v izolski bolnišnici zdravijo stiri letnega otroka zaradi posledic iste okužbe, ki je povzročila gnojni oz. akutni meningitis.

Okužba z bakterijo haemophilus influenza je relativno pogosta, lahko okuži odrasle, pri otrocih pa je pogostejša. Navadno povzroča le nahod in vnetje zrela, uses ali sinusa, v nekaterih primerih, zlasti pri majhnih in šibkejših otrocih pa lahko povzroči tudi meningitis ali pljučnico, v izrednih primerih pa pride do smrtnih zapletov. V večini industrializiranih držav je cepljenje otrok proti tej bakteriji obvezno, saj kljub zdravljenju z antibiotiki okrog pet odstotkov okuženih otrok umre zaradi gnojnega meningitisa.

Smrt otroka v Mariboru in nov primer okuženja na Koprskem sta postavila v ospredje vprašanje, zakaj ni cepljenje obvezno. V Sloveniji sicer razpolagajo s primernim cepivom in

zdravniki lahko odločijo, pri katerih otrocih je cepljenje primerno, ne pa obvezno kot drugod, kjer otrok niti ne sprejmejo v vrtce, če niso cepljeni tudi proti nevarnosti tega okuženja.

Meningitis oz. vnetje možganskih mren je v večini primerov posledica okužbe z virusi, kar povzroča blagejše oblike obolenja, ki se navadno pojavlja v zimskem obdobju in je lahko posledica pika okuzenega klopa. Bakterijsko vnetje, ki ga povzroča haemophilus influenza, je dosti redkejše, je pa lahko smrtno nevarno ali pa povzroči trajne možganske poškodbe, če zdravljenje z antibiotiki ne zaleže. V hujših primerih začetne simptome podobne prehladu spremljajo visoka vročina, glavobol, bruhanje in krči. V teh primerih je potrebna takojšnja medicinska pomoč in učinkovita diagnostika, pa se antibiotiki niso vedno učinkoviti, kot se je pripetilo v Mariboru. Bakterija haemophilus influenza je povzročila tri od sedmih primerov gnojnega meningitisa, ki so jih zabeležili septembra v Sloveniji, med temi pa ni bilo smrtnih primerov.

RADIOTELEVIZIJA SLOVENIJE / PREISKOVALCI UGOTAVLJAJO DOMNEVNE NEPRAVILNOSTI

Hišne preiskave pri voditeljih RTVS Uslužbenci pozvali vodstvo k odstopu

Janez Čadež in Janez Lombergar molčita, vendar ne odstopata

LJUBLJANA - Kriminalistična policija, ki je v sodelovanju s pristojnim državnim tožilcem v tork z začela z operativnimi aktivnostmi za preverjanje sumov storitve kaznivih dejanj na RTV Slovenija, naj bi, kot je danes poročal Radio Slovenija, med hisnimi preiskavami pri generalnem direktorju Janezu Čadežu, direktorju TV programov Janezu Lombergarju, v podjetju Micom in pri Romanu Koncarju ter njegovem podjetju Timaro zasegli gradivo o finančnem poslovanju. S preiskovalci pa so opravili tudi informativne pogovore.

Po podatkih radia naj bi vsi na informativne pogovore pršli pristovoljno. Na podlagi njihovih izjav in zasežene gradiva bodo med preiskavo ugotavljali, ali obstaja sum storitve kaznivega dejanja, ki ga mora policija preganjati po uradni dolžnosti. Od tega bo tudi odvisno, ali bo policija okrognemu državnemu tožilstvu poslala zgolj poročilo o preiskavi, ali pa tudi predlog kazenskih ovadb zoper odgovorne osebe.

Kot je poročal Radio Slovenija, naj bi sodišče v ponedeljek izdalo deset nalogov za hišne preiskave, celotno delo kriminalistov pa naj bi vodila in usmerjala tožilec okroglega državnega tožilca in celo sam okrogni državni tožilec Gorazd Fišer, kar kaže, da so se na preiskavo zelo dobro pripravili.

Razlogi za sum o nepravilnostih so podani v prijavi sindikata novinarjev RTVS in sindikata kulturno-umetniških delavcev RTVS, dodatna podlaga za policijsko delo pa so tudi informacije, objavljene v nekaterih sredstvih javnega obveščanja.

Generalni direktor RTVS Janez Čadež in direktor TV programov Janez Lombergar do petkove seje nadzornega odbora RTVS, ki bo nadaljeval in predvidoma zaključil razpravo o očitanih nepravilnostih in domnevnih kaznivih dejanjih v vodstvu zavoda, ne dajeta nikakršnih izjav. Prve izjave bo moč dobiti po seji nadzornega odbora, so za STA povedali pri vodstvu zavoda in dodali, da tako Čadež in Lombergar ne bosta komentirala današnjega poziva sindikatov na RTVS k njenemu odstopu. Kot je poročal Radio Slovenija, pa Janez Čadež o odstopu ne razmišlja, saj bi s tem priznal katero od očitanih nepravilnosti. Meni, da bi bil njegov odstop velika škoda za hiso ter da o njegovem mandatu odloča svet RTVS in ne sam, je se poročal radio.

Sindikati na Radioteleviziji Slovenija pa so včeraj na zboru delavcev sklenili generalnega direktorja zavoda Janeza Čadeža in direktorja TV programov Janeza Lombergarja pozvati k odstopu. Kot so predstavniki sindikatov povedali na novinarski konferenci, so se za takšen korak odločili, ker so po obravnavi nepravilnosti in domnevnih kaznivih dejanj ocenili, da vodstvo nima več zaupanja zaposlenih in da je odgovorno za močno načet ugled nacionalnega radia in televizije.

Poziv k odstopu so podprli sindikat novinarjev TVS, sindikat novinarjev RAS, Koordinacija novinarskih sindikatov, sindikat delavcev radiodifuzije Slovenije, sindikat kulturnih in umetniških delavcev, pridružil pa se jim je tudi aktiv Društva novinarjev na RTVS. V njem so med drugim zapisali, da že dalj časa z zaskrbljenostjo spremljajo in

opozarjajo na dogajanje v zavodu, ob tem pa na dan prihaja vse več dejstev, ki potrjujejo govorice o kopici nepravilnosti in domnevnih kaznivih dejanj in mečejo slabo luč na javni zavod in njegov kolektiv, in ne le na vodstvo.

Sindikati poudarjajo, da imajo negativne izkušnje pri opozarjanju na nepravilnosti in dogovarjanju, ker vodstvo njihovih zahtev in pobud ne upošteva; kljub mnogim poskusom ni prislo do dogovora niti o najnujnejših ukrepih za izboljšanje socialnega in delovnega položaja delavcev RTVS. Na legitimne sindikalne zahteve in predloge sindikati običajno dobijo negativne odgovore, ki kažejo na neodgovoren in aroganten odnos vodstva do sindikatov in s tem tudi do zaposlenih. Kot se pišejo, za ugotavljanje kaznivih dejanj niso pristojni, so pa dolžni na nepravilnosti opozarjati.

Kot je danes povedal predsednik Sindikata novinarjev TVS Rajko Geric, so zbor delavcev sklicali, ker menijo, da vodstvo RTVS zaposlenih ne seznanja z vsemi dogodki, kot bi moralo. Razmere so se se poslabšale, ko so sindikati konec oktobra spisali pismo o finančno-materialnih nepravilnostih v zavodu, oblikovanem v predlog za pregled finančnega poslovanja javnega zavoda RTVS, vodstvo pa je nanj, ko je sicer zahteval svet RTVS, pripravilo odgovor, a ga označilo z oznako zaupno. To je nespreejmljivo in brez pravne podlage, delavcem pa je kršena pravica, da so obveščeni o dogajanju, je poudaril Geric. Pismo, neuraden odgovor in odgovor sindikatov nanj so na zboru delavcev danes obravnavali, je povedal Geric, ki je ob tem izrazil veselje, da so se

državni organi tudi na podlagi njihovega pisma odločili za ukrepanje.

Kriminalistična policija je v sodelovanju s pristojnim državnim tožilcem včeraj začela z operativnimi aktivnostmi za preverjanje sumov storitve kaznivih dejanj na RTV Slovenija. Po neuradnih informacijah naj bi obiskali prostore zavoda in opravili tudi hišne preiskave pri Čadežu, Lombergarju, lastniku podjetja Timaro Productions Romanu Koncarju in direktorju podjetja Micom Sreću Mihelcicu; s tema podjetjema naj bi po pisanju sindikatov Čadež in Lombergar v škodo RTVS sklepala pogodbe o koprodukciji zabavnih oddaj, nadaljevanke Preseren in snemanju nedeljskih mas.

Sindikati vodstvu v pismu sicer očitajo narasajoče izgube zavoda, neizpolnjene obljube o izboljšanju materialno-tehničnih pogojev dela v informativnem programu ter nepooblašcene programske posege posameznikov iz vodstva RTVS v novinarsko delo. Navedena je tudi vrsta konkretnih primerov, ki naj bi predstavljali nedopustno porabo, med drugim nakup mobilnega reportaznega avta, produkcija oddaj Kolo sreče, Petka in Razpoke v času ter nadaljevanke Preseren. Novinarji tudi pišejo, da ministrstva in DARS financirajo oddaje RTVS in da vodstvo plačuje objave sporedov RTVS, ter sprasujejo, kako je dovolilo neposredni prenos proslave Mercatorja.

Ce vodstvo poziva k odstopu ne bo sprejelo in odstopilo, se bodo sindikati poslužili drugih oblik pritiska; ena od možnosti je, da svet RTVS pozovejo, naj vodstvo razreši. (STA)

NOVICE

Mobitel izboljšal signal na Krasu in Brkinih

LJUBLJANA - Operater mobilne telefonije Mobitel z digitalnim omrežjem GSM trenutno pokriva že več kot 94 odstotkov Slovenije, vendar pa pokritost se izboljšuje tudi na območjih, kjer je gostota prebivalstva nekoliko manjša, kamor sodijo tudi Kras in Brkini. Zato pri družbi do konca naslednjega leta nameravajo samo na Krasu postaviti deset novih baznih postaj, so sporočili iz Mobitela. V drugi polovici letošnjega leta je družba Mobitel že začela z intenzivnim pokrivanjem območja Krasa in Brkinov s signalom GSM. Bazne postaje pa trenutno gradijo na petih lokacijah, in sicer na območju Tomaja, Stanjela, Dutovelj, Komna in Kostanjevice. V gradnji je tudi bazna postaja, ki bo pokrila območje od Podgrada do Kozine. S tem bo pokritost Krasa in Brkinov bistveno izboljšana, sporočajo iz Mobitela in dodajajo, da v prihodnjem letu že načrtujejo postavitev še treh novih baznih postaj na tem območju. (STA)

Posebna tožilska skupina začela z delom

LJUBLJANA - V. d. vodje novooblikovane skupine državnih tožilcev za posebne zadeve Anton Ribnikar, ki bo to funkcijo opravljal do odločitve vlade o vodji, je ob začetku dela omenjene skupine poudaril, da bo omenjena skupina lahko zelo uspešno opravljala svoje naloge zoper organizirani kriminal. Sicer pa je po Ribnikarjevih besedah delokrog skupine z novelo zakona o državnem tožilstvu jasneje začrtan in meni, da ne bo prihajalo do problemov glede stvarne pristojnosti skupine.

Slovenski potrošniki ne pijejo slabega mleka

LJUBLJANA - Veterinarski strokovnjaki zagotavljajo, da je v Sloveniji okrog 80 odstotkov mleka, ki izpolnjuje kriterij EU, ki predpisuje, da mleko ne sme vsebovati več kot 100.000 mikroorganizmov na mililiter. Stalni veterinarski nadzor v procesu pridobivanja mleka in tehnologije predelave pa zagotavlja, da je slovensko mleko neoporečno in torej primerno za potrošnike. Urad za varstvo potrošnikov pri MEOR redno sodeluje s strokovnjaki Veterinarske uprave, ki jim je pojasnil, da gre pri neizdaji izvoznih certifikatov za administrativni ukrep, ki je v skladu s smernicami EU in da slovenski potrošniki ne pijejo slabega mleka, so sporočili iz urada za varstvo potrošnikov.

Posodobitev žičnic

LJUBLJANA - Slovenski žičničarji so letos za posodobitev in prenavo slovenskih žičnic namenili prek pet milijard tolarjev, svoje nacrtje v prihodnjem letu pa so predstavili na današnji novinarski konferenci. Kot je povedal predsednik združenja za žičnice pri GZS Gorazd Bedrac, je pripravljenost slovenskih žičničarjev na vrhuncu, država pa naj bi za to dejavnost letos namenila 900 milijonov tolarjev. Letos so po Bedracevih besedah posodobili Krvavec z novo krožno žičnico, Cerkno z novo šestseždežnico, opravljena je prva faza posodobitve kaninskih žičnic, posodobljeni pa so tudi sistemi zasneževanja za Krvavec, Arh, Pohorje in Stari vrh.

NOVICE

**Tržaški občinski svet:
Rosato vabi k sodelovanju**

Predsednik mestne skupščine Ettore Rosato (Ljudska stranka) v daljšem tiskovnem sporočilu poziva stranke v občinskem svetu, da premostijo nesoglasja in da se skupno lotijo reševanja nekaterih aktualnih problemov. Rosato meni, da morajo vse komponente ohraniti svojo vlogo in politično usmeritev (večina in opozicija), pri nekaterih problemih pa je treba vsekakor najti skupen jezik. Predsednik omenja skupna prizadevanja za ohranitev bencina po znižani ceni, med bližnje naloge pa omenja občinski proračun za leto 2000.

**Danes podelijo prve diplome
»univerzitetnim bolničarjem«**

Danes bo dokončalo univerzitetni tečaj za bolničarje prvih 22 studentov. Svoje diplomske naloge bodo bodoci »univerzitetni bolničarji« branili od 15. ure dalje v didaktičnem oddelku katinarske bolnišnice. Jutri bo na vrsti prav toliko nadaljnjih kandidatov, marca pa bodo predvidoma dokončali studij se trije študentje. Omenimo naj, da je tržaska univerza ustanovila tečaj za bolničarje leta 1996, tečaj pa traja tri leta. Z njim nameravajo usposobiti nov profil poklicnih bolničarjev, za katere vlada veliko povpraševanje na deželni in sirsni ravni. Diplomskim izpitom bo predsedovala dekanka medicinske fakultete, najboljši študentki Claudii Verzier pa bodo podelili priznanje, poimenovano po Marii Grazii Cernaz Mandruzzato.

**Podiplomski tečaj o prevozu
onesnažujočih snovi po vodi**

Na inženirskem oddelku tržaska univerze se bo 24. januarja 2000 pričel podiplomski tečaj o prevozu onesnažujočih snovi po vodi. Tečaj bo obsegal 45 učnih ur. Na tečaj se lahko vpisejo diplomiranci iz inženirstva, geologije in podobnih univerzitetnih studijev. Vpisovanje je odprto do 8. januarja. Za informacije se je mogoče obrniti na tel. 040/67670145.

**Codarin bo podelil pečat
Pokrajine Fulviu Braccu**

Predsednik tržaska pokrajinske uprave Renzo Codarin bo podelil pokrajinski pečat dr. Fulviu Braccu, castnemu predsedniku farmacevtske družbe Bracco. Kot je rečeno v utemeljitvi priznanja, je Bracco domačin iz Nerezin na Lošinju v Kvarneru, ki se je uveljavil v svetovni farmaceutiki in ki si je nabral tudi veliko zaslug za ohranjanje istro-beneske kulture.

**Natečaj za sprejem v službo
pilota tržaska pristanišča**

Tržasko pristaniško poveljstvo je razpisalo javni natečaj za sprejem v službo pilota tržaska pristanišča. V postev pridejo kandidati, ki imajo naslov kapitana dolge plovbe in ki imajo za seboj najmanj 6 let službovanja na vsedravnih ladjah. Poleg tega kandidati morajo biti 13. januarja 2000 stari najmanj 28 in največ 35 let ter zadoščati morajo se drugim pogojem. Podrobnejše informacije nudi tehnični oddelek pristaniškega poveljstva tudi po tel. 040/676655/676697.

**Konec preplaha
v Gročani: psa
sta se vrnila domov**

Mejna policija, lovski in gozdni čuvaji so ju zaman iskali, kasneje se je izvedelo, da sta se psa vrnila domov, v Ul. San Primo, nedaleč od Bosketa. Povzročila sta precej preplaha na območju Gročane, saj gre za velike zivali, teže tudi do 70-80 kilogramov. Bili so v tržki, policija pa je enega ustrelila. Kaže namreč, da so psi oklali nekaj koz, zatem pa so se grozili nekemu domačinu. Ostala dva sta izginila neznanu kam, skušali so ju islediti, vendar zaman. Kasneje sta se vrnila domov. Pravijo, da gre sicer za zdresirane pse, za beg pa naj bi izkoristili visok zamet, ki se je ustvaril ob mreži.

Zal smo vest posredovali z zamudo, pri čemer moramo ponoviti, kar smo že nekajkrat zapisali: tudi naši kolegi pri italijanskem dnevniku niso vsevedni, marsičesa tudi ne izvedo iz uradnih virov, od policije, karabinerjev, gasilcev itd., temveč se vedno najde kdo, ki jih poklice. Hvaležni bi bili, če bi tudi naši bralci in nasploh naši ljudje zavrteli telefon in nas opozorili, če se kaj dogaja.

Ogenj v telefonski kabini

Pozno predsinočnim je gorelo v telefonski kabini na Trgu Belvedere, planeni so poskodovali telefonski aparat. Policija zaenkrat ni se izsledila krivcev ali krivca.

FJK / INFORMACIJA NA SVETOVNEM SPLETU

**Pravice otrok
po internetu**

Predstavili strani deželnega centra

Dezelna uprava je urenila na svojih internetnih straneh spletno informacijo posvečenih otrokom in mladostnikom in njihovim pravicam. Pobudo je včeraj predstavil tisku sam predsednik deželnega odbora Antonione, ki je ob tej priložnosti podpisal s predstavniki starih pokrajinskih uprav dezele Furlanije - Julijske krajine (tržasko je zastopal odbornik Sbriglia, gorisko pa Valentini) sporazum o sodelovanju glede otroške in mladostniške problematike. Nove spletne strani Deželnega centra za dokumentacijo in analizo otroštva in mladostništva, kot je uradni naslov pobude, so dostopne prek vstopne točke deželnega spleta na naslovu www.regionefvg.it. Kot je naglasil Antonione, tudi ta pobuda dokazuje interes deželne uprave za zaščito pravic otrok in mladostnikov, ustanovitev centra pa odgovarja navodilom vsedržavnega zakona.

Na predstavitvi so tudi prikazali same internetne strani, na katerih je na voljo vrsta informacij o zadevni zakonodaji tako na deželni kot na vsedravnih ravni, seznam pobud, ki zadevajo to problematiko in druge informacije, ki so koristne za vse tiste, ki se ukvarjajo z mladimi, od socialnih delavcev prek solnikov do staršev. Med drugim predvidevajo, da bodo v kratkem uredili možnost razprave in posredovanja mnenj specializiranih strokovnjakov kar preko interneta. Glede celotne palete deželnih pobud v korist otrok in mladine poudarili, da v okviru triletnega načrta vodijo 170 različnih načrtov, za katere so v obdobju 1997-1999 namenili okrog 100 milijard lir. Prisotnost specializiranih strokovnjakov na internetu bo tudi omogočala boljše informacije o teh koristnih pobudah, v upanju, da se jih bodo cimbolj posluževali

vsi tisti, ki imajo opravka z otroci in mladimi ter z vprašanji uveljavljanja njihovih pravic.

AKTUALNO / DANES V SESLJANU

**Zaščitni zakon:
pobuda KGS
za upravitelje**

Za mizo pet diskutantov

»Krajevne uprave in zaščita slovenske manjšine: kakšne perspektive?«. To je nadvse aktualna in zanimiva tema današnjega posveta Kraške gorske skupnosti, ki je namenjen v prvi vrsti krajevnim upraviteljem, da od blizu spoznajo vlogo uprav (dezele, pokrajin, občin, gorskih skupnosti, rajonskih sosvetov) pri izvajanju zakona, ki je trenutno v obravnavi poslanske zbornice.

Posvet, ki se bo začel ob 17.30 na sedežu Kraške gorske skupnosti v Sseljanu, bo uvedel predsednik KGS Mario Lavrenčič, ki bo na kratko orisal namen in smisel tega srečanja. O specifičnih temah zaščitnega zakona in vloge krajevnih ustanov pa bodo spregovorili podpredsednik deželnega parlamenta Miloš Budin, koordinator komisije za manjšinska vprašanja na ministrstvu za dezele Stojan Spetič, predsednik Sveta slovenskih organizacij Sergij Pahor, predsednik Slovenske kulturno gospodarske zveze Rudi Pavsčič ter občinski svetovalec SSK v Trstu Peter Mocnik.

Gorska skupnost vabi na srečanje, ki je odprto vsem, predvsem naše javne upravitelje. Razprava v Sseljanu bo, mimo specifičnih vprašanj, tudi koristna priložnost za izmenjavo političnih mnenj in stališč o Masellijevem zaščitnem predlogu.

POSVET / OD 7. DO 9. DECEMBRA V TRSTU

Za razvoj Latinske Amerike

V središču pozornosti bo tehnološko predvidevanje

V dneh od 7. do 9. decembra se bo v kongresnem središču na Pomorski postaji v Trstu odvijal pomemben mednarodni posvet na temo: »Tehnološko predvidevanje: pobuda ICS-UNIDO za Latinsko Ameriko«. Posvet prireja Mednarodni center za znanost in tehnologijo (ICS), ki ima svoj sedež v padriškem Znanstvenem parku in deluje pod okriljem Organizacije Združenih narodov za industrijski razvoj (UNIDO), udeležili pa se ga bodo visoki predstavniki vseh držav Latinske Amerike, pa tudi iz drugih predelov južne poloble. Uvedla ga bosta glavni tajnik italijanskega zunanega ministrstva Umberto Vattani in glavni ravnatelj UNIDO Carlos Magarinos.

Toda o čem bo pravzaprav tekla beseda na posvetu? Na njem bodo razpravljali o tehnološkem predvidevanju, se pravi

v bistvu o tehnološkem in sploh gospodarskem načrtovanju. Omeniti namreč velja, da je eden prvih problemov, s katerimi se morajo spopasti države v razvoju, prav ta, da si znajo zastaviti pravičen razvojni načrt, kar seveda zahteva obvladanje tehnik tehnološkega predvidevanja. Na posvetu bodo govorili izvedenci iz številnih razvitih držav, med temi iz Švedske, Francije, Velike Britanije, Južne Koreje in Italije.

Eden izmed ciljev, ki si jih zastavlja posvet, je, da bi se na njem osnovala delovne skupine, ki bi potem v posameznih latinskoameriških državah začele avtonomno izdelovati razvojne načrte. Očitno gre za zelo ambiciozno pobudo. Prireditelji zagotavljajo, da je naletela na veliko pozornost zainteresiranih držav.

KRADLA PO AVTOBUSIH / TOKRAT JIMA JE SPODLETELO

Enega zapri, drugega izgnali

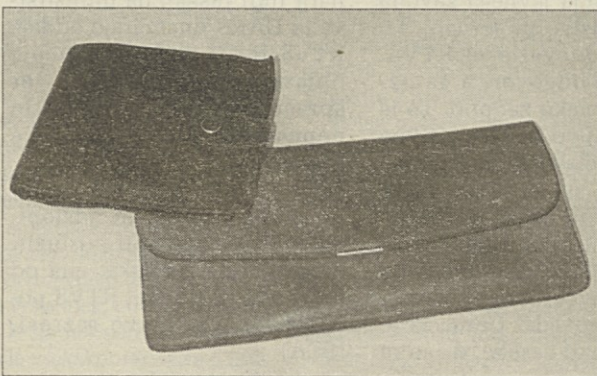
Policija je tujca ze poznala, »ukvarjala« sta se s krajami po avtobusih. Tokrat pa se zeparjema račun niso iztekli, eden je v koronejskem zaporu, drugega so izgnali iz države.

Agenti so 45-letnega Miloša Radojčića (levo) in 41-letnega Radišo Dudiča opazili v Ul. Battisti, stopila sta na avtobus št. 6, ki pelje do Sv. Ivana, eden skozi sprednja, drugi skozi zadnja vrata. Policijska izvidnica je avtobusu sledila po Ul. Giulia, do istoimenskega tegovskega centra, kjer sta tujca s precejšnjo naglico izstopila. Ko

so agenti ukazali, naj se ustavita, sta sprva skušala zbežati, vendar so ju prijeli in pregledali. Pri sebi sta imela denarnici z nekaj stotimi suvljivega izvora. Med zaslišanjem sta oba priznala svojo odgovornost. Radojčić je imel toliko masla na glavi, da so ga odpeljali v koronejske zapore, obtožili so ga sodelovanja pri kraji v obtežljivih okoliscinah, istega kaznivega dejanja so obtožili tudi Dudiča, ki pa ga ni čakala

jeca, temveč izgon. Posluževala sta se precej enostavne »tehnik«: eden je zrtev lazje porinil in s tem pritegnil njeno pozornost, kar je drugi izkoristil, odprl torbico in zmaknil denarnico. Tokrat policija ni mogla ugotoviti, komu sta najdeni denarnici pripadali, očitno v njih ni bilo dokumentov, morda ju bo kdo poznal na fotografiji in se zglasil na kvesturi.

PRIREDITVE / DOPOLDNE POSVET

**Jutri bodo v Trstu obhajali
Dan socialnega podjetja**

Jutri bodo v Trstu praznovali »Dan socialnega podjetja«. Pobuda za to daja konzorcij »Per l'impresa sociale« («Za socialno podjetje»), ki je nastal leta 1990 v kompenzatoriju bivše umobolnice pri Sv. Ivanu v Trstu in združuje 11 socialnih podjetij v Furlaniji-Julijski krajini. Konzorcij se je med drugim to leto preselil v nove prostore v Ul. Starega lazareta 17 v središču mesta, jutrišnja prireditve pa zeli tudi slovesno obeležiti to zamenjavo sedeza.

Toda kaj so pravzaprav socialna podjetja? Gre v glavnem za zadruga, pri katerih delajo tudi fizično ali umsko prizadete osebe in ki nemalokrat nudijo raznovrstne servise takšnim osebam; sicer pa lahko delujejo na najrazličnejših področjih, od gostinskega do ekološkega. Omenimo naj, da je v Italiji kar 1.900 takšnih podjetij, pri katerih je zaposlenih kakih 44 tisoč ljudi in katerih letni promet se suče okrog 1.400 milijard lir vrednosti.

Jutrišnja prireditve bo obsegala tri dele. Dopoldanski se bo pričel ob 9.30 in se bo odvijal v kongresnem središču na Pomorski postaji v Trstu. Slo bo pravzaprav za posvet, na katerem bodo predstavili štiri velike projekte. Po uvodnem področju predsednika konzorcija Fabrizia Valencica bodo govorili Claudio Panella in Margherita Hack o servisih za ostarele, Lea Vujafinovič in Nace Kovač iz Slovenije o čezmejnem sodelovanju, Luciano Renzi o socialni komunikaciji ter Stefania Dondero in Roberto Cocchi o sodelovanju med socialnimi in neprofitnimi podjetji.

Popoldne bodo ob 15. uri predstavili novi sedež konzorcija v Ul. Starega lazareta 17, zvečer ob 21. uri pa bo glasbeni večer v Zelezniškem muzeju na Marsovem polju.

NARODNI DOM / IZŠEL PRVI LIKOVNI ZVEZEK NA POTI VIDNEGA

Namišljena galerija se je predstavila

Inovativni projekt je izdelalo združenje »Galerie Imaginaire«

Na razpotju vidnega je včeraj postalo javno vidno: v dvorani Narodnega doma, v katerem je sedež Visoke sole za tolmače in prevajalce, so včeraj predstavili prvi zvezek »namišljene galerije«. Gre za pobudo novonastalega združenja »Galerie Imaginaire«, ki z likovnim zvezkom Na razpotju vidnega stopa v javnost. O projektu in njegovem prvem »vidnem znaku« so včeraj spregovorili prof. Marija Pirjevec v imenu pokrovitelja, oddelka za slovenistiko pri omenjeni soli, predsednik združenja »Galerie Imaginaire« prof. Ivo Panjek, glavni pobudnik Franco Vecchiet, vodja ljubljanske galerije SKUC Gregor Podnar in Lauza Zafred, ki je članica uredniškega odbora in tudi izdajateljica, zvezek je namreč izšel pri založbi »Piazzetta Stendhal 1«. Takoj velja se opozoriti, da je likovni zvezek v resnici skatlo-ovojnica, ki zakriva tiskan snop (12 strani) in dela starih umetnikov. Izdelke o pogledih na mejo vidnega so pripravili Sergio Scabar (fotograf), Marjan Kravos (grafik), Gustav Gnamuš (likovnik) in Giorgio Valvassori (kipar). Zvezek so izdali v 50 oštevilčenih izvodih in je na prodaj (stane 350 tisoč lir), vsak izvod pa je v bistvu unikat, kot je bilo večkrat poudarjeno.

Podpirati kulturno dejavnost v vseh njenih razsežnostih: po presoji prof. Marije Pirjevec je to osnovni razlog, da je oddelek za slovenistiko rade volje prevzel pokroviteljstvo nad novo in inovativno pobudo. Predsednik zdru-

ženja »Galerie Imaginaire« prof. Ivo Panjek pa je zelel zbranim predvsem posredovati osnovne informacije o združenju samem in njegovih namenih. Francu Vecchietu je pripadla naloga, da v konkretnem predstavi likovni zvezek. Tako je naglasil, da je osnovni tekst v skatli-ovojnici razmišljanje francoskega filozofa Jan-Luca Mariona Na razpotju vidnega. To je bilo idejno ogrodje pri dograditvi izdaje in pri izbiri likovnih del. Fotograf Sergio Scabar je slikal vodo in fotografijo razčlenil na 50 detajlov, tako da je v vsakem zvezkom enkratni »vodni detajl«. Kipar Giorgio Valvassori je ročno prispeval 50 podobnih, vendar različnih izdelkov iz svinca v kombinaciji z drugimi materiali. Marjan Kravos je ostal zvest grafiki v tehniki globokega tiska, ven-

dar jo je v nekakšnem avtobiografskem zanosu razdelil na 4 dele. Gustav Gramuš se je poslužil lahkega papirja v različnih slojih, pronicanje crnila pa je ustvarilo v zaporedju vedno rahlejšje risbe. Ob delih so se opisi (v različnih jezikih) in tudi prenešeni so na različne, oblikovno privlačne načine. Zvezek, je poudaril Vecchiet, je zasnovan kot premičen razstavni prostor, kot namišljena galerije in nosi naslov »Galerie imaginaire«. Gregor Podnar je teoretsko utemeljil izbiro in pristop urednikov »namišljene galerije«, o izdaji in v sirssem o projektu pa je ob zaključku spregovorila se Laura Zafred. Med drugim je poudarila, da pobuda nastaja v zelji, da bi se »različno lahko srečalo«, hitre stike pa omogoča že premičnost »razstave«. **bip**

USTAVNA REFORMA / OCENA GIOVANNIJA CONSA

»Norma o pravičnem procesu je površna«

Častni predsednik ustavnega sodišča meni, da je parlament preveč hitel

»Revizijo ustave z uvedbo norme o t.i. pravičnem procesu bi lahko boljše izpeljali.« Tako je povedal častni predsednik italijanskega ustavnega sodišča Giovanni Conso na predavanju, ki ga je včeraj dopoldne imel v zborni dvorani Univerze v Trstu. V Trst je prišel na povabilo univerzitetnega pravnega oddelka, govoril pa je na temo: »Pravični proces med mednarodnimi konvencijami in ustavno revizijo«.

Conso je izrazil prepričanje, da je bilo besedilo pred nekaj tedni odobrene ustavne reforme o pravičnem procesu nekoliko površno sestavljeno. Novo besedilo 111. člena obsega pet odstavkov, po Consovi oce-

ni pa je najbolj pomakljiv 5. odstavek, ki govori o jamstvih pravičnega procesa. Po njegovem bi bilo boljše, ko bi se besedilo neposredno naslonilo na zadevno mednarodno konvencijo.

Toda zakaj je bila

ustavna revizija površno izpeljana? Tudi na to je Conso skusal odgovoriti. Po njegovem je zakonodajna oblast, se pravi parlament, močno čutila potrebo, da normo o pravičnem procesu vključi v ustavo, in to tako močno, da si ni dala casa za to, da bi jo primerno poglobila. Pri tem je seveda treba upoštevati, da je postopek za revizijo italijanske ustave silno dolg in zapleten, saj zahteva dvojno glasovanje v obeh vejah parlamenta, in sicer s kvalificirano večino.

Častni predsednik ustavnega sodišča je spomnil, da je na osnovi sprejete reforme parlament dolžan v teku 60 dni odobriti prehodne norme. Upati je, da bo rok spostovan.

TRGOVINSKA ZBORNICA / PREDSTAVILI NAČRT

Dve milijardi za marikulturo

Izboljšati marikulturo in skolkjarstvo v Trzaskem zalivu, razpolagati s kakovostno ponudbo rib in skolkj, pomagati razvoju gojenja različnih skolkj, nuditi delavcem tega sektorja možnost izkoriščanja bogastva, ki ga predstavljajo

sednik TZ Adalberto Donaggio, je skolkjarstvo doživelo v zadnjih letih hude udarce zaradi higiensko-zdravstvenih problemov, tako da so morali delavci ciklično za več mesecev prenehati z gojenjem oz. s prodajo skolkj. Zaradi tega je TZ ustanovila sekcijo za ribištvo in marikulturo v okviru posebnega podjetja TZ Aries, kateremu nudi tehnično podporo tehnični odbor, ki ga sestavljajo strokovnjaki Pokrajine, Devinsko-nabrezinske občine, pristaniškega poveljstva, trzaska univerze in stanovskih organizacij.

Zbornica je v zadnjih letih prek Ariesa že finansirala sektor za 300 milijonov lir za studijo okoli gojišč drugih skolkj, kot so ostrige, srčanke (dondoli) itd., leta 1995 pa se je rodil projekt za upravljanje morskega bogastva, ki so ga sedaj odobrili. Načrt predvideva investicije za 2.200 milijonov lir, od katerih bosta 80% krili Evropska unija in Dezelna FJK, za ostalih 20% bo poskrbela TZ.

V imenu tehničnega odbora je ob prisotnosti admirala De Stefana inz. Sardo orisal glavne cilje načrta. V programu so zbiranje točnih podatkov glede zaliva za zaščito morskega ambienta, eksperimentiranje gojišč novih skolkj, racionalizacija gojišč klapavic vzdolž obale, izboljšanje in promocija kakovosti rib in skolkj, določitev območij za reciklazo odpadkov pri skolkjarstvu, dogovori s Slovenijo in Hrvasko o sodelovanju. Vzporedno z načrtom je Aries izdelalo tudi 17 tečajev za poklicno izobrazovanje delavcev v marikulturnem sektorju. Celotna nalozba bo v višini 840 milijonov lir, ki jih bo prispeval evropski socialni sklad. **A.G.**

NOVICE

Javno zasedanje o »onesnažju in zdravju«

Na pobudo krožka E. Miani in odbora Servola respira - Skedenj diha bo jutri ob 18.30 v prostorih 3. zdravstvenega okraja v Ul. Valmaura 65/a srečanje prebivalcev s področja Pantalejmuna na temo »onesnaženje in zdravje (upepeljevalniki, železarna, Italcementi). Predvajali bodo videoposnetke, ki so jih uresnicili tudi s pomočjo tamkajšnjih prebivalcev, govoril pa bo dr. Federico Zanconati, onkolog in raziskovalec s trzaska univerze. Gre za prvo od skupščin na Pantalejmu, v Skednju, pri Carboli in Valmauri, za katere se zavzemajo pri krožku Miani in odboru Servola respira - Skedenj diha. Poleg splošnih vprašanj o posledicah onesnaževanja na zdravje in življenje prebivalstva, bodo nacerli tudi specifične probleme na posameznih območjih (pri Pantalejmu bo na primer govor o Italcementiju, upepeljevalnikih, območju bivšega skaldisca Esso). Pobudniki skupščine obenem vabijo k udeležbi na sodni obravnavi v zvezi z železarno, ki bo v ponedeljek, 6. decembra ob 15. uri.

Prošnje za delovna mesta

Pri trzaskem uradu dezelnje agencije za delo v Ul. Fabio Severo 46/1 bodo v ponedeljek, 29. in v torek, 30. novembra od 9.30 do 12.30 sprejemali prošnje za udeležbo na selekcijah za naslednja delovna mesta: državno pravdnistvo (sodišče): strojepisec (določen cas 90 dni, nadomeščanje ob porodniškem dopustu); Obcina Milje: navaden delavec (določen cas 90 dni, vozniško dovoljenje kat. B). Predstaviti je treba mod. C/1 (ali roza izkaznico), delovno knjižico, spricevalo nižje srednje sole, davčna prijava za leto 1998 in po potrebi družinski list.

ZELEZARNA / SREČANJE Z LASTNIŠTVOM

Kmalu dokončana obnovitev

Investicije za obnovitev so narasle od 170 na skoraj 500 milijard lir

Skedenjski železarni se - vsaj na papirju - obetajo boljše časi. Od začetnih 170 milijard lir predvidenih investicij za posodobitev obrata so nalozbe že narasle na skoraj 500 milijard lir, od katerih je 250 slo za obnovitev plavžev in ostalih proizvodnih struktur (eno tretjino, tudi z deželno soudeležbo, so namenili posegom za zmanjšanje onesnaženja), drugih 250 milijard pa je slo za novo elektrocentralo, ki bo izkoriščala tople pline plavžev. Sedanje krizno obdobje na tržišču železarskih proizvodov bodo izkoristili, da bodo pravčasno dokončali prenovitev obrata, ki bo v najboljšem stanju za ponovni proizvodni zagon leta 2001 ali 2002, ko bodo na borzi kotirali delnice železarske grupe Lucchini, ki je od leta 1995 lastnik skedenjske železarne.

Gre za podatke, ki so jih posredovali na včerajšnjem srečanju zastopnikov lastništva s predstavniki sindikatov, industrijcev in krajevnih uprav: poleg zastopnikov zaposlenih so se srečanja udeležili trzaski zupan Riccardo Illy, deželni odbornik Sergio Dressi in in predsednik trzaska Zdrženja industrijcev Federico Pacorini. Srečanje so priredili predvsem z namenom, da seznanijo trzaska predstavnike z razvojno perspektivo obrata: to pomeni, da so

orisali dosedanje investicije in načrte za prihodnje nalozbe, jasno pa je bilo tudi, da morajo vsi krajevni dejavniki podpreti nadaljnji proces obnavljanja, kot tudi pri priznanju začasnega dopolnilne blagajne za približno 50 uslužbencev, za katero pristojno ministrstvo se ni izdalo potrebnega privoljenja.

Deželni odbornik Dressi je priznal novemu lastništvu, da je doslej znalo pravilno urediti obnovitev železarne; predsednik Confindustrie Pacorini je ocenil prisotnost grupe Lucchini kot »povratak prave ekonomije« na Trzasko po negativnem obdobju poldržavnih udeležeb; za zupana Illyja je treba cimprej premostiti vse ovire pri uveljavljanju industrijskega potenciala železarne tudi s priznanjem dopolnilne blagajne. Tudi za sindikate se obnovitev tega strateskega obrata razvija zelo pozitivno: se zlasti ugodno so ocenili pripravljenost lastništva na nadaljnje investicije za večjo varnost pri delu, za profesionalno usposabljanje in zelo verjetno tudi za dodatno delovno pogodbo. Skedenjska železarna se torej uveljavlja kot perspektivni specializiran jeklarski obrat, kar po mnenju sindikatov dokazuje, da industrija lahko odigra se zelo pomembno vlogo v okviru trzaska gospodarstva.

Učitelji gredo na knjižni sejem

Vec kot 150 učiteljev in učiteljic vseh 26 slovenskih osnovnih sol petih didaktičnih ravnateljstev na Trzaskem bo jutri zjutraj v spremstvu pedagoške svetovalke za slovenske sole prof. Andreje Duhovnikove odpotovalo na knjižni sejem v Ljubljano. Zamejske učitelje je povabilo slovensko ministrstvo za solstvo in sport, da bi s tem prispevalo k vzpostavljanju plodnejših stikov slovenskih solnikov v Italiji s stvarnostjo v maticni domovini, kar naj omogoči tudi boljše pretoke informacij, poznanstev in skupnih pobud na področju vzgoje in izobrazevanja. To bo priloznost, da se zamejski učitelji približe seznanijo tudi s slovenskimi knjižnimi novostmi, hkrati pa bodo izkoristili enega od treh prostih dni, ki jih imajo sole na razpolago v teku solskega leta. Na slovenskih osnovnih solah na Trzaskem zaradi tega jutri ne bo pouka.

ta morje in znanost ob spostovanju okolja. To so nekateri cilji načrta za ovrednotenje marikulture v našem zalivu, ki so ga predstavili včeraj na Trgovinski zbornici in ki predvideva investicije v višini 2.200 milijonov lir.

Kot je poudaril pred-

KULTURNI DOM / V PETEK ZVEČER

Slavnostna akademija ob 90-letnici GM

Poudarek bo, razumljivo, predvsem na glasbi

Vsaka obletnica nosi s seboj vrsto spominov in izkušenj; predstavlja se vedno kot priložnost, da naredimo obračun opravljenega dela in razmislimo o bodočnosti. Glasbena matica je v 90 letih delovanja delila z zamejsko slovensko skupnostjo vse vesele a tudi zelo težke trenutke, ki so se pripetili v skoraj stoletju zgodovine našega mesta. Pedagoški in umetniški poklic vseh tistih, ki so v okviru sole delovali z zavestjo svoje vloge ohranjanja slovenskega duha in kulture, je bila vodilna sila, ki je omogočila, da ni sola omagala pod težavami. Zgodovina Glasbene matice je predvsem življenjska zgodba profesorjev in gojencev, ki so se v njej srečali in skupaj prehodili naporno pot umetnosti; zato bo tržaška ustanova na osrednji prireditvi letošnjega jubileja prepustila besedo glasbi, s katero bo na najbolj učinkovit način predstavila sedanost in počastila preteklost. Slavnostno akademijo ob 90-letnici glasbene ustanove bodo z bogatim programom oblikovali gojenci

in sodelavci sole. Večer bo razdeljen na dva dela. Prvi del bo prikaz mnogih učnih predmetov, ki jih sola nudi; predstavili se bodo kot solisti ali v komornih zasedbah gojenci iz razredov klavirja, violine, trobil, harmonike, kitare, flavte, harfe in solopetja. Na sporedu bodo nastopajoči razporejeni po nivoju izkusnje, od pripravnice do diplome. Sodelovali bodo tudi mladi glasbeniki iz drugih sedežev Glasbene matice, in sicer iz Gorice, Spetra in Ukev.

Predsednik Glasbene matice, dr. Drago Stoka, bo nato imel slavnostni govor, kateremu bo sledil se drugi del glasbenega sporeda. V njem bodo nastopile nekatere skupine, ki delujejo v okviru tržaške ustanove, in sicer Tržaški orkester, Mesani zbor Jacobus Gallus ter Godalni orkester Glasbene matice, v katerem igrajo gojenci višjih razredov in bivši gojenci, ki sedaj sodelujejo z ustanovo ali poučujejo na soli.

Program prvega a predvsem drugega dela daje primeren poudarek na ustvarjanje skladateljev, ki so

delovali okrog ustanove, kot so Marij Kogoj (po katerem so leta 1992 poimenovali solo), Ivan Grbec, Stane Milič, Ubald Vrabec, Pavle Merku, Ignacij Ota, Dina Slama in Aldo Kumar.

Večer se bo zaključil se s skupno točko, s katero bosta zbor in orkester dala pečat jubilejni proslavi. Pestra in bogata prireditev bo ob glasbi združila vse, ki se globoko zavedajo pomena, ki ga je slovenska glasbena ustanova imela v preteklosti in skuša ohraniti v sednjosti, da bi tudi jutri ostala nenadomestljivo središče slovenske kulture v zamejstvu.

Proslava je nastala pod pokroviteljstvom Slovenske kulturno-gospodarske zveze in Sveta slovenskih organizacij, omogočila pa jo je podpora Zadružne kraske banke, podjetja Cremcaffè ter družin Polojac in Lokar.

Slavnostna akademija ob 90-letnici Glasbene matice bo odvijala v petek v Kulturnem domu s pričetkom ob 20.30.

ROP

OB 20. OBLETNICI SMRTI

Poklon Škedenjcev Danilu Merlaku

Pred njegovo rojstno hišo v Ulici Soncini bodo v nedeljo odkrili spominsko ploščo

Škedenjci se pripravljajo na pomemben spominski dogodek. V nedeljo, ob 16. uri bodo namreč na hiši v Ulici Soncini 103 odkrili spominsko ploščo od 20-letnici smrti Danila Merlaka, velikega opernega pevca, ki je bil dolga leta član ljubljanske operne hiše in z njo nastopal s rom sveta, ni pa nikoli pozabil na svoj rojstni kraj in na Skedenjce.

Na krajši slovesnosti ob okritju spominske plošče bodo sodelovali z govorom pesnik Aleksij Pregarc, domači župnik Dusan Jakomin in zenski zbor Ivan Grbec, ki bo pod vodstvom Ksenije Kos zapel tri pesmi. Udeleženci se bodo po tej svečanosti preselili v prostore domačega društva, kjer bo govoru sledila predstavitev knjige »Oder, sola, življenje«,

Danilo Merlak

ki jo je napisala Luisa Antoni. Nastopil bo oktet »Odmevi«, ki ga vodi Rado Milič. Člani društva so pripravili razstavo, ki bo prikazala delce življenja tega priznanega opernega pevca - barito-

nista. Prikazali pa bodo tudi posnetke, ki jih je dal na razpolago Radio Koper. Vec slik in drugega gradiva je pripravila hči pokojnega pevca pianistka in pedagoginja Neva Merlak.

Danilo Merlak se je rodil v Skednju 5. septembra 1921 v delavski družini, kaj kmalu pa se je lotil studija solopetja, najprej v Trstu, nato v Bologni. Vojna je posegla v njegove načrte, saj je dve leti preživel v nemškem taborišču.

Po vojni je začel s svojo pevsko kariero, najprej v gledališču Verdi v Trstu, od koder se je začela njegova uspešna pot po raznih odrih, kjer je prejel na svoje zasluge vrsto visokih nagrad in nato postal redni član ljubljanske Opere. V svoji 32-letni pevski karieri ja odpel kar 75 vlog. Pripravljal se je na vlogo Borisa Godunova, pa mu bolezen tega ni dovolila. Zadnja stiri leta je preživel v rojstnem kraju Skednju, kjer so ga imeli vsi radi in se ga tudi danes s hvaležnostjo in s ponosom spominjajo. Umril je 18. januarja 1979.

»Če bi bil se enkrat mlad, se ne bi več odločil za pevsko kariero, ko pa človek okusi teatersko življenje, se mu ne more več odpovedati«, je škedenjski umetnik nekoč izjavil.

Svojo ljubezen do glasbe je posređoval hčeri Nevi, pa tudi vnukinji Jasni, ki je ze dosegla lepe uspehe kot nadarjena in uspešna harfistka.

Neva Lukes

Težave z vodo v Naselju sv. Mavra

Kot posledica del za izboljšanje vodovodnega omrežja v Naselju sv. Mavra - ki se bodo predvidoma zaključila 9. decembra - bo pritisk v vodovodnem omrežju spremenjen in bo lahko nihal med maksimum 7 barov in minimum 5 barov. Zato, da bi zajamčili pravilno oskrbo in za zaščito zasebnih napeljav, Občina vabi občane, da pred tem datumom poskrbijo za namestitve regulatorja tlaka, umerjenega na 3 bare v spodnjem delu glede na stevec. V skladu s tem, kar določajo veljavni splošni pogoji za oskrbo, bo moral za poseg poskrbeti oskrbovanec na lastne stroške in se obrniti do usposobljenega tehnika v smislu zakona 46/90. Poleg tega podjetje ACEGAS odklanja vsako odgovornost v primeru morebitne škode, ki bi nastala zaradi neizvršene namestitve zgoraj omenjenega regulatorja tlaka. Občani naj se za morebitne informacije obrnejo na Urad za stike z javnostjo občine Devin - Navrežina ob ponedeljkih od 13. do 17. ure in od torka do petka od 10. do 13.30, tel 040 - 299004.

NOVICE

Srečanje v knjigami Minerva

V knjigarni Minerva v Ul. San Nicolò 20 bo danes ob 18. uri na vrsti drugo srečanje v okviru ciklusa o »židovskih straneh - poti spoznavanja italijanskega židovstva«. Na današnjem srečanju, ki so ga poimenovali »Soah, spomin in skupna zgodovinska zavest«, bo govoril Stefano Fattorini (IRSML). Analiziral bo deli Annette Wierwiorke »L'era del testimone« (založba Cortina) ter Fabia Levija »I ventenni e lo sterminio degli ebrei« (založba Zamorani). Vabila so na razpolago pri blagajni knjigarne.

Razprava o »trpljenju«

Skupnost San Martino al Campo je dala pobudo za drugo srečanje/debato na temo »trpljenja«, ali bolje o trpkih izkustvih, iz katerih pa kljub vsemu lahko potegnemo kaj koristnega, za utrjevanje osebnosti in podobno. Srečanje bo jutri od 16. do 20. ure v avditoriju Lloydja Adriatica na Largo Inneri 1, predavala pa bo psihologinja Franca Carli Amione. Sledila bo debata, vstop je prost.

Velja poudariti, da bo govor o problemih, ki so osrednjega pomena za tiste, ki se ukvarjajo z osebnimi, katerim je življenje prineslo težave in tegobe, zanimivi pa so tudi za vse tiste, ki jim je veliko do spoznavanja samega sebe in okolja.

Tečaj za učno osebje

Na pobudo Eureka, laboratorija za znanstveno didaktiko na tržaški univerzi, se bo danes ob 16.30 na zavodu A. Volta v Ul. Montegrappa 1 začel tečaj o »matematični med raziskavo in praktično aplikaciji. Tečaj je namenjen učnemu osebju vrstnih, na osnovnih in nižjih srednjih solah. Informacije na tel. 040-5708101, fax 040-5708100, e-mail eureka@univ.trieste.it http://www.univ.trieste.it/eureka

V PROSTORIH NEKDANJE OBČINSKE KLAVNICE

Nabrežinski godbeniki urejajo nov sedež

V soboto tradicionalna skupna večerja v Gabrovcu - 19. 12. bo godba nastopila v Zgoniku

Godbeno društvo Nabrežina je v polnem delovnem zanosu. Tokrat pa ne kot godbeni ansambel, temveč kot enota prostovoljcev, ki hodijo vsako soboto in nedeljo, nakateri pa tudi med tednom, na prostovoljno delo na ureditev in obnovo poslopja, v katerem bo društvo imelo svoj novi sedež.

Društvo je v več kot dvajsetih letih neprekinjenega delovanja menjalo že nekaj sedežev, v glavnem v poslopih na glavnem nabrežinskem trgu. Trenutno pa so že dalj časa nameščeni v prostorih nižje srednje sole Iga Grudna v Nabrežini.

Godbenemu društvu bodo sedaj

na razpolago prostori nekdanje občinske klavnice, kjer bo dvorana za vaje in manjša soba za hrambo instrumentov in drugega materiala.

Treba bo popraviti pod, stene, okna, vrata in naprave za ogrevanje. Vse to terja seveda kar precej denarja, nam je povedal sedanjí predsednik društva Robert Briscak. Sami so prihranili nekaj denarja, pomagajo pa jim tudi vasčani in, kot smo izvedeli, tudi Kraska gorska skupnost. Odrekli so se tradicionalnemu izletu, ki ga sicer pripravijo vsako leto za svoje člane samo, samo da bi čimprej prisli do primernega sedeža.

Ce so se ze odrekli društvenemu

izletu, se pa niso odrekli tradicionalni skupni večerji. Na skupni večerji se bodo namreč zbrali v soboto v gostilni v Gabrovcu. »Večerjo si bimo seveda plačali sami«, je se povedal Robert, ki nas je obvestil, da bo Godbeno društvo Nabrežina sodelovalo 19. decembra pri velikem nastopu godb in pevskih zborov v Zgoniku, s katerim se bodo nastopajoči in udeleženci prirediteve v organizaciji ZSKD, dostojno poslovili od starega in voščili vsem veliko sreče v novem tisočletju. Na tej prireditvi bo nastopilo več kot 200 godbenikov, članov godb iz Nabrežine, Trebc, Brega, Doberdoba in Ricmanj. N.L.

KONCERT ALTERNATIVNE GLASBE

Kirlian Camera v petek v Mieli

Pred skupino iz Parme bo nastopila skupina Kababtraume

V okviru prireditve Musica in nero (Glasba v crnem) bo gledališče Miela gostilo skupino Kirlian Camera in Kababtraume. Kirlian Camera (na sliki) so bili ustanovljeni pred 20 leti v Parmi kot inovativen glasbeni projekt, kljub bogati in plodni karieri na italijanskih tleh pa niso bili delezni večje pozornosti. Priznavajo jim, da so razvili svojevrstno glasbeno smer - new wave, kot so jo poimenovali Anglezi - ampak njihovo ime je bilo vedno uporabljeno v okviru takoiimenoovane »alternativne« glasbe. Ce je tako zansko poimenovanje sploh upravičeno, lahko mirdodusno trdimo, da Kirlian Camera ni v skladu z glasbo. Skupina se spušca v preucevanje najglobljih vsebin cloveskega bivanja in v analizo intimnih vprasanj eksistence. Ta vprasanja pa zaobjemajo tudi custva kot sta groza in bolečina, tematike kot sta napredek in vojna. Skratka taka glasba

ne izraza »alternativnih« obrisov življenja ampak tiste, ki življenje tvorijo paralelno z ljubeznijo, prijateljstvom in potrebo po miru. Pri tem uporabljaja zvoke in ritme, ki so značilni za našo dobo, elemente elektronike spaja tudi s klasično glasbo. Večjih priznanj je bila skupina deležna v drugih evropskih državah, predvsem v Nemčiji. Leta '86 je v Londonu podpisala pogodbo z znano založbo Virgin

records, sodelovanje pa je bilo kratkotrajno. Med raznimi koncerti po Evropi je nastopila tudi v Trstu, vedno v gledališču Miela. Tokrat bo pred skupino Kirlian Camera nastopila stiričlanska zasedba Kababtraume, ki bo nastop obogatila z web design in computer art projekti. Nastop je predviden za 21. uro, sledila pa bo projekcija ameriskega filma The Unknown iz leta 1927. (m.s.)

V DOMU A. SIRKA

Srečanje v Krizu o zakonski zaščiti

»Nasa zaščita da ali ne?« je bila tema srečanja, ki je potekalo 12. novembra v Kulturnem domu »Alberta Sirka« v Krizu in ki ga je priredila kriska sekcija Vsedravnega združenja partizanov Italije »Evald Antoncic - Stojan« v sodelovanju s Kulturnim društvom »Vesna« iz Kriza.

Srečanju se je odzvalo veliko stvilu domacinov. Se posebej pohvalno je dejstvo, da so s svojo prisotnostjo mnogi mladi dokazali, da niso ravnodusni do pomembnega in aktualnega problema odobritve zašcitnega zakona za slovensko manjšino v Italiji. Gosta večera sta bila Samo Pahor in Lucijan Malalan, ki ju je pozdravila tajnica Kriske sekcije »Evald Antoncic - Stojan« in Kulturnega društva »Vesna« Soca Hafner. V uvodnem pozdravu je omenila, kako Krizani oz. sekcija tudi doslej ni krizem rok cakala, kako se bodo stvari odvijale in zaključile v Rimu. Tudi to predavanje je nadaljevanje boja za narodnostne pravice. V tem smislu so zahtevali vrnitev poitalijancenih priimkov v izvorno obliko in poslali pismo v Rim poslancu Maselliju in predsedniku poslanske zbornice Lucianu Violanteju za cimprejsno odobritev zašcitnega zakona. Pismo so podpisali predstavniki vseh političnih, kulturnih in sportskih organizacij iz Kriza.

Komel Breda Lozar

INTERVJU - ADI DANEV

»Za zamejsko glasbo je edina možnost v kvaliteti«

EVA CIUK

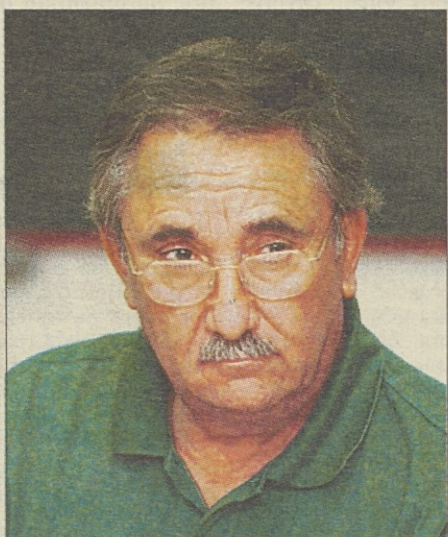
Prof. Adi Daneu se je po tridesetih letih tavanja po svetu spet vrnil v domače kraje. Ko je v času vojne z odliko zaključil studij kompozicije in klavirja na trzaskem konservatoriju, mu je njegova glasbena nadarjenost "slučajno", kot pravi sam, odprla nesteto poti v glasbenem prostoru: kot korepetitor je sodeloval najprej v trzaskem gledališču Verdi, nato pa se v gledališču Fenice v Benetkah.

Ljubezen do zborovske glasbe pa je mladega glasbenega talenta popeljala vsepovsod po svetu: najprej se je odpravil v Sidney, dve leti je preživel v gledališču San Franciscu, nekaj časa je bil tudi v Italiji, kjer je sodeloval z gledališčem v Palermu, z Verdijem v Trstu, poučeval je na trzaskem konservatoriju, leta 1975 pa je prevzel glavno vodstvo zbora v gledališču Fenice. Njegova glasbena kariera se je po dvanajstih letih bivanja v Benetkah nadaljevala se v argentinski prestolnici, od koder se je prof. Adi Daneu z velikimi zadoščenji in bogatimi izkušnjami vrnil v domaco vas, na Prosek.

»Že kot mlad glasbenik sem razumel, da je slovenski glasbeni trg premajhen, da bi se z glasbo lahko ukvarjal profesionalno. Zato sem se usmeril v italijanski gledališki prostor, ki me je zares taplo sprejel. V svojem življenju sem doživel res veliko zadoščenj. V poseben ponos pa mi je bilo, ko mi je uspelo vpeljati v repertoar beneškega gledališča Fenice slovensko operno produkcijo. Peli smo v poljscini, cescini ter ruscini, večkrat pa sem besedila tudi prevajal. Spominjam se, ko nam je uspelo uresničiti projekt sodelovanja veronskega gledališča z Boljšojem. Uprizorili smo Kneza Igorja. Ko nas je prišel poslušat ruski ambasador iz Rima, ni mogel verjeti, da je opero izvajal orkester in zbor iz Verone. Res sem bil zadovoljen, da je italijanski zasedbi uspelo vlti v veronsko gledališče pravi slovenski duh.«

Kaksen pa je naš zamejski prostor po tridesetih letih?

»Ko sem se po tridesetih letih bivanja v tujini spet vrnil do-

mov, sem seveda opazil velike razlike v našem malem zamejskem prostoru. Na nekem prazniku v Prosvetnem domu na Opčinah sem s svojo kamero spsnel vse stare prijatelje in znanke, ki sem jih takrat srečal. Ko sem si doma ogledal posnetke, sem začuden opazil, da ni bilo na prazniku mladine. Ko sem začel o tem razmišljati, sem se tudi spomnil, da so bila nekoc kulturna srečanja izredno pomembni dogodki, ker je bil v nas globoko občuten smisel povezanosti z matično domovino, bivso Jugoslavijo. Ta občutek je danes le še del zgodovine: mladina se ne zanima več za kulturne prireditve, na katerih se združujejo zamejski Slovenci, ki skupaj obujajo spomine na narodne heroje, kulturnike in pesnike. Ne zanimajo jih nastopi vaskih zborov, ki dobivajo ob koncu prireditve "zasluženo" aplavz. Zamejci se moramo nujno zavedati, da je tak pristop do kulture in glasbe popolnoma anahronističen in da živimo v casih, ko imajo skoraj vsi možnost solati se na najrazličnejših področjih. V vseh prodajalnah imamo na voljo knjige in plošče, s pomočjo katerih lahko poglobljeno spoznavamo glasbeno kulturo. Nasa mlada publika postaja vse bolj zahtevna in se ne zadovolji z npr. preprostim nastopom vaškega zbora. Zamejski kulturniki in glasbeniki bi morali svoje delo usmeriti v iskanje kvalitete, drugače bo zamejska dejavnost ostala v kratkem osamljena. Poglej-

mo primer proseške godbe: pred leti je bilo skoraj nemoogoče poslušati do konca koncert nase godbe. Ko je vodstvo godbe prevzel mladi talent Aljoša Starc, sem njihov koncert poslušal prav z užitkom. Tak kakovostni skok pa je gotovo zahteval tako od dirigenta kot od godbenikov veliko poztvovalnosti in seveda boljso glasbeno pripravljenost.

Dirigenti razpolagajo danes z visoko profesionalnostjo, sole so pevcem, godbenikom in glasbenikom nasploh vse bolj dostopne. Skratka imamo na zlatem pladnju nudene vse pogoje, da lahko naš kulturni prostor zazivi na visokem kakovostnem nivoju.«

Pod vašo taktirko se sedaj predstavlja ne več profesionalni zbor, pač pa vaski mesani pevski zbor Igo Gruden iz Nabrezine. Kaksno je vaše delo?

»Delo v Nabrezini sem sprejel pod pogojem, da bi z nasim delom poglobili nase pevsko znanje. Že na začetku sem povedal, da me "aplavzi za narodov blagor" ne zanimajo. Pevci so moj pristop do dela sprejeli in začeli smo s spoznavanjem osnov vokalne tehnike in dihanja. Opažam, da imajo pevci v Nabrezini veliko voljo do dela in da jim je petje vseč.«

Kaksen je po vašem mnenju zamejski zborovski prostor?

"Zamejskemu zborovstvu bi pripomnil le to: medtem ko se Evropa in cel svet združuje na vseh področjih, se vzhodne države locujejo in isčejo čim bolj samostojne in ločene poti razvoja. To se dogaja tudi v našem majhnem zamejskem prostoru. Res ne morem verjeti, da ostaja ob koncu dvajsetega stoletja se močno občuten lokalni patriotizem. Vsaka vas si zeli ohraniti svoj zbor in sploh ne vzame v poštev, da bi lahko ustanovili velik zbor, ki bi združeval pevce od Opčin do Mavhinj. Tak zbor bi se lahko z visoko kvalitetnim petjem in predvsem s slovenskim imenom predstavljal vsepovsod po svetu."

POMEMBNA OBLETNICA

Edvard Rusjan je prvič poletel pred 90-imi leti

Na današnji dan pred devetdesetimi leti se je tudi Gorica vpi-sala med prizorišča, ki bodo za vselej ostala zapisana v zgodovini letalstva. V četrtek, 25. novembra 1909 je namreč z Malih Rojc v predmestju Gorice poletelo krhko in okorno letalo EDA 1, ki ga je z bratovo pomočjo izdelal in pilotiral goriski Slovenec Edvard Rusjan. Let ni bil ravno dolg (le 60 m v visini 2 m), pa vendar je ta skromni uspeh preprical goriska pionirja letalstva, da njuni napori zadnjih mesecev niso bili zaman. Slo je tudi za prvi polet motornega letala lastne izdelave na ozemlju tedanje Avstro-ogrske, saj je znameniti avstrijski konstruktor Igo Etrich poletel komaj nekaj dni kasneje. Tudi druge evropske države z Italijo vred so v teh pionirskih poizkusih nekoliko zaostajale za ZDA in Francijo. Italijan Aristide Faccioli je vzletel se le kak mesec po Rusjanu. Prvi polet z motornim letalom v zgodovini pa sta opravila ameriška brata Orville in Wilbur Wright

decembra 1903, v Evropi pa so prva letala vzletela septembra 1906 v Franciji.

Triindvajsetletni Edvard in dve leti starejši Joze Rusjan sta torej svoje vecmesečne napore in prizadevanja kronala z uspehom, ki je bil sicer skromen, vendar je nacrtovalca in graditelja letalne naprave navdajal s ponosom in jima vlivlavo novo zaupanje v lastne zmogljivosti in v nadaljnje delo. Letalo je bilo v konstrukcijskem pogledu in v izgledu seveda povsem drugačno od letal, ki jih poznamo danes, pa vendar so letece naprave iz začetka stoletja bile znanilke novega poglavja v zgodovini. Leteci "klopotci" oz. leteci "skobec" kot so svojo napravo ljubkovalno nazivali pri Rusjanovih, je sestavljalo ogrodje iz bambusovih poizkusih nekoliko zaostajale za ZDA in Francijo. Italijan Aristide Faccioli je vzletel se le kak mesec po Rusjanu. Prvi polet z motornim letalom v zgodovini pa sta opravila ameriška brata Orville in Wilbur Wright

po vzorcu ameriskega letala Curtiss in je poleg glavnega repa imel tudi spredaj nekaj nastavek podoben malemu repu. Ker pa se taka naprava ni najbolj obnesla, sta Rusjana odstranila prednji podaljsek in njuna tako predelana EDA 1 je opravila zgodovinski polet. Letalo je poganjal motor znamke Anzani francoske izdelave in sta ga Rusjana kupila nekaj mesecev prej na nekem letalskem mitingu v Brescii. Zaradi sibičnosti (komaj 25 KM) je bil motor najslabša stran vseh nadaljnjih poizkusov, ki so se kar nekajkrat končali z neuspehom in popolnim uničenjem letal. Zaradi premajhnega vzletišča in zaradi prepovedi oblasti sta bila Edvard in Joze prisiljena poiskati si novo vzletno polje, ki sta ga našla na Velikih Rojah v bližini Mirna. Tja sta januarja 1910 preselila vso njuno dejavnost. S to izbiro sta brata Rusjan povsem nehote bila ustanovitelja goriskega letališča, ki obstaja se danes.

V I P

LJUBLJANA / NOVO PRI MK

Ilustrirana zgodovina Slovencev

Pri isti založbi izšlo tudi izvorno delo Države sveta 2000

Ob izdajanju Enciklopedije Slovencev se je doslej nabral izredno obsežen in dragocen zaklad vedenja, ki založbi Mladinska knjiga med drugim omogoča pripravo bolj specializiranih izdaj. Kot drugo delo v novi Knjižnici Enciklopedije Slovenije je MK tako izdala Ilustrirano zgodovino Slovencev. Poleg predstavitev vseh konstitutivnih prvih slovenskega naroda (etnološke, jezik, kultura itd.) glavno besedilo, ki ga je napisalo šest zgodovinarjev, zajema celotno zgodovino Slovencev, od naseljevanja Slovanov na območju Alp do samostojne države, dodano poglavje pa kartografsko predstavlja podobo slovenskih dežel skozi zgodovino.

Knjiga ima velik delež slikovnega gradiva (približno 750 enot) in več kot 500 dodatnih besedil približno 200 uveljavljenih avtorjev, stalnih sodelavcev Enciklopedije Slovenije, pa tu-

di obsežno kronologijo ter imensko in stvarno kazalo. Vodja projekta in urednik Ilustrirane zgodovine Slovencev je bil Marko Vidic.

Mladinska knjiga je pred dnevi predstavila tudi izvorno slovensko delo Države sveta 2000, avtorjev Marjete in Karla Natek. V delu avtorja predstavljata v besedi in sliki 193 neodvisnih držav sveta, vsa odvisna in zunanja ozemlja ter najpomembnejše mednarodne organizacije.

Države sveta 2000 je pomembno delo, saj predstavlja podobo današnjega sveta na prelomu tisoletja s slovenskega zornega kota. Avtorja sta si prizadevala enakovredno predstaviti države in sta zato uporabila enotno shemo za opis vseh držav sorazmerno velikosti države oziroma njeni gospodarski moči, podrobno sta predstavila le Slovenijo in njene sosedo. (STA)

PIRAN / OSREDNJA TEMA SEMONARJA JE INVENTURA

Piranski dnevi arhitekture 99

V Piranu se bo letos že sedemnajstič zaporedoma odvijal mednarodni arhitekturni seminar, na katerem naj bi izmenjali in ovrednotili tokove arhitekturne misli, ki nastaja v evropskem prostoru. Za temo letošnjega seminarja je bila izbrana Inventura, oziroma inventarizacija potencialov, ki so na razpolago arhitektovega poklica v stalnem procesu modernizacije in re-modernizacije. Gre torej za razmišljanje o kompleksni mreži razmerij znotraj arhitekturne prakse in teorije, v kateri je danes opazen premik od razumevanja te discipline kot enotnega prostora z jasno definiranimi robovi k razumevanju discipline kot nezamejene polja raznovrstnih vsebin in akcij.

Kot vsako leto so v programu piranskih dnevov predavanja ter razstava za nagrado Piranesi. Seminarjski del se bo odvijal od petka do nedelje v kongresnem centru Grand hotel Emona, Bernardino pri Piranu. Med predavatelji

naj najprej omenimo Bogdana Bogdanovića (dobitnik Piranesijeve nagrade leta 1989 za spomenik v Vukovarju), predavali pa bodo se (posamezniki in predstavniki birojev): Fedja Kosir, Steven Perella, Juan Manuel Palerm Salazar, Lichtblau & Wagner, Michele Canatà in Fatima Fernandez (dobitnika Piranesijeve nagrade leta 1996), Reiser & Umemoto, Dieter Henke & Marta Schreckel, Francesco Del Co.

Razstavo za nagrado Piranesi, ki bo odprta do januarja 2000, bo otvoril slovenski minister za kulturo Jožef Školc, v petek, 26. novembra ob 19.30 v Mestni Galeriji Piran, Tartinijev trg 3. Na razstavi bo razstavljenih približno 50 realiziranih arhitekturnih del izbranih od selektorjev iz Slovenije, Italije, Hrvaške, Avstrije, Madzarske, Češke in Slovaške in Nemčije (Bavarska), med katerimi bo mednarodna žirija izbrala delo vredno Piranesijeve nagrade ter tri Piranesijeve priznanja.

Naj omenimo, da Slovenija predstavlja dela naslednjih arhitektov: Sadar in Vuga (z novo zgradbo gospodarske zbornice v Ljubljani), Nada Korpnik (CE), Marusa Zorec (LJ), Vojteh Ravnikar in Robert Potokar (LJ) ter Rafael Draksler (LJ); za Italijo so bila izbrana dela arhitektov: Studio Archea (FI), Robert in Pavel Starec (večnamenski prostor pred občinsko zgradbo v Zgoniku), Alberto Cecchetto (VE), Erika Skabar (servis Penafil, Portugalska), Pietro Carlo Pellegrini (LU), Marco Contini (PR), Adalberto Burelli in Giorgio Dri (UD).

Piranski dnevi arhitekture predstavljajo pomemben kulturni dogodek nasploh, predvsem v zadnjem času, ko se vse bolj govori o enotnem kulturnem prostoru Srednje Evrope, saj so eno redkih arhitekturnih dogajanj v naših krajih, ki vsekakor presegata politične meje in je nedvomno evropskega pomena.

ZGODOVINOPISJE

Pošteno Fogarjevo odstiranje polpretekle tržaške zgodovine

MARTA VERGINELLA

Včeraj so v tržaškem hotelu Savoia Excelsior predstavili najnovejšo knjigo tržaškega zgodovinarja Galliana Fogarja »Trieste in guerra 1940-1945. Società e resistenza« (Trst v vojni 1940-1945. Družba in odporništvo.) Delo je izšlo v zbirki deželnega inštituta za preučevanje osvobodilnega gibanja FJK (Irsmi Fvg). Na predstavitvi sta o avtorju in njegovem najnovejšem delu spregovorila Nicola Tragaglia in Gianni Perona (f. KROMA).

Osvetljevanje polpreteklosti je se posebej zahtevno opravilo za tiste zgodovinarje, ki so bili sami protagonisti obdobja, ki ga preučujejo. Zgodovinarji se lahko ograđi od pristanske osvetlitve dogajanja, pri katerem je sodeloval, le če zna vzpostaviti distanco z objektom raziskovanja. Urti se mora po eni strani v oddaljenem in emotivno neobremenjenem pogledu, po drugi pa v samopozabi. Z obema se niso mogli, in marsikdaj se se danes ne morejo, spoprijazniti tržaški zgodovinarji, pogosti tvorci narodnotvornega in mitotvornega spomina. Prav zato pa je se posebej vreden pozornosti vsak zgodovinski napor, ki teži po čim bolj objektivnem pisanju kompleksne tržaške polpretekle zgodovine.

Z zahtevno nalogo pisanja zgodovine Trsta v drugi svetovni vojni, ki jo je sam doživel, se je spopadel Galliano Fogar, ustanovitelj in se danes med najbolj tvornimi člani deželnega inštituta za zgodovino osvobodilnega gibanja. Knjiga Trst v vojni 1940 - 1945. Družba in odporništvo, (Trieste in guerra 1940 - 1945. Società e resistenza, Quaderni di Qualestoria 10,

Trst, 290 str., 30.000 lit) je rezultat večletnega zbiranja virov ter preučevanja povojne zgodovinske literature, ki je v zadnjih desetletjih izšla to stran in onstran meje.

Vojno dogajanje v Trstu in v sosednjih krajih od junija 1940 vse do odhoda jugoslovanske vojske iz Trsta poskusa Fogar zajeti celovito. Najprej izmeri konsenz, ki sta ga fašistični režim in vojna politika uživala med različnimi plastmi tržaškega prebi-

valstva, tudi med slovenskim prebivalstvom. Pokazuje na vzvode nacionalističnega razpoloženja tržaškega meščanstva in na kompromisarstvo tržaške podjetniške elite.

Fogarjevo mnenje je, da se je druga svetovna vojna kot totalna vojna zelo kmalu razdejalno pojavila tudi v Trstu. Razvoj partizanskega gibanja v njegovem zaledju je že zelo zgodaj pokazal na strukturne hibe fašistične politike. Vojni spopad je tudi dal zeleno luč ozemeljskim zahtevam starih in novih slovenskih političnih skupin in omogočil, da se je vprašanje pripadnosti Julijske krajine internacionaliziralo. In prav okrog tega vprašanja se odvija večji del Fogarjevega odstiranja.

Zareza, ki se je v teku vojne izoblikovala med internacionalistično cutečimi delavskimi množicami in vse bolj protislovensko indoktriniranim srednjim razredom, je bila po avtorju usodna za razplet nadaljnjega dogajanja. Srednji sloj se je znašel na drugem bregu, najprej v okrilju fašizma, nato pa se v objemu nacizma, kjer ni moglo pognati antifasistično razpoloženje. Strah pred slavokomu-

nizmom, ki so ga vodilne fašistične elite podzignale, je po Fogarju preprečeval široko podporo antifasizmu oziroma je njegovemu najbolj reprezentativnemu organu CLN, v katerem so bili zastopani socialisti, komunisti, krščanski demokrati, liberalci in člani Partito d'azione, odvzel politično bazo.

Fogar zelo natančno osvetli vlogo CLN, nastanek mestne straže Guardia Civica, drzo zupana Pagninija in prefekta Coceanija, toda glavno pozornost nameni razreševanju nacionalnega vprašanja v vrstah CLN in KPI in KPS, vprašanja, ki je bilo v zadnjih dveh letih vojne v ospredju vodilnih kadrov italijanskega in slovenskega odporništva. Zahteve slovenske strani so bile po Fogarju maksimalistične, ker slovensko partizansko vodstvo ni bilo pripravljeno odstopati od zahteve po priključitvi Primorske k Titovi Jugoslaviji. Preživeto pa je bilo po njegovem tudi vztrajanje CLN pri nekdanji rapalski meji. Opirajoč se na raznovrstno literaturo in vire, avtor pokazuje, da je bila predvsem slovenska stran nepripravljena na iskreno soočanje z italijanskim partnerjem, zavedajoč se svoje vojaške premoči in mesta, ki ji je pripadalo v krogu zmagovalcev.

Fogarju prav govoto ne moremo pripisati slepomišljenja pri podajanju pogledov in drž tako italijanske kot tudi slovenske strani. Odločno imenuje krivce najbolj podlih in tragičnih dogodkov zlasti za časa nemške okupacije, razkrinka kamaleonstvo vodilnih vojniških figur, kot sta bila Pagnini in Coceani, kar že samo po sebi imamo za pomemben donesek pri rekonstrukciji druge svetovne vojne v naših krajih. Toda nekaj je vendarle mest in izpeljav zlasti v zadnjem delu knjige, kjer se mi zdi, da Fogarjevo urjenje distančnega pogleda mestoma zamre. V mislih imam poudarek na ruralističnem izvoru OF, na pomenu, ki ga Fogar daje CLN, na pozabi slovenskega sloja v Trstu. Gre za vprašanja, ki zahtevajo poglobljeno preučitev tako z italijanske kot slovenske zgodovinske strani. Zasluga Fogarjevega dela je nedvomno ta, da razpravo o polpretekli tržaški zgodovini postavlja na plodna tla, da jo umešča v kontekst italijanskega in slovenskega zgodovinskega in da prepričljivo pokaže, da pisanje zgodovine ene strani ne pomeni zamolčevanje in iznakazanje zgodovine drugega.

SREBRNI ČASTNI ZNAK SVOBODE

Predsednik Kučan podelil odlikovanje Reviji pevskih zborov Primorska poje

Predsednik Republike Slovenije Milan Kučan je včeraj na posebni slovesnosti vročil odlikovanje srebrni častni znak svobode Republike Slovenije Reviji pevskih zborov Primorska poje za 30-letno sirjenje pevske kulture in ljubiteljske kulturno-umetniške dejavnosti v celotnem slovenskem kulturnem prostoru (na sliki - foto Kostrun/Bobo). Podelitve se je za zamejski del revije udeležil glasbenik, pe-
vovodja in skladatelj Ignacij Ota, ki je bil eden od zacetenikov Primorske poje in eden njenih najzaslužnejših organizatorjev.

Visoko priznanje je slo tudi profesorju Univerze v Mariboru dr. Tinetu Lahu za vsestransko zivljenjsko delo in dr. Vilku Novaku za bogato in ustvarjalno zivljenjsko delo na področju etnologije. S častnim znakom svobode Republike Slovenije pa je predsednik Kučan odlikoval Posavski muzej Brežice ob 50-letnici delovanja za zasluge in prispevek pri ohranjanju kulturne dediščine in razvoju kulturnega zivljenja, Miroslavo Kramarič za dolgoletno učiteljsko delo in bogat osebni prispevek k razvoju Loma pod Storžičem, Milana Matosa za zasluge pri razvoju slovenskega založništva ob 25-letnici delovanja knjižnega kluba Svet knjige, zaslužnega

profesorja Fakultete za elektrotehniko Univerze v Ljubljani dr. Antona Ogorelca za zasluge pri razvoju in urejanju programov avtomatizacije, dr. Milana Pogačnika za zasluge pri znanstveno-raziskovalnem, pedagoškem in organizacijskem delu, pomembnem za razvoj in uveljavljanje slovenskega veterinarstva, ter dr. Bruna Ravnikarja za pomembno delo v slovenski folklorni dejavnosti.

V utemeljitvi za odličje je med drugim receno: »Revija pevskih zborov Primorska poje, katere korenine segajo v leto 1970, je že ob svojem nastanku zaznamovala lokalno in širše okolje, hkrati pa predstavljala povsem nov pristop h krepitvi narodne zavesti med Slovenci v Sloveniji in v sosednji Italiji ter ohranjanju ljudskega izročila. Veliko je pripomogla tudi k rasti kvalitete zborovskega petja na obeh straneh meje in je se danes pomembna spodbuda za nastajanje novih pevskih skupin«.

Dr. Tine Lah je eden najzaslužnejših utemeljiteljev visjega in nato visokega solstva v Mariboru, kasneje pa tudi druge slovenske univerze. Prof. dr. Vilko Novak pa je bil po drugi svetovni vojni prvi in dolgo časa edini profesor na oddelku za etnologijo Filozofske fakultete v Ljubljani.

LJUBLJANA / MODERNA GALERIJA

Na ogled Miheličev opus

Retrospektiva bo odprta do 15. januarja 2000

V Moderni galeriji v Ljubljani so na ogled najpomembnejša dela slikarja Franceta Miheliča, in sicer približno dvesto del v olju, akrilu, grafičnih tehnikah, risbi in tapiseriji. Gradivo za razstavo sta poleg avtorjevih dedičev prispevala Ptujski pokrajinski muzej in Galerija Franceta Miheliča iz Skofje Loke, razstavo v enem najuglednejših ljubljanskih razstavišč si je mo- goče ogledati do 15. januarja 2000.

Edina večja Miheličeva retrospektiva je bila postavljena leta 1976, do svoje smrti lani pa je slikar ustvaril se več del, tako da retrospektiva

prikazuje zaključen zivljenjski opus. Poudarki na razstavi so na prvem litografskem ciklusu z naslovom Pozabljeni slikar (1933), na ptujskem odbobju z Mrtvim kurentom (1938) in Ptujsko goro (1940), partizanskem obdobju z bogato grafično produkcijo, posebej pa je poudarjen umetnikov svet fantastike s perorisbami in jedknicami, ki so dosegle vrhunec v Oknu noči (1959).

Avtor razstave, ta bo kasneje postavljena se na Ptuj, v Mariboru in Celju, je Lojze Gostiša. Razstavo spremlja Gostišev katalog in tretji del monografske študije o

Miheličevem zivljenju in delu. Zadnje poglavje monografije z naslovom Mihelič v svetu demonov so predstavili nekaj dni po odprtju retrospektive.

France Mihelič je studiral slikarstvo na Akademiji za likovno umetnost (ALU) v Zagrebu, poučeval na gimnazijah v Krusevcu in na Ptuj in postal eden prvih rednih profesorjev na ALU v Ljubljani. Na beneškem bienalu je prejel nagrado za grafiko (1954), do smrti pa se mnogo drugih mednarodnih nagrad. Ukvarjal se je s slikarstvom, grafiko, risbo, ilustracijo, scenografijo in tapiserijo. (STA)

Predstavitve knjižne zbirke GMD za 2000

Goriška Mohorjeva družba bo v prihodnjih dneh predstavila svojo knjižno zbirko za leto 2000. V njej bo tudi Koledar za leto 2000, ki prinaša zapise o zivljenju in delu Slovencev v Italiji. Najprej, in sicer jutri popoldne bodo knjižno zbirko GMD za leto 2000 predstavili na 15. Slovenskem knjižnem sejmu v Cankarjevem domu v Ljubljani, sledili bosta goriška - v torek, 30. novembra ob 18. uri v Kato-liski knjigarni - in tržaška predstavitev - v sredo, 1. decembra ob 18.30 v Trzaski knjigarni. Koledar 2000 obsega 250 strani in je tradicionalno razdeljen na koledarski del in zbornik. Ta obsega članke, ki obravnavajo zivljenje krajevne Cerkve, zgodovinske, družboslovne, narodopisne in kronološke zapise o zivljenju in delu Slovencev v Italiji. Publikacijo je uredil dr. Joze Mrkuza, fotografije za ko-

ledarski del pa je prispeval Zvonko Vidau. Knjižni »paket« bogatijo tri dela, in sicer Slavka Tute Cena za svobodo, dnevnik in izbor pesmi in proze Andreja Ceboklija in zgodbi za najmlajše Najlepsi letni čas Anamarije Volk Zlobec. Direktor slovenskega programskega oddelka Radia Trst Igor Tuta je za knjižno objavo pripravil biografijo svojega očeta, primorskega izobraženca dr. Slavka Tute (1908 - 1980), ki se je aktivno vključil v organizacijo TIGR, decembra leta 1941 pa ga je posebno italijansko fašistično sodišče obsodilo na 30 let zapora. Knjiga z naslovom Cena za svobodo je deseta publikacija v zbirki Nase korenine, v kateri vsako leto predstavijo slovensko osebnost iz pretekle ali polpretekle dobe, ki se je posebej odlikovala pri narodno-jezikovnem obrambnem delu na Primorskem.

Andrej Cebokli, pesnik in pisatelj s Kreda je naslov knjige, ki osvetljuje lik goriškega literata Andreja Ceboklija (1893 -1923). V knjigi je objavljena izbrana Ceboklijeva literarna zapuščina; poleg dnevnika s soske in ruske fronte se izbor pesmi in kratke proze. Knjižno izdajo Ceboklijevih del je uredila Rozina Svent, spremno besedo pa je napisala Zora Tavcar.

Knjigo pravljic Najlepsi letni čas, tretje delo v zbirki, je napisala zamejska ustvarjalca Anamarija Volk Zlobec. Avtorica, po poklicu učiteljica, v knjigi objavlja 44 zgodbic, ki so vezane na solsko leto ter na večje praznike; od sv. Miklavža, pusta s karnevalom, Novoga leta in Bozica do pocitnic in konca solskega leta. Knjigo je opremila in ilustrirala Magda Tavcar.

GORICA / GLEDE IZBIRE LOKACIJE ZA GORIŠKO BOLNIŠNICO

Konferenca županov vzela na znanje odločitev Dežezele

To je v bistvu vsebina dokumenta, ki so ga odobrili v torek zvečer - Razočaranje predstavnikov Enotnega odbora za zdravstvo

Zaključek torkove konference županov in izglasovanje dokumenta s katerim "jemljejo na znanje" odločitev, ki jih je sprejela Dežezele glede gradnje bolnišnice v Gorici in ki je odločila, da bo objekt Janeza od Boga, kljub nasprotovanju predstavnikov nekaterih občin, sedež goriske bolnišnice, zaključuje dolgotrajna prizadevanja, da bi gorisko javno zdravstvo obvarovali pred nadaljnim kledenjem in mu omogočili, predvsem preko čezmejne sodelovanja z bolnišnico v Sempetru, kakovosten razvoj. Iz dokumenta, za katerega je glasovalo šestnajst od osemnajstih prisotnih županov, oziroma njihovih predstavnikov je mogoče razbrati predvsem nemoč (ali pomanjkanje prave politične volje) predstavnikov krajevnih ustanov, da se spreminijo odločitve ki so bile nekako vsiljene z vrha in ki temeljijo na razlogih, ki se danes, po tolikih polemikah niso povsem jasni. In glede tega tudi torkova razprava ni prinesla novosti. Ni bilo slišati prepričljivih in jasnih pojasnil; pojašnjavanje funkcionarjev Zdravstvene ustanove in Dežezele večjemu sprožila vprašanja. Morda bomo odgovore na tisti zakaj prejeli čez kaksno leto. Lahko mirne duše zaključimo, da gre za za-

mujeno in izgubljeno pri-
ložnost Konference županov.

O poteku prvega dela zasedanja, ko so v glavnem poročali tehniki in bolj ali manj prepričljivo dokazovali utemeljenost selitve bolnišnice, smo na kratko poročali že včeraj. V okviru priprav na zasedanje Konference v njeni plenarni sestavi (odsotnih je bilo sicer četrtna občin) je doberdobski zupan Mario Lavrencič pripravil osnutek dokumenta, ki ga je prebral v razpravi, ko je bilo že jasno, kam veter piha.

Po daljši prekinitev zasedanja je bil sestavljen osnutek drugega dokumenta, ki ga je zatem predsedujoča Marilena Francioso prebrala in za katerega je glasovalo šestnajst predstavnikov občin (nasprotni glas sta izrekla predstavnika Morara in Števerjana).

Zupan Morara Fiorelli je osnutek Lavrencičevega dokumenta osvojil ter zahteval, da se o njem glasuje. Bil je zavrnjen, saj so zanj glasovali le predstavniki Doberdoba, Števerjana, Sovodenj in Morara, proti pa vsi drugi.

Nekaj ugotovitev glede dokumentov: Lavrencičev poudarja, v začetnem delu, da so se župani glede lokacije bolnišnice izrekli že pred leti in da kasneje, Konferenca županov ni sodelovala pri odločitvah, ki so bile sprejete v drugih politično-upravnih okoljih. Dokument ugotavlja, da lokacija bolnišnice, drugačna od dosedanje izpodbija možnosti, da bi v sodelovanju med državama in ob podpori EU uresnicili močan in visoko specializiran bolnišnični center.

Dokument, ki pa je bil odobren pilatovsko sprejema odločitev Dežezele in le bežno omenja mednarodno sodelovanje.

Razočaranje "predvsem nad zadržanjem županov, ki so dobesedno kapitulirali" so pri Enotnem odboru za zdravstvo. Odbor se bo predvidoma sestel jutri in ocenil kako naprej. Foto Bumbaca - s sobotnega zasedanja.

Pred dnevi smo poročali o prvem primeru zastrupitve z ogljikovim monoksidom v tej zimski sezoni in ki je zadeval tri osebe. Podoben primer pa so včeraj zabeležili v Starancanu, kjer so zdravniki, policija in gasilci priskočili na pomoč enajstim osebam - gostom v penzionu, ki je poleg restavracija La Caravella v ulici 6. junija. Eden od gostov se je okrog pete ure zjutraj prebudil z dokaj neobičajnimi simptome. Bil je se toliko prisoben,

da je potrkal na vrata drugih sob in tako sprožil alarm. Nekaj minut zatem so bili na kraju reševalci. Sedem oseb so prepeljali v bolnišnico, pri dveh so ugotovili težje znake zastrupitve in ju pospremili v bolnišnico v Gorici. Lansko zimo sta v podobni nesreči v Trzicu umrli oče in sin.

da je potrkal na vrata drugih sob in tako sprožil alarm. Nekaj minut zatem so bili na kraju reševalci. Sedem oseb so prepeljali v bolnišnico, pri dveh so ugotovili težje znake zastrupitve in ju pospremili v bolnišnico v Gorici. Lansko zimo sta v podobni nesreči v Trzicu umrli oče in sin.

da je potrkal na vrata drugih sob in tako sprožil alarm. Nekaj minut zatem so bili na kraju reševalci. Sedem oseb so prepeljali v bolnišnico, pri dveh so ugotovili težje znake zastrupitve in ju pospremili v bolnišnico v Gorici. Lansko zimo sta v podobni nesreči v Trzicu umrli oče in sin.

da je potrkal na vrata drugih sob in tako sprožil alarm. Nekaj minut zatem so bili na kraju reševalci. Sedem oseb so prepeljali v bolnišnico, pri dveh so ugotovili težje znake zastrupitve in ju pospremili v bolnišnico v Gorici. Lansko zimo sta v podobni nesreči v Trzicu umrli oče in sin.

da je potrkal na vrata drugih sob in tako sprožil alarm. Nekaj minut zatem so bili na kraju reševalci. Sedem oseb so prepeljali v bolnišnico, pri dveh so ugotovili težje znake zastrupitve in ju pospremili v bolnišnico v Gorici. Lansko zimo sta v podobni nesreči v Trzicu umrli oče in sin.

da je potrkal na vrata drugih sob in tako sprožil alarm. Nekaj minut zatem so bili na kraju reševalci. Sedem oseb so prepeljali v bolnišnico, pri dveh so ugotovili težje znake zastrupitve in ju pospremili v bolnišnico v Gorici. Lansko zimo sta v podobni nesreči v Trzicu umrli oče in sin.

da je potrkal na vrata drugih sob in tako sprožil alarm. Nekaj minut zatem so bili na kraju reševalci. Sedem oseb so prepeljali v bolnišnico, pri dveh so ugotovili težje znake zastrupitve in ju pospremili v bolnišnico v Gorici. Lansko zimo sta v podobni nesreči v Trzicu umrli oče in sin.

da je potrkal na vrata drugih sob in tako sprožil alarm. Nekaj minut zatem so bili na kraju reševalci. Sedem oseb so prepeljali v bolnišnico, pri dveh so ugotovili težje znake zastrupitve in ju pospremili v bolnišnico v Gorici. Lansko zimo sta v podobni nesreči v Trzicu umrli oče in sin.

da je potrkal na vrata drugih sob in tako sprožil alarm. Nekaj minut zatem so bili na kraju reševalci. Sedem oseb so prepeljali v bolnišnico, pri dveh so ugotovili težje znake zastrupitve in ju pospremili v bolnišnico v Gorici. Lansko zimo sta v podobni nesreči v Trzicu umrli oče in sin.

da je potrkal na vrata drugih sob in tako sprožil alarm. Nekaj minut zatem so bili na kraju reševalci. Sedem oseb so prepeljali v bolnišnico, pri dveh so ugotovili težje znake zastrupitve in ju pospremili v bolnišnico v Gorici. Lansko zimo sta v podobni nesreči v Trzicu umrli oče in sin.

da je potrkal na vrata drugih sob in tako sprožil alarm. Nekaj minut zatem so bili na kraju reševalci. Sedem oseb so prepeljali v bolnišnico, pri dveh so ugotovili težje znake zastrupitve in ju pospremili v bolnišnico v Gorici. Lansko zimo sta v podobni nesreči v Trzicu umrli oče in sin.

da je potrkal na vrata drugih sob in tako sprožil alarm. Nekaj minut zatem so bili na kraju reševalci. Sedem oseb so prepeljali v bolnišnico, pri dveh so ugotovili težje znake zastrupitve in ju pospremili v bolnišnico v Gorici. Lansko zimo sta v podobni nesreči v Trzicu umrli oče in sin.

da je potrkal na vrata drugih sob in tako sprožil alarm. Nekaj minut zatem so bili na kraju reševalci. Sedem oseb so prepeljali v bolnišnico, pri dveh so ugotovili težje znake zastrupitve in ju pospremili v bolnišnico v Gorici. Lansko zimo sta v podobni nesreči v Trzicu umrli oče in sin.

OBLETNICA / DANES V GORICI

Niz pobud ob 90-letnici poleta Edvarda Rusjana

Zgibanka, natečaj, predavanja

Danes poteka 90 let od prvega Rusjanovega poleta na Rojcah. Poleg priložnostnih člankov se bo v mestu marsikaj dogajalo. Na osnovnih solah Zupancic in Erjavec (danes ob 8.30, oz. 9.30) ter na nizji srednji soli Trinko bodo imeli predavanja o podvigih bratov Rusjan. Na pobudo Alda Rupla in Vilija Princica, pod pokroviteljstvom ZSSDI in s pooblastitvijo solskega skrbništva pa bodo učitelji in profesorji na solah vseh stopenj in smeri porazdelili dvojezično zgibanko z osnovnimi podatki o Rusjanovem življenju in delu. Gre za približno 6.000 izvodov za učence in dijake solskih zavodov s sedežem v goriski občini z dodatkom doberdobskega slovenskega didaktičnega ravnateljstva.

S posebno prireditvijo se bodo Edvarda Rusjana spomnili v Dijaskem domu, v okviru pobude "Rusjanov dan". Gojenci četrtilih in petih razredov osnovne sole bodo sodelovali v literarnem natečaju, ki bo potekal, jutri, 26. t.m. Pripravo na omenjeni natečaj so imeli že v ponedeljek, ko so vzgojitelji pripravili predavanja o prvem slovenskem letalcu in ga tudi bogato opremili s fotografijami in drugim gradivom.

Avtorje najboljših sestavkov bodo nagradili, seveda z modelčki jadralskih letal, tako da se bodo lahko sami pomerili v modelarstvu in se morda tudi sami navdušili za letalstvo.

SLOVESNO ODPRTJE AKADEMSKEGA LETA

Videmska univerza postaja vse bolj pomemben del goriške stvarnosti

ŠTARANCAN

Kolektivna zastupitev z ogljikovim monoksidom

Pred dnevi smo poročali o prvem primeru zastrupitve z ogljikovim monoksidom v tej zimski sezoni in ki je zadeval tri osebe. Podoben primer pa so včeraj zabeležili v Starancanu, kjer so zdravniki, policija in gasilci priskočili na pomoč enajstim osebam - gostom v penzionu, ki je poleg restavracija La Caravella v ulici 6. junija. Eden od gostov se je okrog pete ure zjutraj prebudil z dokaj neobičajnimi simptome. Bil je se toliko prisoben,

da je potrkal na vrata drugih sob in tako sprožil alarm. Nekaj minut zatem so bili na kraju reševalci. Sedem oseb so prepeljali v bolnišnico, pri dveh so ugotovili težje znake zastrupitve in ju pospremili v bolnišnico v Gorici. Lansko zimo sta v podobni nesreči v Trzicu umrli oče in sin.

V priporu Sl. Spalevič

Drzavno pravdnistvo je od črnogorskih oblasti zahtevalo izročitev Sloba Spaleviča, ki je vpleten v umor 35-letne Vidanke Krajsnik, junija letos na avtoportu. Proti Spaleviču je bil izdan mednarodni zaporni nalog, v priporu pa naj bi bil že kake tri tedne in sicer v Podgorici.

V dvorani "Luigi Fogar" je bila včeraj slovesnost ob uradnem odprtju akademskega leta 1999/2000 Videmske univerze.

Uvodni poseg je imel rektor prof. dr. Marzio Strassoldo, ki je opozoril na vlogo institucije v družbeni stvarnosti dežezele in predvsem na hiter in pomemben razvoj, ki ga je ustanova zabeležila v dobrih dveh desetletjih od njene ustanovitve. Gre za vlogo, ki se kaže tudi v stopnji povezanosti med gospodarstvom in institucijo. Ob ocenjevanju prisotnosti Univerze v Gorici je Strassoldo opozoril na nove smeri izobraževanja. Novost bo vsekakor tečaj za strokovnjake s področja vodnega gospodarstva in varstva okolja.

Narastanje števila študentov je v izrazitem porastu, toliko, da sproza tudi logistična vprašanja, je opozoril rektor, ki je ob koncu svojega posega tudi slovesno proglasil začetek novega akademskega leta.

Udeleženci so zatem prisluhnili "prvi" lekciji profesorja Vincenza Oriolesa o komunikaciji danes in prepletanju jezikov. Za glasbeni vložek so poskrbeli študenti. Spregovoril je tudi predsednik Konzorcija za Univerzo. (Foto Bumbaca).

OBVESTILA

V oddaji PLANET GORICA, ki bo na sporedu danes, ob približno 18. uri na Radiu TS A bodo predvajali pripoved o letalskem podvigu Edvarda Rusjana pred natanko 90 leti.

KD ANDREJ PAGLAVEC in VZPI PODGORA, nameravata prirediti v decembru predvajanje filmov o raznih prireditvah v Podgorici in o gradnji ter odkritju spomenika. Osebo, ki si je izposodila te filme, vljudno prosijo, naj jih cimprej vrne Saveriju Roziču, tel. 0481-390688.

PD "STANDREZ" vabi drevi, ob 20.30 na redni občni zbor v prostorih župnijskega doma v Standrežu.

SZ "SOCA" vabi na občni zbor v torek, 30. novembra ob 20.30 na sedežu KD Rupa-Pec.

PRIREDITVE

SPDG prireja danes ob 20.30 prvi planinski večer v sezoni. Aldo Baucon bo predvajal barvne diapozitive s planinskih izletov pa tudi diapozitive o turistično zanimivih krajih. Večer bo v knjižnici D. Feigel v Krizni ulici.

GALERIJA ARS V KATOLIŠKI KNJIGARNI vabi v petek, 26. novembra, ob 18. uri na predstavitev knjižnih novosti Blagi izzivi in Moj mali veliki svet Aleksija Pregarca. Obe knjigi bo predstavila prof. Ester Sferco. Prisoten bo tudi avtor.

KINO

GORICA
VITTORIA 1 17.45-20.00-22.15»Il sesto senso« I Bruce Willis.

VITTORIA 3 18.00-20.00-22.00»The intruder« I. John Hannah, Charlotte Gainsbourg in Nastassja Kinski

CORSO Rdeca dvorana: 17.45-20.00-22.15»American pie - Il primo assaggio non si scorda mai.«

Modra dvorana: 18.00-20.00-22.15»The astronaut's wife« J.Depp.

Rumena dvorana: 18.00-20.00-22.15 The acid house«. Prep. mladini pod 14. letom.

TRZIC
EXCELSIOR 17.45-20.00-22.15»Haunting (presenze)«. I. Catherine Zeta Jones in Liam Neeson.

REDAD
RISTORI 20.00 "14. Film video monitor".

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
D'UDINE, Ul. Fauti 13/A, tel. 530124.

DEŽURNA LEKARNA V TRZICU
S. NICOLO, Ul. I Maggio 94, tel. 790338.

LEKARNA V SOVODNJAH
ROJEC, Ul. I. maja 32, tel. 882578.

POGREBI

DANES iz Gorice: 10.30. Guglielmina Marti vd. Vucchi iz splosne bolnišnice v cerkev na Rojcah in na pokopališče v Standrežu.

V Trzicu: 12.00, Angelo Romanenghi iz splosne bolnišnice na glavno pokopališče.

NOVICE

Rojaki s Trziškega bodo obiskali Kulturni dom v Trstu

Rojaki z Laskega bodo v sredo, 1. decembra obiskali Kulturni dom v Trstu ter si ogledali predstavo Zgodbe iz Dunajskega gozda. V Kulturnem domu jih bo sprejel ravnatelj SSG Marko Sosic ter jih pospremil na ogled kulturnega hrama. Ob tej priložnosti bodo predstavniki društva "Trzic" v Trstu predstavili publikacijo Nas koledar za leto 2000. Podrobnejša pojasnila in prijave po telefonu 0481/45122, 0481/481756, 0481/482015 do 28. novembra.

"Judy Berlin" v okviru Gorica-Kinema

V okviru filmskih večerov Gorica - Kinema bodo drevi, ob 20.45, v Kulturnem domu vrteli "Judy Berlin" E. Mendelssohna. To je zgodba iz ameriškega podelja, čeprav le za streljaj od New Yorka, in kjer prebivalci pričakujejo sončni mrk. Kljub pripravam nanj pa teče življenje po starem tiru: mlada Judy nacrta tuje odhod v Kalifornijo, njena mati, srednješolska profesorica, odkrije, da je že več let zaljubljena v ravnatelja, ljudje prihajajo in odhajajo...

Drago Jančar v Novi Gorici

Drago Jančar bo drevi, ob 19. uri, gost Goriške knjižnice Franceta Bevka in sicer v okviru prireditve Gong za branje pri katerih sodeluje tudi Državna knjižnica iz Gorice. Pogovor z avtorjem bo vodil A. Zorn.

SLOVENSKI CENTER
ZA GLASBENO VZGOJO
EMIL KOMEL

MEDNARODNI
CENTER ZA GLASBO
IN UMETNOST

SRECANJA Z GLASBO 1999/2000

Liki nase preteklosti

DANILO FAJGELJ

Mesani zbor Lojze Bratuz

Mirjam Furlan, orgle

STOJAN KURET, dirigent

Cerkev sv. Ivana v Gorici,
sobota, 27. novembra, ob 20.30

18.

OBLETNICA
OTVORITVE

Vabimo Vas na

KONCERT DALMATINSKIH PESMI
s skupino

KLAPA »VOLOSKO«

Jutri, 26. novembra 1999, ob 20.30
v Kulturnem domu - Gorica (Ul. Brass 20)

Predprodaja ustropic v uradu
Kulturnega doma v Gorici

LIDL, ugoden nakup

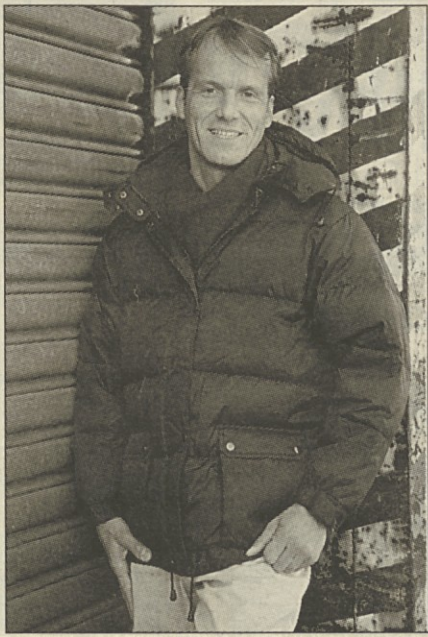
puhovka

- material: 100% iz najlona
- nepremočljiva
- barva: črna
- stranski žepi z gumbi
- s snamljivo kapuco
- zagotavlja toploto tudi pri najbolj nizkih temperaturah

59.900*

velikost: S - L

idealna za hribe in smučanje

manikirni aparat, 9 kosov

- komplet vsebuje: 1 stožec za kožice, 4 ploščice za oblikovanje nohtov, 1 ploščica za loščenje nohtov, 3 brusilne ploščice za odstranjevanje kurjih oces
- transformator z LGA atestom
- jakost: 2,4 V, 800 mA, 1,9 W

brez vprašanj vam vrnemo denar če vam izdelek Lidl ne ustreza

1 leto garancije

27.900* s kovčkom

za zdrave in lepe nohte

Izkoristite priložnost

mali paneton
italijanska tradicija
100 g, 14.900 lir/kg **1.490***

kuhano vino
9% vol. - idealno
v zimskih večerih - 1 l **1.990***

bonboni, 3 paketi
3 okusi **1.990***

svinjska noga
Zampone, tradicija na mizi, 1 kg **7.990***

mini hrenovke
za predjedi, v steklenem kozarcu
580 g, 6.017 lir/kg **3.490***

posušene marelice
sladke in okusne
250 g, 11.960 lir/kg **2.990***

posušeni datelji
250 g, 9.960 lir/kg **2.490***

čokoladni bonboni "bombice"
266 g, 13.120 lir/kg **3.490***

Novo v zalogi

kruh za hamburgerje
s sezamskimi semeni in sojinim oljem
300 g, 4.966 lir/kg **1.490***

ženska majica

- material: iz 100% poliakrilika
- motiv s kitami in ovrtnikom z zadrgo
- barve: bež, kamela, modra

19.900*

velikost: S - XL

mehka eleganca

moška majica iz filca

- ovrtnik z zadrgo in vzorec na sprednji strani
- material: iz 100% poliestra
- barve: blu-jeans, modra

19.900*

velikost: S - XXL

božične vrečke

- idealne kot darilne vrečke
- 3 različne velikosti
- z ročajmi

3.990*

pakirane po 4 ali 6 kosov

božične krasilne nalepke
mešane, samolepilne, ponovno uporabljive in pralne **1.990***

potpuri 100 g
5 različnih dišav: cimet, jagoda, gozd iglavcev, vanilija, sivka **3.990***

v priročni vrečki

božična hišica - svečnik

- 2 različna motiva
- keramična

5.990*

pričara pravo božično vzdušje

božične steklene bunke, 18 kosov
• enobarvne, Ø 6 cm
• v 4 različnih barvah **9.990***

cena za paket

4 m dolg venec za praznovanja
3 različne velikosti **2.990***

cena za paket

božični venec

- dolžina: 7 m
- barve: zlata in srebrna

3.490*

za krasitev hiš in trgovin

otroške rokavice

- material: microvlakna-filc / Taslon najlon
- z zapenjanjem na ježka in vorzcem na hrbtišču roke
- podložene z mehkim filcem
- v različnih barvah

5.990*

številke: 4, 5, 6

ženške rokavice

- barve: črna, temno rjava, bež
- material: mikrovlakna
- v zapetju z elastiko
- podložene s filcem
- številke: 7/7,5/8

5.990*

klasični model

vikingški grad

- z 2 konjema, 1 kočijo, 3 vikingi, 3 ščiti, 1 trezorjem, 1 zastavo, 1 sulico, 1 sekuro, 1 mečem, 1 bičem in 1 gradom
- premične figure in kosi
- igri lahko nadgrajujemo

18.900*

CE

Collect Them All

otroški visoki čevlji

- barve: črna/siva/rdeča, modra/bež/temno siva
- prednjik/ podloga: PVC nabuk/ flanela-akrilik
- podplat: TR, polpodplat: flanela-akrilik

15.900*

številke: 27 - 35

maska Alien

- modulira glas v 3 različnih tonalnostih
- baterija (ni vključena v ceno): 1 x 1,9 V
- nastavev obsega glasu
- mere: pribl. 28 x 22 cm
- material: ABS

19.900*

zagotovljena zabava

City Garage

- material: 80% plastike, 20% papirja
- že sestavljen, brez avtomobilčkov
- 3 nadstropja
- mere: 43,5x22x49 cm

19.900*

najprimernejša igra za otroke in odrasle

49 cm

lesena mizica - pladenj

- iz naravnega lakiranega borovega lesa, lakirana polica bele barve: za dom, vrt in okrevance

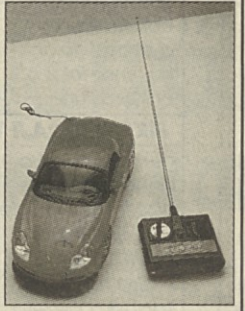
14.900*

Porsche Boxster z dalj. upravljalcem

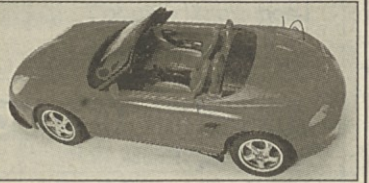
- material: plastika, kovina; barve: rdeča in rumena
- mere: 18 x 51 x 17,5 cm, razmerje: 1:12
- 7 gibljivih delovani: naprej/levo/desno, vzvratna vožnja levo/desno, stop, nastavev krmila

79.900*

snamljiva streha

brez vprašanj vam vrnemo denar če vam izdelek Lidl ne ustreza

punčka na baterijo

- višina: pribl. 39 cm
- material: PVC, HIPS, ABS
- govori, pije iz steklenice z dudo, se smeje in joče
- s pižamo iz peltenine in steznikom
- deluje na baterijo

24.900*

EMC tested

košarica za punčko

- mere: 54 x 24 x 12,5 cm
- iz barvanega bombaža
- z 2 ročajmi in zložitveno streho

14.900*

lončne cvetlice

5.550*

cena za vazo

od 25. novembra

božične zvezde

3.990*

cena za vazo

za 3 sveče

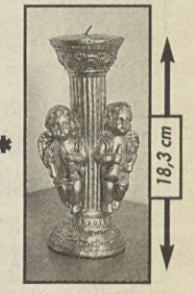
19.900*

za 3 sveče

sveča z angelčki

- sveča v obliki stebra
- barva: zlata

3.990*

18,3 cm

steklena vaza

- material: strukturirano steklo LUMINARC
- prozorna

16.900*

30 cm

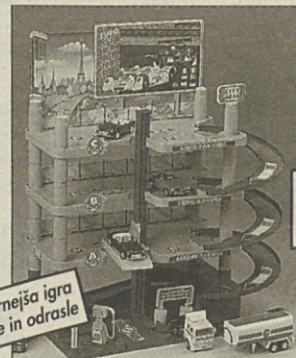
fotokopirni papir A4

- primeren tudi za laserske in brizgalne printerje
- 500 listov
- bele barve

6.990*

2.490*

2 kosa

Vaš bančni partner
v poslovanju
s Slovenijo
in drugimi državami.

76 ljubljanska banka
Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana
Podružnica Trst
Tel.: 040/6728711
Faks: 040/6728799

gospodarstvo in finance

Četrek, 25. novembra 1999

Vse zunanje trgovinske
in bančne storitve.
Finansiranje domačih
in tujih
partnerjev.

76 ljubljanska banka
Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana
Podružnica Trst
Tel.: 040/6728711
Faks: 040/6728799

EVROPSKA UNIJA / JESENSKA GOSPODARSKA PREDVIDEVANJA

V naslednjih dveh letih krepitev gospodarske rasti v petnajsterici

Inflacija bo nekaj višja - Kazalci Italije še vedno nekoliko slabši od ostalih

BRUSELJ - Evropska komisija je včeraj objavila jesenska predvidevanja o gospodarskih gibanjih v Evropski uniji za obdobje med letom 1999 in 2001. Slika, ki izhaja iz predvidevanj, je dokaj optimistična. Rast gospodarstva se bo po oceni Bruslja z letosnjih 2, 1 odstotka prihodnje leto povzpela na 3 odstotke in na tej ravni ostala tudi leta 2001. Optimizem Bruselj utemeljuje predvsem z izboljšanimi mednarodnimi gospodarskimi okoliščinami in narasčajocim domačim povpraševanjem.

Vzporedno se bodo po mnenju komisije izboljševale okoliščine na področju zaposlovanja. Bruselj napoveduje, da bo v EU v obdobju od 1999 do 2001 ustvarjenih 5, 5 milijona delovnih mest. S povprečne 9, 9-odstotne ravni v letu 1998, naj bi se stopnja brezposelnosti letos zmanjšala na 9, 2 odstotka, do leta 2001 pa se spustila na 8 odstotkov.

Ugodna je tudi napoved glede inflacijskih gibanj. Po mnenju Evropske komisije bo inflacija precej pod 2-odstotno ciljno zgornjo mejo, ki jo za uspešno delovanje gospodarske in denarne unije (EMU) zastavlja Evropska centralna banka. Z letosnjih 1, 2 odstotka se bo prihodnje leto predvidoma dvignila na 1, 5 odstotka, leta 2001 pa dosegla 1, 6-odstotno raven.

Jesenski gospodarski izglezi so precej bolj optimistični kot pomladni, ko je Evropska komisija za prihodnje leto napovedovala 2, 7-odstotno rast gospodarstva, torej za 0, 3 odstotka manjšo kot v včeraj objavljenem poročilu. Nekoliko nižja je napoved o gospodarski rasti v enajstih državah, ki so letos uvedle evro. Evro-območje naj bi po napovedi komisije v prihodnjih dveh letih beležilo 2, 9-odstotno gospodarsko rast, torej za 0, 1 odstotka manjšo od celotne petnajsterice.

V letu dni število zaposlenih v velikih industrijskih podjetjih manjše za 25 tisoč

RIM - Istat je včeraj objavil podatke o zaposlenosti v velikih industrijskih podjetjih v letošnjem avgustu. Število zaposlenih se je v primerjavi z julijem zmanjšalo za 0, 2 odstotka, v primerjavi z istim mesecem lani pa za 2, 9 odstotka (julija (2, 4%). V konkretnih številkah v letu dni to pomeni 25 tisoč zaposlenih manj, medtem ko je to število julija znašalo 21 tisoč, junija pa 23 tisoč. Če ne upoštevamo začasnih zaposlenih, pa je padec števila zaposlenih se večji in znaša na mesečni ravni 0, 5 odstotka.

Nekoliko manj negativni so podatki za velika storitvena podjetja. Pri teh je padec 0, 1 odstoten, na letni ravni pa 0, 2-odstoten, kar z drugimi besedami pomeni izgubo 2.200 delovnih mest.

Reakcija sindikatov na objavljene podatke je bila zelo podobna. Konfederalni tajnik CGIL Walter Cerfede je dejal, da so podatki izredno alarmantni, saj je zmanjševanje števila zaposlenih v velikih, pa tudi majhnih, industrijskih podjetjih postala že stalnica, prvič pa se je zgodilo, da terciarni sektor ni kompenziral izgube delovnih mest, kot se je to dogajalo prej. Po mnenju Cerfede je potrebna večja pripravljenost podjetnikov za investicije, vlada pa more v zvezi z razvojno politiko preiti od besed k dejanjem.

Zelo zaskrbljena sta tudi njegova kolega pri CISL, Raffaella Bonanni, in UIL, Paolo Pirani, ki vlado pozivata, da se z največjo pozornostjo loti problemov, ki zadevajo politiko zaposlovanja in razvoja.

Kar zadeva Italijo, so napovedi nekoliko slabše predvsem za letosnje leto, medtem ko naj bi se gospodarska rast prihodnje leto le okrepla in naj bi leta 2001 dosegla 2, 5 odstotka. Tudi stopnja nezaposlenosti bo v Italiji se naprej visoka in se do leta 2001 ne bo spustila pod 11 odstotkov. Tako bo takrat višja stopnja nezaposlenosti v EU samo v Spaniji, kjer naj bi čez dve leti znašala 12, 3 odstotka. Italija bo tudi v naslednjih dveh letih imela visjo inflacijo, kot bo znašalo povprečje EU. Letos naj bi ta stopnja dosegla 1, 7-odstotno raven, prihodnje leto 1, 8-odstotno, čez dve leti pa naj bi se končno spet znižala. Pocasi se bo zniževalo tudi razmerje med javnim dolgom in BDP, tako da bi se z letosnjih 117, 5% (lani 118, 7%) spustilo na 111, 2% leta 2001. Proračunski primanjkljaj bo letos z 2, 2% v odnosu do BDP ostal pod »dovoljeno« mejo 2, 4%, prihodnje leto pa naj bi se v odnosu do BDP spustil na 1, 7%.

V ekonomskem poročilu EU je govor tudi o pokojninah, kjer po mnenju Bruslja nobena od članic ni ustrezno pripravljena na soočenje s podaljševanjem življenjske dobe prebivalstva, kar bo povzročilo velik pritisk na parametre določen s paktom stabilnosti.

Gospodarska rast v ZDA presega vsa pričakovanja

NEW YORK - Ameriško gospodarstvo dosega nove rekorde pri rasti. Včeraj so objavili podatke za tretje trimesečje. Po teh podatkih je ameriški BDP v tem obdobju narasel za 5, 5 odstotka, kar je bistveno več od 4, 8-odstotne načrtovane rasti in precej več od najbolj optimističnih napovedih analitikov, ki so se zaustavljali pri 5, 2-odstotni rasti. Največ je k temu rezultatu prispeval izvoz, ki je narasel kar za 15, 8 odstotka.

Gospodarska rast in brezposelnost

DRŽAVE	RAST			BREZPOSELNOST		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001
ITALIJA	1,1	2,2	2,5	11,7	11,3	11,0
NEMCIJA	1,5	2,6	2,7	9,0	8,6	8,0
FRANCIJA	2,5	2,9	3,0	11,1	10,5	9,8
BELGIJA	1,8	2,7	2,8	8,6	8,3	8,0
SPANIJA	3,6	3,6	3,5	15,7	13,9	12,3
IRSKA	7,8	6,9	5,8	6,4	5,5	4,9
LUKSEMBURG	5,0	5,3	5,5	2,5	2,4	2,2
NIZOZEMSKA	3,0	3,2	3,3	3,0	2,5	2,1
AVSTRIJA	2,1	2,8	2,6	4,2	3,9	3,8
PORTUGALSKA	3,1	3,3	3,3	4,6	4,5	4,4
FINSKA	3,9	4,0	4,0	10,4	9,4	8,8
EVRO-11	2,1	2,9	2,9	10,0	9,4	8,8
V. BRITANIJA	1,8	3,4	3,6	6,0	5,5	5,3
GRCIJA	3,4	3,8	3,9	9,4	9,0	8,6
SVEDSKA	3,7	3,5	2,8	7,3	6,5	6,1
DANSKA	1,5	1,9	2,1	4,3	4,6	4,6
EU-15	2,1	3,0	3,0	9,2	8,6	8,0

KOROŠKA / ZARADI POMANJKANJA NAROČIL

V Elanu na Brnci bodo odpustili 130 delavcev

Proizvodnjo smučarskih desk selijo v Begunje

CELOVEC - Tovarna smučič in smučarskih desk Elan na Brnci na Koroškem je zašla v hudo krizo: do konca meseca novembra bo ob delo se 60 zaposlenih, nadaljnjih 71 pa je podjetje že prijavilo na uradu za brezposelne v Celovcu. V Elanu na Brnci je bilo doslej zaposlenih 170 delavcev.

Razlog za množično odpustanje je po sporočilu delavskega sveta močno upadanje naročil ter prenos največjega dela proizvodnje smučarskih desk v tovarno v Begunjah. Zaradi tega bodo proizvodnjo smučarskih desk na Brnci februarja in marca leta 2000 v celoti prekinili, aprila pa naj bi vnovic stekla, toda s samo se 20 delavci. Nadaljnjih 20 do 30 ljudi pa naj bi bilo zaposlenih v distribuciji in logistiki.

Predstavniki delavskega sveta tovarne Elan na Brnci Herbert Tschelesnig je v

pogovoru za koroški deželni studio Avstrijske radiotelevizije (ORF) izjavil, da srednjeročno celo računa s popolno ukinitvijo tovarne oz. proizvodnje na Brnci. Ob tem je predstavnik delavskega sveta spomnil na avgustovsko zagotovilo vodstva podjetja, da se bo število zaposlenih v najslabšem primeru zmanjšalo za polovico, po zdajšnji prijavi nadaljnjih 71 sodelavcev na uradu za zaposlovanje pa je jasno, da bo od prvotnih 170 ostalo v tovarni komaj 40 delavcev. Na vprašanje, ali računa s popolno ukinitvijo tovarne na Brnci, je odgovoril pritrdilno.

Koroški mediji so v zvezi z Elanom se poročali, da je tovarna baje zadolžena za približno 100 milijonov silingov, dolg pa naj bi izviral predvsem iz visokih investicij, ko je bila produkcija smučarskih desk na višku.

Ivan Lukan

Intereuropa in Luka Koper združeni do konca leta?

KOPER - Minister za evropske zadeve Igor Bavcar je med včerajšnjim obiskom v Kopru povedal, da minister za delo, družino in socialne zadeve Anton Rop, ki vodi vladno skupino za združevanje med Intereuropa in Luko Koper, zagovarja stalnice, naj vlada danes sprejme odločitev, ki ne bo prepričala združitev družb v tem letu.

»Rešuje se tudi dogovor o menjalnem razmerju delnic. Vlada strokovnjaki so ugotovili, da razlike v oceni razmerja niso tako velike, kot se je govorilo. Razlike so v decimalkah,« je dejal minister Bavcar. Z odlaganjem vlade z odločitvijo bo imela konkurenca prednost pred koprskimi pristaniščem, nase prometno vozlišče pa bo neizrabljeno, je se pripomnil minister Bavcar.

Goodyear zapira svojo edino tovarno v Italiji

CISTERNA - Največji svetovni proizvajalec pnevmatik Goodyear je najavil, da bo zaprl svoj edini obrat v Italiji v Cisterni di Latina, s tem pa bo brez dela ostalo 500 zaposlenih. Tovarna, v kateri lahko dnevno proizvedejo 17 tisoč pnevmatik, je imela v začetku 900 zaposlenih, njihovo število pa se je začelo v zadnjih mesecih drastično krčiti.

Goodyear, ki ima letni promet večji od 24 tisoč milijard lir, je v sporočilu o zaprtju tovarne zapisal, da je bil prisiljen sprejeti tak ukrep zaradi »prevelikih proizvodnih kapacitet na evropskem trgu.«

TEČAJNICE

1 EVRO = 1.936,27 LIRE

EVROPSKA CENTRALNA BANKA		
24. NOVEMBER 1999		
V EVRIH POVPREČNI TEČAJ		
VALUTA	24. 11.	23. 11.
ameriški dolar	1,0215	1,0315
japonski jen	106,62	107,98
grška drahma	328,65	328,75
danska krona	7,4377	7,4383
švedska krona	8,5930	8,5975
britanski funt	0,6331	0,6348
norveška krona	8,1675	8,1700
češka krona	36,120	36,215
ciprska lira	0,5773	0,5777
estonska krona	15,6466	15,6466
madžarski florint	254,28	255,02
poljski zlot	4,2882	4,3211
slovenski tolar	196,5832	196,6351
švicarski frank	1,5997	1,6029
kanadski dolar	1,5110	1,6009
avstralski dolar	1,4981	1,5110
novozelandski dolar	2,0012	1,0125

ZADRUŽNA KRAŠKA BANKA		
24. NOVEMBER 1999		
VALUTA	NAKUP/PRODAJA 1 EVRO	
portugalski escudo	200,482	
nizozemski gulden	2,20371	
belgijski in luksemburški frank	40,3399	
francoski frank	6,55957	
nemška marka	1,95583	
finska marka	5,94573	
španska pezeta	166,386	
avstrijski šiling	13,7603	
irski funt	0,787564	
italijanska lira	1936,27	

OSTALE VALUTE		
EVRO		
VALUTA	NAKUP	PRODAJA
ameriški dolar	1,0325	1,0163
britanski funt	0,6375	0,6250
švicarski frank	1,6165	1,5834
danska krona	7,5804	7,2944
norveška krona	8,3481	7,9739
švedska krona	8,8046	8,3834
kanadski dolar	1,5283	1,4721
grška drahma	345,88	301,07
japonski jen	110,63	103,93
avstralski dolar	1,6907	1,5794
slovenski tolar	205,98	193,62
hrvaška kuna	8,2394	7,4472
češka krona	45,052	35,205
slovaška krona	55,35	43,028
madžarski florint	298,04	242,15

ZADRUŽNA KRAŠKA BANKA		
Zadruga zo.z. TRST		

KMEČKA BANKA GORICA				
24. NOVEMBER 1999				
VALUTA	EVRO		LIRE	
	nakup	prodaja	nakup	prodaja
ameriški dolar	1,0345	1,0167	1872	1904
britanski funt	0,6369	0,6262	3040	3092
kanadski dolar	1,5190	1,4869	1275	1302
japonski jen	108,0878	106,1112	17,91	18,25
švicarski frank	1,6120	1,5857	1201	1221
norveška krona	8,2640	8,0729	234	240
švedska krona	8,7037	8,4987	222	228
grška drahma	333,2712	319,4770	5,83	6,06
danska krona	7,5214	7,3512	257	263
avstralski dolar	1,6288	1,5966	1189	1213
slovenski tolar	202,7507	196,1773	9,55	9,87
hrvaška kuna	7,9031	7,3066	245	265

FIKSNI TEČAJI VALUT EVRA		
EVRO		
LIRE		
nemška marka	1,95583	989,998
francoski frank	6,55957	295,182
nizozemski gulden	2,20371	878,641
belgijski frank	40,3399	47,998
avstrijski šiling	13,7603	140,741
finska marka	5,94573	325,657
španska pezeta	166,386	11,637
portugalski eskudo	200,482	9,658
irski funt	0,787564	2458,555
lira	1936,27	

MILANSKI BORZNI TRG					
24. NOVEMBER 1999					
INDEKS MIB 30: +0,80%					
delnica	cena €	var. %	delnica	cena €	var. %
AEM	2,614	+0,69	INA	2,764	+0,29
ALITALIA	2,442	-0,69	MEDIASET	10,391	+1,49
ALLEANZA	9,157	+1,19	MEDIOBANCA	9,306	-0,57
AUTOSTRADA	6,754	-0,45	MEDIOLANUM	7,696	-1,24
BNL	3,159	+0,19	MONTEDEISON	1,568	+0,51
COMIT	5,413	-1,07	OLIVETTI	2,159	-1,05
BCA DI ROMA	1,289	+0,46	PIRELLI SPA	2,130	+1,81
FIDEURAM	6,794	+2,47	RAS	8,697	+0,49
INTESA	4,119	-1,85	ROLO BCA 1473	19,637	-0,49
MONTE PASCHI	3,627	-1,44	SAN PAOLO IMI	12,185	+0,01
BIPOP CARIRE	44,820	+3,34	SEAT PAGINE GIALLE	1,724	+7,14
EDISON	7,460	-0,96	TIM	7,972	-1,58
ENI	5,503	-0,56	TECNOST	2,234	-1,45
FIAT	28,040	-0,98	TELECOM ITA	10,129	-0,19
GENERALI	28,840	+0,41	UNICREDIT	4,513	-0,63

Podružnica Trst

76 ljubljanska banka
Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana

HRVAŠKA / ZAČASNA OPRAVILNA NESPOSObNOST ZA TUDJMANA

HDZ je v saboru vsilila svojo ustavno rešitev

Opoziciji ni uspelo določiti datuma prihodnjih volitev

ZAGREB - Predstavniški dom sabora je popoldne po celodnevem na trenutke dramatičnem zasedanju izglasoval ustavni zakon o začasni opravilni nesposobnosti hrvatskega predsednika.

Za zakon je glasovala dvotretjinska večina - 85 poslancev od 127, proti pa jih je bilo 28. Ustavno dopolnilo je predlagala vladajoča Hrvatska demokratska skupnost (HDZ), šest glavnih opozicijskih strank pa mu je nasprotovalo, ker na pogajanjih o usklajevanju besedila zakona v torek niso dosegli soglasja. Glasovanje je pokazalo, da je za predlog HDZ glasovalo natanko 85 poslancev, kolikor je bilo potrebno. Glasove so poleg HDZ prispevali se poslanci desničarskih parlamentarnih strank, dva poslanca srbske manjšine in poslanec madžarske, ukrajinske in nemške manjšine.

S sprejetim ustavnim zakonom so odpravili vsakršno možnost, da se začasna opravilna nesposobnost spremeni v trajno. Predstavniški dom sabora je sprejel tudi odlučitev, da predsednik sabora in njegovi podpredsedniki nadaljujejo opravljanje svojih dolžnosti, tudi potem ko saboru v soboto, 27. novembra, po ustavi poteče mandat.

V burni razpravi so poslanci HDZ v zelo custvenih nastopih poudarjali, da je treba ohraniti dostojanstvo hrvatskega predsednika in da se mu ne sme odvzeti predse-

Predsednik sabora med včerajšnjo razpravo (AP)

dnjskih pristojnosti, dokler je se živ. Po besedah voditeljev HDZ bi bilo za to stranko nesprejemljivo razglasiti trajno opravilno nesposobnost predsednika, kot to predvideva 97. člen hrvatske ustave, ker bi s tem prvi hrvatski predsednik se dokler je živ prenehal biti državni poglavar.

Hrvatska vlada mora tako že danes oziroma najpozneje v roku 30 dni začeti postopek ugotavljanja začasne opravilne nesposobnosti predsednika in o tem obvestiti ustavno sodišče, ki na vladni predlog v roku 24 ur razglasi začasno opravilno nesposobnost predsednika. Ta lahko traja največ 30 dni, nato pa jo lahko neomejeno podaljšujejo. Potem ko ustavno sodišče na predlog vlade razglasi začasno opravilno nesposobnost, pristojnosti predsednika republiko prevzame predsednik sabora Vlatko Pavletić.

Do samega glasovanja je bilo povsem negotovo, ali bo HDZ za ta ustavni zakon uspela

predlogu HDZ, ker so menili, da so predlagani roki začasne opravilne nesposobnosti predolgi. Vztrajali so tudi, da se hkrati z usklajevanjem ustavnega zakona doseže tudi dogovor o datumu parlamentarnih volitev. HDZ tega ni sprejela.

Hrvatski mediji danes poročajo, da se pričakuje najhujše ter da je predsednik Franjo Tuđman v komi in priključen na aparate za ohranjanje delovanja najpomembnejših življenjskih funkcij. Zdravniški konzilij hrvatskega predsednika je v jutranjem sporočilu zapisal, da je Tuđmanovo zdravstveno stanje 24. dan zdravljenja v bolnici Dobra hudo. (STA)

IZRAEL / KONEC ZAPORE CERKVA

Izrael zavrača vatikanske obtožbe glede Nazareta

JERUZALEM - V Izraelu, vzhodnem Jeruzalemu in na palestinskih ozemljih so včeraj znova odprli krščanske cerkve, potem ko so bile dva dni zaprte v znak protesta proti začetku gradnje mošeje blizu bazilike Oznanjenja v Nazaretu. Jeruzalemska latinska patriarhija je tudi sporočila, da so odprli vse krščanske svete kraje. Sicer ni izključeno, da bi krščanske Cerkve v Izraelu (katoliška, grsko-pravoslavna in armenska) sprejele nove ukrepe. Latinski patriarh msgr. Michel Sabah pa se včeraj ni hotel razjasniti glede posledic, ki jih bo imel zaplet na napovedan papežev obisk v Sveti dezeli prihodnjega marca.

Bolj glasni so bili izraelski in zidovski predstavniki. Tako je zunanji minister David Levi ocenil kot »zelo resen« vatikanski komunike, ki je obsodil izraelsko vlado, ker je dovolila gradnjo mošeje v Nazaretu. Levi je zavrnil vse obtožbe in poudaril, da je Izrael storil vse, da bi preprečil spor in znižal napetost. Askenaski veliki rabin Israel Lau je tudi zavrnil vatikanske obtožbe, ker je proti zidovskim interesom sejati sovražstvo med muslimani in kristjani.

ČEČENIJA / PRED PRIHODOM MISIJE OVSE

Ruska ofenziva se še stopnjuje

Vojska ima finančna sredstva za vojno na Kavkazu samo do konca decembra

MOSKVA - V zadnjih 24 urah je rusko letalstvo izvedlo 86 letalskih napadov, v bistvu enega vsake četrt ure, medtem ko se stiska obroč okoli Groznega. Ruska vojska ofenziva v Čečeniji se torej še stopnjuje v pričakovanju misije Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi z norveškim zunanjim ministrom Knutom Vollebaekom na čelu. Včeraj so dokončno potrdili, da so na sverni Kavkaz poslali prvo skupino treh oklopnih jurisnih helikopterjev zadnje generacije KA-50, ki jim pravijo »crni morski somi«. Ti najsodobnejši ruski helikopterji, ki so po mnenju nekaterih izvedenec celo boljši od ameriških apachev, naj bi se za sedaj omejili le na poskusne polete, tako da ni jasno, kdaj bodo postali operativni. Prihod oklopnih helikopterjev, ki jih ne uspe sestreliti noben protiletalski raketni sistem, dokazuje, da hočejo Rusi čimprej koncati spopad v Čečeniji.

Premier Vladimir Putin je namreč včeraj v dumi sporočil, da bodo konec decembra poslali izredna sredstva nakazana za boj proti »islamskim teroristom«. Operacija v Čečeniji naj bi Rusijo stala od 20 do 30 milijard rubljev (približno od 1.500 do 2.200 milijard lir). Prihod helikopterjev KA-50 pa bi bila lahko neke vrste promocija za prodajo tega orožja v tujini, ker ruski vojski industriji kronično primanjkuje denarja.

Kot je sporočilo rusko poveljstvo v severnoosetinskem Mozdoku, so v včerajšnjih napadih uporabili jurisne helikopterje MI-24

in lovske bombnike suhoj 24 in 25. Med najpomembnejši cilji so včeraj bombardirali neko delavnico za vojska vozila v prestolnici Grozni. Ruska vojska je tudi sporočila, da je več kot 200 muslimanskih opornikov v Groznm nadaljevalo z utrjevanjem obrambnih položajev. Med drugim naj bi na različnih mestih nastavili razstrelivo in mine skupaj z nevarnimi kemikalijami, tako da bi preprečili morebiten vdor ruske vojske v Grozni. Poveljstvo v Mozdoku je obenem sporočilo, da je v zadnjih treh dneh v Grozni iz Afganistana prispelo 80 mudzahedinov in dodalo, da je sklep o zatemanitvi mobilne telefonije povzročil zmedo med islamskimi poveljniki. Z zatemanitvijo mobilne telefonije pa

so Rusi obenem preprečili, da bi bil Zahod seznanjen s trpljenjem in žrtvami med civilnim prebivalstvom. V težavah so se namreč znašli tako ruski kot tuji novinarji, ki poročajo iz Čečenije. Pred to zatemanitvijo se je izvedelo, da so Rusi bombardirali neko psihiatrično bolnišnico 15 kilometrov jugozahodno od Groznega in pri tem ubili primarija in ranili tri osebe, odslej o takih vesteh ne bomo več seznanjeni.

Norveški zunanji minister Vollebaek se bo 29. novembra sestal z ruskim zunanjim ministrom Ivanovom, a ne bo smel v Čečenijo. Pozanimal se bo lahko le za begunce v sosednjih republikah in ne bo smel stopiti v stik z upornimi čečenskimi voditelji.

NOVICE

Zimsko neurje v Avstriji na Madžarskem in Poljskem

BUDIMPESTA - Mocno sneženje v noci na sredo je na Madžarskem včeraj dopoldne ohromilo promet, medtem ko se je v sosednji Avstriji povečala nevarnost snežnih plazov. Na Madžarskem je bila večina glavnih in stranskih cest pokrita z 20 centimetri snega, vlaki so imeli polurno zamudo, prebivalce Budimpeste pa so oblasti pozvale, naj uporabijo javna prevozna sredstva. Tovornjaki so morali na prehod avstrijsko-madžarske meje čakati deset ur, so sporočile madžarske obmejne enote. Po podatkih avstrijskih oblasti se je položaj na zahodu države po predvčerajšnjem močnem sneženju sicer umiril, toda na območju Innsbrucka se je nevarnost plazov povzpela na tretjo od petih stopenj tveganja. Nekaj podobnega je bilo na Poljskem, kjer so v sredo snežni meteži popolnoma ohromili promet v jugovzhodnem delu države. Zaradi izredno nizkih temperatur je na Poljskem zmrznilo že 33 oseb.

Hillary Clinton potrdila kandidaturu za senat

NEW YORK - Soprog ameriškega predsednika Hillary Clinton je v torek odpravila ugibanja o morebitni kandidaturi za zvezno senatorko države New York in potrdila, da bo zagotovo kandidirala, čeprav bo uradno kandidaturu razglasila sele prihodnje leto. Neuradna potrditev kandidature je prišla v pravem času, saj se je prva dama ZDA v zadnjih tednih soočala z vse hujšo kritiko nepotrpežljivih Newyorčanov, ki so zahtevali, naj se odloči za kandidaturu, ali pa si bodo demokrati poiskali drugega kandidata. Najverjetnejši nasprotnik Hillary Clinton za senatni sedež demokrata Daniela Patricka Moynihana, ki se bo leta 2001 upokojil, je republikanski zupan mesta New York Rudolph Giuliani. Prva dama Združenih držav Amerike se bo preselila v novi dom v New Yorku, Bill Clinton pa bo do konca mandata sameval v Beli hiši.

Na Slovaškem ubili Italijana

PRAGA - Vincenza De Fea, 53-letnega trgovca iz Neaplja, ki je od lanskega leta živel na Slovaškem, je nekdo smrtno zabodel v kuhinji njegovega stanovanja v vzhodnoslovaškem Popratu. Neapeljčan je podlegel smrtnim ranam v nedeljo. Policija izključuje, da je umor zagrešil kak ropar, ker so dragocenosti in denar ostali v stanovanju. Do umora naj bi prišlo, ker se je Neapeljčan nekomu zameril, ali ker je imel v preteklosti odprte račune s kriminalom.

Podri zid sramote

PRAGA - V mestu Usti nad Labem na severu Ceske so včeraj podri »zid sramote«, ki so ga zgradili sredi oktobra, da bi Rome ločili od drugih prebivalcev. Predvčerajšnjem je namreč ceska vlada s finančno podporo občinsko upravo prepričala, da se je končno odločila za ta korak. Zaradi postavitve zida je bila Praga deležna številnih kritik in protestov.

AVSTRIJA / MODRO-ČRNA KOALICIJA?

Haiderjeva FPÖ snubi ÖVP z mestom kanclerja

Ljudska stranka tega ni potrdila in se je že petič sestala s predstavniki socialdemokratske stranke

DUNAJ - Haiderjeva svobodnjaska stranka (FPÖ) ne izključuje možnosti, da bi ponudila ljudski stranki (ÖVP) in sedanjemu podkanclerju Wolfgangu Schüsslu položaj zveznega kanclerja v modro-crni koaliciji. Na vprašanje novinarjev, ali se kaj takega lahko zgodi, je Haiderjeva prva namestnica Riess-Prasser namreč odgovorila, da kaj takega »ne izključuje, čeprav je do tega pot še dolga«. Ljudska stranka, tako Haiderjeva namestnica, namreč nikdar ni izločila svobodnjakov, temveč je dokazala, da jih priznava kot »resnega partnerja za pogovore«.

V ljudski stranki, ki se je s sklepom vodstva stranke odločila za umik v opozicijo, pa je vse več glasov, ki zahtevajo vključitev stranke v pogajanja o sestavi nove zvezne vlade. Tako je namestnica Schüssla, ministrica za solstvo Elisabeth Gehrler, včeraj izjavila, da bi se ljudska stranka morala zavdati svoje odgovornosti in »poskusiti oblikovati novo vlado«, ce bi zato dobila nalog od zveznega predsed-

nika Thomasa Klestila. Predpogoj zato pa je neuspeh vodje socialdemokratov Viktorja Klime, ki pa ima zaenkrat samo poizvedovalni mandat.

Generalna sekretarka ÖVP Rauch-Kallat je poudarila, da svobodnjaki ljudski stranki doslej niso ponudili položaja zveznega kanclerja.

Pogovori med parlamentarnimi strankami o oblikovanju nove avstrijske vlade so se včeraj nadaljevali s petim srečanjem zastopnikov socialdemokratske in ljudske stranke. Po težkih nesoglasjih na področju varnostne in zunanje politike na zadnjem sestanku so tokrat bila na sporedu vprašanja družinske politike, kulture, državnega proračuna ter kmetijstva. Socialdemokratski kancler Klima je že pred dnevi izjavil, da hoče svoj poizvedovalni mandat zaključiti najkasneje do začetka decembra ter da bo potem predložil zveznemu predsedniku Klestilu svoj vladni program in svoje predstave o novi zvezni vladi.

Ivan Lukan

ZRJ / ZAPLETI

Srbija nadaljuje z blokado živil za Črno goro

Podgorica že razmišlja o uvožu

BEOGRAD - Na administrativni meji med Srbijo in Črno goro je še vedno blokiranih več kot sto tovornjakov z živili srbskih podjetij, ki so namenjena crnogorskemu tržišču, ki jim srbska policija ne dovoljuje prestopa meje.

Srbski minister za trgovino Zoran Krsić je izjavil, da srbska vlada ni sprejela sklepa o prepovedi dobave živil v Črno goro in da tudi nima namena ukazovati podjetjem, na katera tržišča naj pošiljajo blago. Blokada tovornjakov z hrano na medrepubliki meji je po Krsićevih besedah posledica problema v zvezi s placilom za dobavljena živila. »Reševanje nastalih problemov v trgovinskih odno-

sih med dvema republikama je v pristojnosti NBJ. Ko bo poskrbljeno za ustrezen način placiranja med gospodarskimi organizacijami, bodo lahko tovornjaki s hrano iz Srbije nemoteno vstopali v Črno goro«, je zardil minister Krsić.

Podpredsednik crnogorske vlade Asim Telačević je izjavil, da je treba pričakovati krepitev srbske blokade placilnega in blagovnega prometa s Podgorico, zaradi česar bi se morala Črna gora v večji meri opredeliti za uvoz osnovnih živil.

Medtem je zadnja javnomnenjska raziskava ugotovila, da kar 51,3 odstotka Crnogorcev podpira referendum o neodvisnosti te republike. (STA/CR)

NOGOMET / SINOČI V LIGI PRVAKOV

Lazio izkoristil napake Marseillove obrambe

Strelca za rimsko ekipo sta bila Stanković in Coincencao Mancini jezen - Marcheggiani in Mihajlovič sta se sprla

Olympique - Lazio 0:2 (0:0)

STRELCA: d.p. Stanković v 18. in Conceicao v 32. min. OLYMPIQUE MARSEILLE (4-4-2): Porato 5, Perez 5, 5 (22' dp Maurice 6), Gallas 5, 5, Berizzo 5, Fisher 5, Brando 5, Luccini 6, 5, Dalmat 5, Pires 6, Dugarry 6, Diawara 6 (12' dp Ravanelli 6).

LAZIO: (4-4-2): Marcheggiani 6, 5, Favalli 6, 5, Nesta 7, Mihajlovič 7, Pancaro 6, 5, Conceicao 7, 5, Stanković 7, 5, Sensini 6, Nedved 6, 5 (35' dp Almeyda sv), Mancini 6 (27' dp Veron), Salas 6, 5 (32' dp Boksić).

SODNIK: Manuel Diaz Vega (Spanija) 6. RUMENI KARTONI: Stanković, Berizzo, Maurice, Nesta, Pancaro, Sensini, Favalli, Mihajlovič. GLEDALCEV: 60.000.

MARSEILLE - Lazio se je sinoči v ligi prvakov oddolžil

Marcelo Salas

za hud psodrsrljaj v derbiju in zaslužno premagal domači Marseille.

Vse pa ni slo, kot bi kazal izid 2:0. Francozi so namreč predvsem v prvem polcasu v glavnem imeli pobudo in svojih rokah in že v uvodnih minutah tudi povedli, a sod-

nik je gostiteljem gol razveljavil, ker je bil Diawara v nedovoljneem položaju. Nato je imel Lazio s Conceicao izredno priložnost za gol, toda streljal je mimo vrat. Se ugodnejšo priložnost je ta nogometase imel skoraj proti koncu polcasa, a tudi to je beverjetno zgrešil.

V drugem polcasu je bilo z vstopom na igrišče Ravanelli domače mostvo nevarnejše v napadu in prav bivši Juventusov nogometas bi lahko dosegel gol, a Sensini je zogo odboil v kot. V 64. minuti pa je Lazio povedel s Stankovićem, tudi s »pomocjo« domače obrambe. Malo pozneje pa si je spet po napaki obrambe gostiteljev Salas priigral zogo, jo podal prostemu Coincencao, ki jo je brez tevez potistnil v mrežo. Po tem голу je s tribun priletela v Sensinijevo ramo steklenička, ki bi lahko igralcu povzročila hujšo poškodbo, če bi ga zadela v glavo.

Francozi so nato imeli nekaj ugodnih priložnosti, da bi vsaj zmanjšali zaostanek, a bili so neprisebni pri zaključevanju na vrata in tudi po zaslugi odličnega vratarja Marcheggianije, ki je nekajkrat zares odlično posegel. Izid je tako ostal nespremenjen do konca.

Med tekmo je prislo tudi do dveh nerazumljivih dogodkov: Mancini je bil skoraj besen, ko ga je trener Eriksson zamenjal, in hud prepri med Marcheggianijem in Mihajlovičem. Rimski derbi je gotovo pustil posledice...

Ostali izid 1. kola: Chelsea - Feyenoord 3:1 (1:0). Vrstni red: Chelsea (Ang) in Lazio (Ita) 3, Marseille (Fra) in Feyenoord (Niz) 0. Prihodnje kolo (7.12.): Feyenoord - Marseille, Lazio - Chelsea.

SKUPINA C

Izida 1. kola: Dinamo Kijev - Real Madrid 1:2 (0:1), Rosenborg - Bayern München 1:1 (0:1). Vrstni red: Real Madrid (Spa) 3, Bayern München (Nem) in Rosenborg (Nor) 1, Dinamo Kijev (Ukr) 0. Prihodnje kolo (7.12.): Bayern - Dinamo, Real Madrid - Rosenborg.

NOGOMET / PO UDINESEJEVEM NASTOPU V UEFA

Di Canio: »Še sem optimist«

Danes Parma, Juventus (proti Zahoviču?) in Roma

VIDEM - »Glede na vse odsotnosti proti Leverkusenu res nismo mogli pokazati več. Vsekakor nismo nicesar tvegali in njihov gol je bil posledica našega spodrsrljajo v obrambi«, po Udinesejem porazu v torkovi tekmi pokala UEFA ocenjuje trener Luigi Di Canio. Po njegovem mnenju pa Videmčani se niso izločili iz pokala. »Udinese lahko dosže gol proti katerikoli ekipi. Zato sem optimist. Seveda pa je za nas bistveno, da igrarov popolni postavi.«

Danes bodo na igrišče stopile se tri italijanske enajsterice. Parma se bo s pričetkom ob 17. uri (Raidue) pomeril s Sturmom iz Gradca. Na stadionu Tardini je Parma že 24 tekem nepremagana, osvojila pa jih je kar 23, avstrijska mostva pa v zadnjih trinajstih letih v Italiji niso osvojila niti ene točke. Trener Malessani ne bo mogel računati na Amorosa, Boghossiana, Vanolija, Benarriva in Sereno, Crespo, Fuser in Cannavaro pa naj bi sedel na klopi za rezerve. Kljub temu Parma zanesljivo računa na

zmago. Sturm s trenerske klopi ze šest let trenira Ivica Osim.

Ob 18.45 (Raidue) bo v Atenah na igrišče stopil Juventus in igral proti Bigonovemu. Turincani so se s tem mostvom dvakrat pomerili v pokalu prvakov in obakrat preskočili grsko oviro, lani pa so si v Atenah z neodločenim 1:1 zagotovili uvrstitev v polfinale Lige prvakov. Po uspešnem nastopu proti Ukrajini in zamenjave trenerja Bajevića z Bigonom se slovenski reprezentant Zahovič se ni vrnil v Grčijo, Juventusov trener Ancelotti pa le meni, da bo danes igral. Skoraj gotovo pa na igrišču ne bo Francoza Zidana.

Tekma med Romo in Newcastleom se bo pričela sele ob 21.15. Za Angleže igra kapetan reprezentance Shearer (12 golov v 15 tekmah), vendar se mostvo v angleški ligi nahaja na dnu in za vodilnim Manchesterom zaostaja kar 20 točk. Trener Rome Capello bo potrdil mostvo s tremi napadalci.

KOŠARKA / KVALIFIKACIJE ZA EP V TURČIJI

Lahka zmaga Slovenije

Pokal narodov: Nemčija v zadnji sekundi ugnala Italijo V sredo v Trstu proti Litvi

Nemčija - Italija 66:64 (31:32)

NEMGIJA: Roller (0:1), Grey nv, Garrett (0:3), Pesic 14 (2:5, 3:4), Wucherer 17 (7:8, 1:1), Tomić 6 (2:2, 0:3), Okulaja 5 (2:5, 0:1), Papić 2 (1:2), Arigbabu 8 (4:5), Fomerling 12 (4:5), Clepac nv, Musch 2 (1:1).

ITALIJA: Scarone 8 (2:2, 1:2), Basile 4 (2:2), Galanda 6 (3:5, 0:1), Fučka 19 (5:10, 1:2), Marconato 8 (4:4), De Pol 6 (1:3, 1:2), Zanelli nv, Di Giuliomaria nv, Abbio 4 (0:2, 1:2), Mian 5 (1:2, 1:2), Chićić 4 (1:3), Maggioli nv.

PM: Nemčija 8:14, Italija 11:16. Tri točke: Nemčija 4:9, 5:16. Skoki: Nemčija 23, Italija 19.

S kosem Pesica v zadnji sekundi je Nemčija (prvič po sedmih letih) premagala Italijo (brez Meneghina in Myersa) v prvi tekmi kosarkarskega Pokala narodov. Jutri bodo »azzurri« v Bologni igrali tekmo proti izbrani vrsti »italijanskih tujcev«, v sredo, 1. decembra pa se bodo v Trstu (ob 20.30) v 2. kolu Pokala narodov pomerili z Litvo. Prodaja vstopnic se bo začela jutri (v Trstu, UCV na Trgu Unità, Linea Gialla v Ul. Coroneo in Sesljanu, Dvorana Eurostar na zeleznici, v Gorici Caffè Ferigo).

Slovenija - Portugalska 89:58 (49:26)

SLOVENIJA: Zdovc 10, Daneu 8, Bećirović 2 (2:2), Kraljević 10, Brezec 8, Jagodnik 14 (2:2), Milčić 17 (1:3), Jurković 17 (2:3), Dragsić 3.

PORTUGALSKA: Rui Santos 5, Silva 4 (2:2), Seixas 2, Pinto 20 (6:8), Menarte 5 (5:6), Marcal 2, Ramos 19 (2:6), Machado 1 (1:2).

Prosti meti: Slovenija 7:10, Portugalska 16:24. Met za dve točki: Slovenija 32:46, Portugalska 18:34. Met za tri točke: Slovenija 6:15 (Daneu 2, Milčić 2, Jurković, Dragsić), Portugalska 2:12 (Rui Santos, Ramos).

SLOVENSKE KONJICE - Po pričakovanju se slovenski kosarkarji niso namučili s prvim nasprotnikom v novih kvalifikacijah za evropsko prvenstvo, ki bo čez dve leti v Turčiji. Portugalska je ekipa s tako nizkim ugledom v Evropi, da je moral trener Boris Zrinski uporabiti vse motivacijske metode, da njegovi varovanci tekme niso vzeli kot malo resnejši trening, kar je vse skupaj pravzaprav bilo.

Rezultata 32:9 v 11. minuti je napovedal naskok na najvišjo zmago v zgodovini slovenske kosarke. Rezultat 122:67, kolikor je bilo leta 1993 na kvalifikacijskem turnirju za EP v Wrocławu (trener Janez Drvaric) proti Moldaviji, pa se je izkazal za nedosegljiv. Ne toliko zaradi boljše igré Portugalske, kar je tudi delna posledica, saj se je razigral Sergio Ramos, ki si kosarkarski kruh služi v Milanu, ampak predvsem zaradi dejstva, da Slovenci niso imeli volje. Sicer pa bo v teh kvalifikacijah priložnosti za zgodovinsko visoko zmago se nekaj, morda že prihodnje sredo (ob 20. uri) v Radovljici proti Islandiji.

Pred tem slovensko ceto čaka se gostovanje v Skopju pri Makedoniji (sobota, 20.00).

Ostali izidi: Ukrajina - Islandija 66:44

SMUČANJE / MOŠKI VELESLALOM V ZDA

»Herminator« pred Von Grünigenom

M. Kunc 15., J. Koblar 26. J. Košir razočaral Patrick Holzer v drugi vožnji odstopil

BEAVER CREEK - »Herminator«, Avstrijec Hermann Maier, je zmagovalc velelalom v ZDA za svetovni smučarski pokal. Vodil je ze po prvi vožnji. Na drugo mesto se je uvrstil Svcicar Michael Von Grünigen, tretji pa je bil Maierjev rojak Andreas Schifferer. Od slovenskih smučarjev je Mitja Kunc pristal na solidnem 15. mestu, Jernej Koblar je bil 26., ostali štirje reprezentanti, med njimi tudi Jure Košir, pa se niso uvrstili v drugo vožnjo.

Od Italijanov je bil Patrick Holzer po prvem spustu zelo dober osmi, v drugi vožnji pa je zal zavozil s proge.

Vrstni red velelalama: 1. H. Maier (Avt) 2:32, 48; 2. M. Von Grünigen (Svi) 2:32, 76; 3. A. Schifferer (Avt) 2:33, 63; 4. S. Eberharter (Avt) 2:34, 09; 5. F. Nyberg (Sve) 2:34, 14; 6. K. A. Aamodt (Nor) 2:34, 87; 7. L. Kjus (Nor) 2:35, 05; 8. B. Raich (Avt) 2:35, 06; 9. C. Saioni (Fra) 2:35, 07; 10. S. Locher (Svi) 2:35, 27; 11. D. Cuche (Svi) 2:35, 31; 12. P. Acçola (Svi)

2:35, 33; 13. H. Schilchegger (Avt) 2:35, 55; 14. J. Chenal (Fra) 2:35, 59; 15. M. Kunc (Slo) 2:35, 64, 26. J. Koblar (Slo) 2:37, 49.

Skupni vrstni red: 1. H. Maier 200 točk; 2. Von Grünigen 1634; 3. Aamodt 160; 4. Eberharter 110; 5. Plachy 100; 9. Nana (Ita) 68.

Za Meissnitzerjevo sezona končana!

LAKE LOUISE - Za lansko zmagovalko svetovnega pokala, Avstrijko Alexandro Meissnitzer, je letošnja sezona končana. Na treningu superveleslaloma v kanadskem Lake Louisu si je 26-letna Avstrijka pretrgala prednje križne vezi v levem kolenu. Meissnitzerjeva ima poškodovano tudi pogacico, zdravniki pa sumijo, da ima poškodovan tudi hrustanec. Natančneje bodo Avstrijko pregledali po vrnitvi v domovino. Avstrijka je tudi letos sodila med favorite za skupno zmago. Lani je zabeležila osem zmag v svetovnem pokalu.

NOVICE

Za Zaga usodni televizijski posnetki

MILAN - Nogometna zveza je rimskega nogometasa Zaga diskvalificirala s prepovedjo igranja za tri kola, potem ko je v nedeljo na derbiju proti Lazio pljunil Simeoneju v obraz. Disciplinska komisija je kazen izrekla na osnovi televizijskih posnetkov, ker sodnik skrajno nesportne poteze ni opazil. Zago se je ze opravičil javnosti in Laziove mu igralcu. »Imam se za vzornega igralca. Ne vem, zakaj sem tako reagiral,« je dejal Zago. Disciplinska komisija je poudarila, da bi bila kazen se strožja, ko Simeone ne bi bil provociral Zaga. Predsednik Rome Franco sensi je napovedal pritožbo. Bolje bi bilo, ko bi molcal.

Schumacher odslovil glasnika

BERLIN - Nemski dirkač formule ena Michael Schumacher je odslovil svojega glasnika Heinerja Buchingerja. Vest je potrdil sam Buchinger v izjavi za tiskovno agencijo DPA, dejal pa je, da je Schumacher to odločitev sprejel na pritisk Ferrarijevega mostva. PO pisanju DPA naj bi Buchingerjevo mesto prevzela casnikarka Süddeutsche Zeitung Sabine Kehm.

Sabljači napovedujejo stavko

RIM - Odločitev Mednarodne sabljaske zveze FIE o obvezni uporabi novih prozornih mask namesto dosedanjih mrežastih razburja sabljace po vsem svetu. Pri FIE menijo, da bo sabljanje bolj spektakularno, ce bo viden obraz tekmovalca, sabljaci pa se pritožujejo, da nove maske zlahka zarosijo zaradi sape in potu, da vidljivost zmanjšujejo tudi praske, ki jih lahko povzročijo nasprotnikova sablja. Nenazadnje pa se ne bi smelo dogajati, da testiranja o varnosti opravljajo sami izdelovalci novih mask. Zato sabljaci napovedujejo stavko.

Spolni odnos povečuje športnikovo uspešnost

LONDON - Studija, ki jo je objavila britanska revija New Scientist Magazine, je pokazala, da spolni odnos večer pred tekmami povečuje športnikovo sposobnost. Stopnja moškega hormona testosterona se zviša s spolno aktivnostjo in športniku se naslednji dan povečajo agresivna custva. Taksne ugotovitve so v nasprotju z do zdaj splosno znano teorijo, ki pravi, da bi se morali športniki zaradi prihranka energije vzdržati spolnega obcevanja pred tekmami.

»Ce športnik zeli biti bolj agresiven, mora imeti spolne odnose,« pravi Emmanuele Jannin iz univerze v italijanski L'Aquila.

Neobdavljkivost manifestacij amaterskih društev

RIM - Na Uradnem listu je bil včeraj objavljen sklep o neobdavljkivosti manifestacij, ki jih prirejajo sportne zveze, društva vclanjenja in organizacije za promocijo sporta. Defiskalizacija zadeva največ dve manifestaciji letno za skupni znesek do 100 milijonov lir. Ukrep je predvsem namenjen malim društvom.

TENIS / ATP

Agassi boljši od Samprasa

HANNOVER - Trenutno najboljši teniski igralec sveta American Andre Agassi ni imel težkega dela proti rojaku Petu Samprasu na zaključnem ATP turnirju sezone v Hannoveru. Agassi je bil boljši s 6:2, 6:2. Samprasu v terek ni bilo videti, da v zadnjem casu skoraj ni igral tekem, ko je zanesljivo ugnal Brazilca Gustava Kuertna. Toda včeraj njegova igra ni bila na običajni vrhunski ravni. Sicer je American začel odločno in Agassiju dvakrat skoraj vzal servis, predvsem zaradi odlične igre pri mreži. V nadaljevanju pa je naredil preveč napak, teh je bilo na koncu dvoboja kar 29, medtem ko jih je Agassi naredil le šest. Sampras je imel velike težave tudi s prvim servisom, ki je ponavadi eno od njegovih močnejših orožij.

Ostali izidi Thomas Enqvist (Sve) - Nicolas Kiefer (Nem) 6:4, 7:5; Gustavo Kuertn (Bra) - Nicolas Lapnetti (Ekv).

Forget objavil ekipo za finale Davisovega pokala

LONDON - Kapetan francoske teniske reprezentance za Davisov pokal Guy Forget je objavil spisek igralcev, ki bodo prihodnji konec tedna v Nici (3. do 5. decembra) zaigrali v finalu tega tekmovalca proti Avstraliji. Francozi bodo zastopani s Cedricom Piolonom, ki je bil v zmagovalnem mostvu ze leta 1996, Sebastianom Gorsjeanom, Fabricom Santorojem in Olivierom Delaitrejem. Avstralci so ze pred casom napovedali, da bodo njihove barve branili Mark Philippoussis, Lleyton Hewitt, Mark Woodforde in Todd Woodbridge. Francija in Avstralija se bosta v Davisovem pokalu pomerili ze trinajstič. Doslej so bili bistveno boljši Avstralci, ki so dobili 9 dvobojev.

RAI 3 slovenski program

Za Trst: na kanalu 40 (Furlugi) in 64 (Milje)
Za Gorico: na kanalu 69 (Vrh Sv. Mihaela)

20.25 Senjam beneske pesmi 99: Poje David
20.30 TV DNEVNIK
20.50 Fokus (pon.)

RAI 1

6.00 Euronews
6.30 Dnevnik in vremenska napoved
6.40 Jutranja razvedrilna oddaja Unomattina, vmes (7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 9.30) dnevnik, pregled tiska
9.40 Zelena črta
10.00 Film: Lo credevano uno stinco di santo (vestern, It. '74, i. Anthony Steffen)
11.30 Dnevnik
11.35 Jutranja razvedrilna oddaja: La vecchia fattoria (vodi Luca Sardella)
12.25 Vreme in dnevnik
12.35 Nan.: Gospa v rumenem
13.30 Dnevnik, 13.55 gospodarstvo
14.05 Variete: I fantastici di Raffaella
14.10 Aktualna odd.: Ob dveh na RAI 1 - Giocajolly
16.00 Mladinski variete: Solletico (vodi Michele La Ginestra), vmes risanke in nan.
16.30 Glasbena oddaja: 42. Zlati cekin (vodi Cino Tortorella)
18.00 Dnevnik
18.35 Kviz: In bocca al lupo!
19.25 Vremenska napoved
20.00 Dnevnik
20.35 Tema dneva: Il Fatto
20.40 Variete: In bocca al lupo! Horoskop
20.50 Variete: Scommettiamo che...? (vodita Fabrizio Frizzi in Alef)
23.10 Dnevnik
23.15 Aktualna odd.: Porta a porta
0.35 Nočni dnevnik, pregled tiska, zapisnik, vreme
1.05 Spanska drzavljanska vojna

RAI 2

6.10 Nan.: Neznanka iz Belfasta
7.00 Variete za najmlajše: Jutranji Go-cart, vmes risanke in nanizanke
9.45 Nan.: Paradise
10.35 Svet v barvah
10.50 Tg2 - Medicina 33
11.10 Dnevnik in vreme
11.25 Igrajmo na loto ob 8-ih
11.30 Variete: Vase zadeve (vodi Massimo Giletti)
13.00 Dnevnik, 13.30 Navade in družba, 13.45 Zdravje
14.05 Nan.: Law & Order
15.05 Aktualno: Fragole e mambo, 16.00 dnevnik
16.05 Aktualna odd.: La vita in diretta - Kronika v živo
16.55 Nogomet: Parma - Sturm Graz (pokal Uefa), vmes dnevnik, vreme, sport
19.00 Nan.: J.A.G., 20.00 Friends
20.30 Vecerni dnevnik
21.15 Nogomet: Roma - Newcastle (pokal Uefa)
23.10 Nočni dnevnik, v parlamentu, vreme
0.05 Film: Una gita da incubo (thriller, ZDA '94, i. Tia Carrere, T. Leigh Fisher)
1.25 Italija sprasuje

RAI 3

6.00 6.30, 7.00, 7.30 dnevnik
8.35 Media/Mente, 8.55 Poklic scenografa
10.00 Aktualno: Cominciamo bene (vodi M. Di Centa)
11.30 Nad.: In nome della famiglia
12.00 Dnevnik, sport
12.30 Film: Piedino il questurino (kom., It. '74)
14.00 Dezelne vesti, dnevnik
14.50 Znanstveni dnevnik
15.00 Pravljice in risanke
16.00 Nan.: Bonanza
16.45 T3 Neapolis
17.00 Dok.: Geo & Geo
18.40 Vremenska napoved
19.00 Dnevnik, dezelne vesti
20.10 Variete: Blob
20.30 Nad.: Un posto al sole
20.50 TV film: La testimone (thriller, Nem. '95, i. Nina Kronjäger)
22.35 Dnevnik, dezelne vesti
23.00 Aktualno: La fine dello stato padrone?
0.00 Aktualno: Deset besed tiska, zapisnik, vreme
0.35 Dnevnik, pregled tiska, vreme, kultura

RETE 4

7.00 Nad.: Celeste
8.15 Pregled tiska
8.40 Nad.: Celeste, 9.45 Libera d' amare, 10.45 Febbre d' amore
11.30 Dnevnik
11.40 Aktualno: Forum
13.30 Dnevnik Tg 4
14.00 Kviz: Kolo sreče
15.00 Nad.: Sentieri - Steze
16.00 Film: Adorabile infedele (biog., ZDA '59, r. H. King, i. G. Peck, D. Kerr)
18.00 Kviz: OK, il prezzo è giusto
18.55 Dnevnik in vreme
19.30 Nan.: Un giustiziere a New York
20.40 Dok.: La macchina del tempo
23.05 Film: Analisi finale (hriller, ZDA '91, i. Richard Gere, Kim Basinger)
1.50 Pregled tiska
2.10 Film: Donna di piacere (dram., ZDA '91)

CANALE 5

6.00 Na prvi strani, vreme
8.00 Jutranji Tg5
8.30 Aktualna oddaja: La casa dell' anima (vodi Vittorio Sgarbi)
8.55 Nasveti za dobro pocutje: Vivere bene
10.05 Variete: Maurizio Costanzo Show
11.30 Nan.: Detektiv v bolnici (i. Dick Van Dyke)
12.30 Nan.: Robinsonovi
13.00 Dnevnik TG 5
13.40 Nad.: Beautiful, 14.10 Vivere (i. Sara Ricci)
14.40 Aktualna oddaja: Moski in zenske
16.00 TV film: Il segreto di Martha (dram., ZDA '94, i. Loni Anderson, Gigi Rice)
18.00 Aktualna oddaja: Verissimo - Kronika v živo
18.40 Variete: Passaparola (vodi Gerry Scotti)
20.00 Dnevnik TG 5
20.30 Striscia la notizia
21.00 TV film: In punta di cuore (dram., It.-Fr. '98, i. Maria Grazia Cucinotta, Michael Reale, 2. del)
22.50 Variete: Finchè c'è Ditta c'è speranza
23.15 Variete: Maurizio Costanzo Show
1.00 Nočni dnevnik
1.30 Striscia la notizia

ITALIA 1

6.45 Otroški variete, vmes risanke
8.35 Nan.: Robin Hood, 9.30 McGyver, 10.30 Magnum P.I., 11.30 Renegade
12.25 Odprti studio
Fatti e misfatti
13.00 Nan.: La tata (i. Fran Drescher)
13.30 Risanke
14.00 Simpsonovi
14.30 Variete: Candid camera show
15.00 Aktualno: Fuego!
15.30 Nan.: Sabrina, mala carovanna (i. Samantha De Grene)
16.00 Variete za najmlajše Bim Bum Bam, vmes risanke
17.30 Nan.: Pacific blue (i. Rick Rossovich)
18.30 Nan.: L.A. Heat - Cudne nesrece (i. Wolf Larson)
19.30 Odprti studio, 19.55 Sport studio
20.00 Glasb. oddaja: Sarabanda
20.45 Film: Mowgli - Knjiga dzungle (pust., ZDA '94, i. Jason Scott Lee, Cary Elwes, Sam Neill)
22.55 Variete: Le iene
0.00 Aktualno: Le notti di Fuego!
0.30 Odprti studio, sport
1.40 Nan.: Noro zaljubljena

TELE 4

16.45 19.30, 23.00 Dogodki in odmevi
17.30 Austria imperialis
18.00 Fantastica... mente
20.05 Gledalisce v Gorici
20.30 Dezelne aktualnosti
21.00 Igre in kvizi
23.35 Dezelne aktualnosti
1.50 Film

MONTECARLO

12.25 19.25, 22.45, 0.30 Dnevnik, 19.15 Sport
9.10 Film: Wanda Nevada (vest., '79, i. P. Fonda)
11.30 Nan.: Il Santo
14.00 Film: Slo per un' avventura (pust., ZDA '89)
16.00 Film: Teachers (dram., '84, i. N. Nolte)
18.00 Variete: Zap Zap TV, 19.00 Crazy... camera
20.30 Film: Viva san Isidro (kom., It. '95)

Slovenija 1

8.00 Vremenska panorama
8.55 Napovedniki
9.00 TV prodaja
9.30 Tedenski izbor: Risanke, 9.45 Pod klobukom, 10.35 Zgodbe iz skole, 11.05 Dokumentarna serija: National Geographic, 11.55 Vino moje dezele: belokranjski vinorodni okolis, 12.25 Naravnih parkov Slovenije
13.00 Porocila, vreme, sport
13.15 Vremenska panorama
15.00 Tedenski izbor: Zoom, 16.00 Osmi dan
16.30 Slovenci po svetu
17.00 Tedi, oddaja za mularijo
17.35 Mladi geniji, mladi ustvarjalci: vrtnarstvo
18.00 Obzornik, vreme, sport
18.10 Resnicna resnicnost
19.15 Risanke
19.30 Dnevnik, vreme, sport
20.05 Tednik
21.00 Oddaja TV Koper: TV Popper
21.35 Homo turisticus
22.05 Odmevi, kultura, vreme
22.45 Sport
22.55 «opus
23.25 Temna stran meseca: TIGR in partija, slovenska emigracija (r. Slavko Hren)
0.25 Big Band RTV Slovenija
1.20 Resnicna resnicnost

Slovenija 2

8.45 - 0.30Teletekst
9.00 Vremenska panorama
10.05 Videoring s Tino
10.30 Tedenski izbor: nad. Zenska v belem (Fr., 10. del)
11.20 Nad.: Dreyfusova afeta (zadnji del)
12.10 Svet poroca
12.40 Euronews
13.30 Ris. nan.: Tabaluga (24.)
13.55 Tenis: SP ATP
16.05 Film: Zmedeni agent (Fr.)
17.30 Po Sloveniji
18.05 Nanizanka: Dr. Quinova (16. ep.)
19.00 Nadaljevanka: Nikoli v dvoje brez tebe (Fr., 30. del)
19.30 Videoring s Tanjo
20.00 Sportna serija: Na robu (Kanada, 9. del)
20.25 Filmski triki: uniceenje
21.00 Tom Jones: Samo za eno noč
22.00 Poseben pogled: Film: Prasicjerejec Leon (VB 1992, r. Vadim Jean in Gary Sinyor, i. Mark Frankel, Janet Suzman)
23.40 Nadaljevanka: Belle Epoque (Fr., r. Gavin Millar, i. Andre Dussollier, Kristin Scott-Thomas, Marthe Keller, 4. del)

Koper

14.00 Cezmejna TV, 14.20 Euronews
14.30 Gugalnica
15.00 Nogomet: liga prvakov
16.45 Meridiani: Lokalne volitve v Kopru
18.00 Program v slovenskem jeziku: Ljudje in zemlja
18.30 Minute za...
18.45 Primorska kronika
19.00 Tv Dnevnik - Sport
19.25 Lokalne volitve v Koperu
19.30 Gugalnica
20.00 Sportna oddaja
20.30 Tenis: SP ATP
22.00 TV dnevnik - Vsdanes
22.30 Program v slovenskem jeziku: Primorska kronika
22.45 Evropa in mi
23.30 Cezmejna TV - poskusne oddaje, T3 - TV dnevnik

TV PRIMORKA

8.00 16.25 Videostrani
16.35 Kmetijska oddaja
17.35 Zdravniški koticek: Srce, ozilje in viagra
18.10 Pogovor z: T. Breclj
19.00 Risanke: Klic divjine
19.25 Videostrani
20.00 Dnevnik, vreme, iz tiska
20.45 Kviz: Crkarija
21.45 Nagrada za arhitekturo kmecke hise (Bruno Podversic)
22.20 Kako biti zdrav? In zmagovati (Rudi Klarić)
23.00 Dnevnik TV Primorka

RADIO

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik, 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Porocila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in Pravljica; 8.00 Dezelna kronika; 8.10 Gor in dol po istrskih vaseh (T. Jakomin); 8.50 Soft music; 9.15 Odprta knjiga: Cvetje v jeseni (I. Tavčar, r. M. Sosić, 11. del); 9.30 Potovanje v svetu opere; 11.00 Porocila; 11.10 Iz studia z vami; 12.45 Ceciliajanka 1999; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Dezelna kronika; 14.10 Kulturne diagonalne: Dvigljena zavesa; 15.00 Mladi val; 15.30 Zu fusi; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Glasbena skrinjica (pripr. Katja Kralj); 18.00 Planet Gorica - Glasovi in dogodki, nato Glasbeni gost; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.10, 17.10 Porocila v slov. ; 8.30, 12.30, 18.30 Porocila v ital.; 10.00 Matineja; 16.30 Te zanima tvoja prihodnost; 17.30 Tržaski potpuri (Incontro con la canzone triestina); 19.30 Plesna glasba.

Radio Koper (slovenski program)

6.30, 8.30, 9.30, 10.30 Porocila; 6.45 Kronika; 7.00 Jutranjik; 7.30 Noč in dan; 8.00 Pregled tiska, vreme; 8.50 Kulturni koledar; 9.45 Odd. o avtomobilizmu; 11.00 Dopol-dan in pol; 12.30 Opoldnevnik; 13.00 Aktualno; 15.00 Borza; 15.30 DIO; 16.10 Glasba po željah; 17.00 Poslovne informacije; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Pregled prireditvev, kronika; 19.00 Dnevnik; 19.40 Svežih 20 modrih; 20.00 Glasbeni navigator (M. Vuksanovič); 20.00 Zrcalo dneva.

Radio Koper (italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30 Porocila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 8.05 Horoskop; 8.40 Izbrali ste; 9.00 Ob 9-ih; 9.15 Pogovor o; 9.33 Aktualnosti; 10.05 Sigla single; 10.40 Glas Evrope; 11.00 Kultura; 11.45 7 popevk; 13.00 L'una blu, čestitke; 13.33 Sanje o počitnicah; 14.35 Euro notes; 16.00 Ob 16-ih; 17.33 Mnenja; 18.45 Jazz; 19.25 Sigla single; 20.00 Večerni pr.; 20.45 Drobci; 21.00 O počitnicah; 22.00 Jazz; 0.00 RMI.

Slovenija 1

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 18.00, 21.00, 23.00 Porocila; 6.45 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 9.45 Ringaraja; 10.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Osmrtnice; 15.30 DIO, sport, vreme; 17.05 Studio ob 17-ih; 18.25 Kultura; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Cetrtkov večer; 21.05 Literarni večer; 21.45 Lepe melodije; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Informativna odd. v tujih jezikih; 22.40 Stari gramofon; Nokturno.

Slovenija 2

5.00, 6.30, 7.30, 8.00, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Porocila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Kronika; 8.00 Poslovne zanimivosti; 8.40 Kulturne prireditve; 9.35 Popevki tedna; 12.00 Glasb. novosti; 13.45 Gost izbira, Kulturne drobнице; 14.45 Kdo ve; 15.30 DIO; 16.15 Popevki; 17.00 Glasbena regata; 18.45 Črna kronika; 19.30 Sence adolescence; 20.00 Jazz; 21.00 Aldridge, Bennett & Gaudreau; 22.00 Zrcalo dneva, vreme; 22.30 Proti etru - Spet ta jazz.

Slovenija 3

7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Porocila; 10.05 Gymnasium; 12.05 Igramo in pojemo; 13.05 Glasovi časa; 13.30 Glasbena mladina; 14.05 Izobraževalni pr.; 14.50 Kiber novice; 15.00 Na ljudsko temo; 15.30 DIO; 16.15 Izvirniki in priredbe; 17.00 Trojna spirala; 17.20 Banchefto musicale; 18.20 Komorni koncert; 19.30 Zbori; 20.00 Iz arhiva Simfonikov RTVS; 22.05 Igra; 22.20 Zvočni zapisi od nekoč; 23.00 Izbrali smo slovenske skladatelje; 23.55 Glasba in napoved; 0.00 Porocila.

Radio Koroška

18.10-19.00 Roz-Podjuna-Zila; Dnevno Radio Agora: 10.00-14.00/18.00-2.00; Radio Korotan: 2.00-10.00/14.00-18.00 (105,5 MHz)

Primorski dnevnik

Lastnik: Zadruga Primorski dnevnik o.o. - Trst
Izdajatelj: DZP - PRAE d.o.o. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040 7786380, fax 040 7786381
Tisk: EDIGRAF, Trst
Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR
Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040 7786300, fax 040 772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481 533382, fax 0481 532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432 731190, fax 0432 730462
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463 318510, fax 0463 318506
Internet: <http://www.primorski.it/>
e-mail: redakcija@primorski.it
Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040 7786300, fax 040 772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481 535723 fax 0481 532958
Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (sirina 1 stolpec, višina 28 mm) 100.000 LIT,
financi in legalni 150.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
1000 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 20%
Cena: 1.500 LIT - 100 SIT
Naročnina za Italijo 480.000 LIT
Postni tr. PRAE DZP st. 11943347
Letna naročnina za Slovenijo 22.000 SIT plačljiva preko
DISTRIST, Partizanska 75, Sezana, tel. 067-32147
ziro račun 51420-601-27926
Registriran na sodišču v Trstu st. 14 z dne 6. 12. 1948
Clan italijanske zveze casopisnih založnikov FIEG

DOLŽINA DNEVA

Sonce vzide ob 7.17 in
zatone ob 16.26
Dolžina dneva 9.09

LUNINE MENE

Luna vzide ob 18.50 in
zatone ob 9.26

MORJE

Morje mirno,
temperatura morja 13,2
stopinje C.

BIOPROGNOZA

Vremenski vpliv bo ugoden
in v krajih s sončnim vreme-
nom spodbuden. V krajih z
meglo se lahko pri občutljivih
ljudih pojavijo vremensko
pogojene težave. V noči na
petek bo moteno spanje.

TEMPERATURE V GORAH

	°C	°C
500 m	-1	2000 m
1000 m	2	2500 m
1500 m	0	2864 m
		-9

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda R. Slovenije

POSEBNA PONUDBA ZA NOVE NAROČNIKE V LETU 2000

Vsem novim naročnikom za leto 2000 nudimo izredno darilo:

aktovko Primorskega dnevnika z velikimi notranjimi žepi, beležnico, papirjem in peresom.

Poleg tega bodo vsi novi naročniki prejeli Primorski dnevnik brezplačno na dom do konca letošnjega leta.

Naročnina, ki bo ostala tudi v prihodnjem letu nespremenjena, znaša 330.000 lir in jo je treba poravnati najkasneje do: 31. januarja 2000.

Primorski dnevnik Vam bomo začeli dostavljati takoj, ko se boste nanj naročili; darilo pa Vam bomo poslali po prejemu Vašega plačila.

Časopis boste prejeli vsak dan na dom v jutranjih urah, brezplačno boste lahko objavljali čestitke in male oglase!

Če pa ste član Zadruga Primorski dnevnik, boste imeli še dodatnih 10% popusta pri ostalih storitvah.

Za vse dodatne informacije smo Vam na razpolago na upravi Primorskega dnevnika na sledečih telefonskih številkah:
TRST tel. 0407786300 - GORICA tel. 0481533382